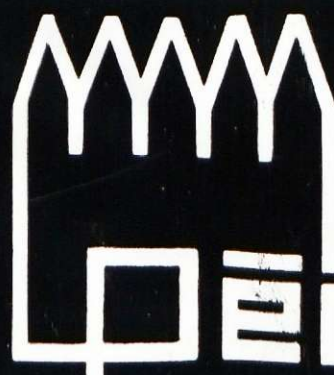

Csak olvasótermi használatra !

D
1133

 Pécsiter

1971

<i>Nemeskéri László: Tervezés és kivitelezés munkakapcsolataink tükrében ...</i>	1
<i>Szoyka Pál: A lakásépítés jelene és jövője</i>	2
<i>Köves Emil: Pécsi Orvostudományi Egyetem, 400 fős kollégium</i>	6
<i>Czeininger Jenő: Balatonfüred 120 lakrészes társasüdülő</i>	8
<i>Czeininger Jenő: Pamutnyomóipari V. Balatonföldvár 55 lakrészes üdülője</i>	9
<i>Köves Emil: Pécsi Tanárképző Főiskola tanszéki toldaléképülete</i>	10
<i>Nyári József: Állami Egészségügyi Gyermekotthon, Bóly</i>	12
<i>Kiss Tibor: Pártszékház, Szigetvár</i>	14
<i>Erdélyi Zoltán: 8 tantermes gimnázium és 400 fős tanulóotthon, Szekszárd</i>	15
<i>Erdélyi Zoltán: MüM Gépszerelő Intézet: 16 tantermes iskola és 200 fős tanulóotthon, Kaposvár</i>	13
<i>Erdélyi Zoltán: Déldunántúli Áramszolgáltató Vállalat számítóközpontja, Pécs</i>	20
<i>Kiss Tibor: Pécsi Kesztyűgyár fejlesztése</i>	22
<i>Vida Gyula: Pécsi Városi Tanács fogadási egység</i>	23
<i>Várady Gézáné: Árvízvédelmi Központ, Mohács</i>	24
<i>Szőke Gyula: „Park” vendéglő, Kaposvár</i>	26
<i>Máthé András EOZIN-bolt, Pécs</i>	23
<i>Tillai Ernő: Velencei üvegmozaik a „Babits Mihály” Művelődési Központban, Szekszárd</i>	30
<i>Dr. Kiss Gyula: Városrekonstrukció koordinált lebonyolítása a tapasztalatok tükrében</i>	32
<i>Papp József: Pécs általános rendezési terve</i>	34
<i>Szőke Gyula: Középmagas sávház — Kaposvár, É.-Ny.-i városrész... .. .</i>	38
<i>Freivogel Mihály: Művelődési ház, Nagyatád</i>	40
<i>Máthé András: Képcsarnok bemutatóterem és lakások, Pécs</i>	42
<i>Erdélyi Zoltán: Pécs—Kertváros lakótelep kialakításának fő szempontjai ...</i>	44
<i>Tillai Ernő: Vásárcsarnok és piac, Pécs, Megyeri út</i>	46
<i>Müller Márta: Nagyatádi Járási Kórház kertépítési terve</i>	48

Különlenyomat a „Műszaki Tervezés” 1971. évi 12. számából.

Címlapterv: *Lantos Ferenc*

Emblématerv: *Tillai Ernő*

Tervezés és kivitelezés munkakapcsolataink tükrében

NEMESKÉRI LÁSZLÓ

Az építészetnek mindig is meghatározó szerepe volt a népesség személyes és közösségi igényeinek kielégítésében. Generációkat átölelő jelenlétével minden időben hordozója és hirdetője volt a népek kulturális színvonalának.

Bár az építészet virágzását és hanyatlását mindig az adott kor ízlése, igénye, technikai és anyagi lehetőségei irányították, mégis a kifejezőmódban elsődlegesen ott volt az építész alkotó hozzájárulása, művészetük jellemző megnyilatkozása.

Változatlan aktivitással folyik ma is a vita az építész alkotó szerepéről az ilyen értelmű függetlenségről, és ez az alkotó ember védelmében érthető, mert hisz az építész alkotó készséggel a jövő számára szeretné megőrizni mindazt amit ma a jövő szemével is szépnek tartunk, mindazt, amit holnap a ma építészetéből művészeknek mondunk. A jelenkor társadalmának építés céljára rendelkezésre álló javai, a technikai és technológiai adottságok ma már önmagukban is új formanyelvet kínálnak az építészet számára és ez arra indít, hogy művészeti megfogalmazás tekintetében a funkcióra és szerkezetre absztrahált kifejezőmódban keressük a kibontakozást.

A technika robbanásszerű fejlődése, a társadalom igényeinek és szükségleteinek még gyorsabb ütemű emelkedése azonban növekvő türelmetlenséget tanúsít az építészet szemben és ez a sürgetettség a népesség és az építészet kapcsolatáról áttérjed az építészet fogalmi folyamataira a tervezés és kivitelezés területére is.

Ebből a versengésből az építészet pedig csak akkor kerülhet ki győztesen, ha korunk technikai eszközeit felhasználva ipari méretű tömegszerűséggel képes eleget termelni, szépet és maradandót alkotni.

Ilyen felfogásban már olyan komplexitásról van szó, amelyben a beruházó, tervező és kivitelező jól összehangolt tartós együttműködését kell látni.

Szocialista rendszerünk legfontosabb politikai célkitűzései alapján törekszik arra, hogy társadalmunk építési szükségleteit is növekvő arányban kielégítse. Ehhez előteremt a technikai és gazdasági feltételeket és az alkotás művészetében is csak annyi korlátot szab, amennyit a megvalósítás technikai szintje és folyamatai szükségszerűen igényelnek, amennyit gazdasági teherbírása megkövetel.

Az együttműködésben van tehát a kibontakozás útja, ahol a beruházókkal létrehozott előrelátó kapcsolatok egészítik ki a tervezés és építés összehangolt munkáját.

Ha itt most mint kivitelező hivatkozom a Pécsi Tervező Vállalattal és általában a tervezőkkel fennálló sokéves kapcsolatainkra, és ezekkel támasztom alá az együttműködés jelentőségét, és eredményességét, a korszerű épületek és építmények sokaságát, egészen új városrészeket állíthatunk együttműködésünk szép bizonyosságául.

Kitartó munkával és céltudatos tevékenységgel hozta létre a Baranya megyei ÁÉV a Pécsi Tervező V. közreműködésével hazánkban az első nagyeleemes panel rendszerű lakásépítési bázist, amely nélkül ma kevesebb új lakóépület lenne Pécsen. Sokféle rendeltetésű korszerű építményeink hosszú időre szép alkotásai maradnak szűkebb hazánkban.

A haladás, az újszerű alkalmazása ma is aktuális közös munkaprogramunk.

Ennek keretében készülnek új terveink a korszerű alapozási módok, a betontechnológiák továbbfejlesztésére

és gyakorlati alkalmazására. Számos új korszerű építészeti alkotás szerepel terveinkben és készülünk Pécs város további rekonstrukciójára és újabb városrészek felépítésére is.

Nem lennék tárgyilagos, ha közös eredményeink mellett gondjainkról, problémáinkról nem szólnék, mert végül is ezek megoldása segíti a gyorsabb továbbhaladást.

Az elégtelen építési kapacitás korlátozza nálunk is leginkább az igények gyorsabb és nagyobb tömegű kielégítését. Bár elsősorban az élő munka hiánya okoz gondot, mégis számos olyan körülmény játszik közre a gyakorlatban, amely elhárítható lenne. Tapasztalataink szerint a beruházási elhatározások egy részével túl hosszú időre nyúlik a fontolgatás időtartama és mire ténylegesen megvalósítására kerül még a gondolat is, a terv is elavult és a kivitelezés ideje alatt végrehajtott módosítások aránytalanul nagy erőket kötnek le. Más alkalommal a feladatok alátervezése volt a sláger, amikor a központi forrásokat nem a cél megvalósítását szolgáló tervre, hanem keretre adták és itt is a menet közben felmerülő áttervezések, átállások okozták a gondot és gyakran az építmények is elvesztették tervezett eredeti szépségüket. A tömegszerű termelésre létrehozott építőipari kapacitások különösen érzékenyek arra, hogy hosszabb távra szóló megfontolt elhatározásokra épülhessen a gyártási program, mert csak így térülhetnek meg a népgazdaság nagy tökebefektetései. Éppen ilyen értelemben van sok gondunk és problémánk ma még a lakásépítés terén, ahol úgy néz ki az előregondolás, előkészítés ütemelmaradásban van a szükségletekhez és a megvalósítási lehetőségekhez képest. Építész szemmel ilyen helyzetben az idő-

beli zsúfoltságnak és sürgetettségnek is az építészet egyik legfontosabb célja, az alkotások szenvedik kárát.

A jövőre nézve abban látom közös tevékenységünk fejlődésének lehetőségeit, hogy még szorosabbra fűzzük munkakapcsolatainkat. Ha a kivitelezők a tervezés stádiumában korábban kapcsolódnak a munkába és a tervezők az üzembehelyezésig kísérik el az építményeket, sok mai problémánk a jövőben talán már fel sem merül.

Úgy gondolom nem túl merész elképzelés ha az együttműködést a tervező és kivitelező, a közös piackutatásra is kiterjesztheti. Hosszabb távra előre felmérni a beruházók szándékát, közös ajánlatokat tenni a legmegfelelőbb megoldásokra, minden irányban hasznos eredményekkel járna. Természetesen a piackutatási tevékenységet a beszerzés területére is értem, hisz a megvalósítás lehetőségeit a jövőre vonatkozó együttes felkészülés lényegesen megjavítja. Arra gondolok, ha a jövőben megjelenő új termékeket, szerkezeteket, szerelvényeket és berendezéseket már a tervezés stádiumában figyelembe lehet venni és a kivitelező is ennek megfelelően fel tud készülni, lényegesen lerövidíthetők a technikai felkészülési idők és több lehetőség marad az építmények magasabb színvonalú megfogalmazására. Reálisabb költség kalkulációs lehetőséget és a minőségi követelményeknek az elérhető termékekkel való egyeztetését is kedvező irányú fejlődési lehetőségként lehetne az ilyen irányú együttműködés javára írni. Ezt a tevékenységet rendszeres szervezeti keretek között lehetne lebonyolítani.

A jövőre nézve közös munkánkban a korszerű számítástechnikai berendezések alkalmazására is gondolok. Közös program alapján meg lehetne valósítani a méretkimutatásokból való több variációs költségvetés-készítés gépesítését. Ezzel az építés egész folyamatát felölelő adminisztrációs munkát és számszaki problémákat is meg lehetne oldani.

Természetesen a jövőre vonatkozó közös feladataink súlypontja továbbra is az, hogy építményeink funkcióban, szerkezetben és megjelenésben jók és szépek legyenek.

Olyanok legyenek, amelyekre sok-sok év múlva is azt mondja majd egy új generáció, hogy elődeink sokat, korszerűt és szépet alkottak.

A lakásépítés jelene és jövője

SZOYKA PÁL

A budapesti és vidéki házgyárak befejezett és folyamatban levő telepítésével, a panelüzemek és poligonok üzembeállításával megdönthetetlen tényré vált, hogy a városokban a tömeges lakásépítés túlnyomó többsége nagypaneles technológiával valósul meg.

A nagyvárosok arculatára ezek az épületek, az ezekből képzett együttesek nyomják rá bélyegüket, s ezért nem lehet közömbös számunkra fejlődésük további iránya. Az egyéb technológiával építendő lakóházak e nagy tömeghez képest egyedi jelenségeknek tekinthetők. Egymástól jelentősen eltérő formálásuk eleve biztosítottak látszik és így jelentős, de nem elegendő tényezői lesznek a városképi együttesek változatos kialakításának. Szükséges tehát, hogy előkészítsük a paneles lakóépületek változatosabb formálásának lehetőségét.

E tevékenységnek reális alapot ad, hogy 4—5 év múlva feltétlenül sorra kerül a már működő házgyárak technológiai korszerűsítése, az akkor telepítésre kerülő házgyárakat pedig célszerű lenne már kialakult elveknek megfelelően üzemeltetni.

Úgy gondolom az elmúlt évek tevékenysége alapján vannak már olyan tapasztalataink, hogy a fejlesztés főbb tendenciáit megfogalmazzuk. Segíthet ebben más országok eredményeinek és az ott alakuló fejlesztési elveknek tanulmányozása is.

Egyik legfontosabb ösztönzőként a társadalmi igények szintjének növekedését kell figyelembe vennünk, mely főleg az alábbiakra irányul:

- a komfort szintjének emelése,
- az egyéni és társadalmi élet funkcióinak jobb — városias szinten és az életmódban bekövetkező fejlődést követni képes — kielégítése,
- városias jelleg megjelében is kifejező atmoszféra,
- változatos, esztétikus városképi együttesek.

Mindezeket a technikai fejlődése

által lehetővé tett — többségében világszínvonalon álló — megoldásokkal, az ésszerű és hatékony termelés-szervezés feltételeinek biztosításával kell megvalósítanunk.

Számolnunk kell azzal, hogy a mennyiség — központi szemlélet a IV. ötéves tervet követően (elsősorban társadalmi nyomásra) a minőségi szint emelése érdekében módosul, mint ahogyan ez már több tartós fogyasztási cikknél bekövetkezett. Az életszínvonal emelkedése és a lakásokért fizetendő térítési kötelezettség bevezetése a széleskörűen értelmezett minőségi igény fokozódását fogja eredményezni, bármilyen furcsának tűnhet is ez a megállapítás a jelenlegi feszült beruházási keresleti-kínálati viszony időszakában.

A városok és nagyobb települések lakói igénylik (és ennek egyre erőteljesebben adnak hangot) a városias életmóddal járó változatos életményeket, a látványosságot, (üzlet, forgalom) az egymással találkozás örömeit, a játék és szórakozás lehetőségét (minden korosztály számára), a lakáson kívüli pihenés intim környezetét. Mindazt, melyet a jelenlegi lakótelepek többségében — eddigi sterilnek ható kialakításuk miatt — nélkülözni kénytelenek. A lakótelepek fejlődésük jelenlegi fokán furcsa átmenetet képeznek a szabadonálló és régebben megszokott városi jellegű beépítés között anélkül, hogy a lakosság számára — mint környezet — lényegesen többet nyújtanának. A városias környezet mindig bizonyos zártságot, tömörséget jelentett lakáson belül és kívül egyrészt emberi léptéket, főleg a külső dimenziók tekintetében. Aki városban él számol ezzel és igényli is. Természetes, hogy ez nem jelentheti a régi városszerkezetek utánpótlását. A feladat a városias jellegű együttesek és szabad területek olyan ötvözetét létrehozni, mely szerkezetével egyúttal a korszerű közlekedés feltételeit is biztosítja. Ez az útkeresés hazánkban és világszerte folyik.

Az útkeresés azonban nem csupán városrendezői tervezési kérdés. Az említett lakótelepekre jellemző struktúrák bizonyos formálódó, fejlődő városrendezési elvek és az építmény (típus) tervek kölcsönös egymásrahatásaként jöttek létre és lettek olyanok, amilyenek. A szükséges fejlődés egyik tényezőjeként rendelkezésre kell tudni bocsátani olyan épület formálási módszert, mellyel az előzőekben vázolt igények megoldhatók.

Ezen épületformálási módszer főbb tulajdonságai a következőkben foglалhatók össze:

- A fejlődő társadalmi és egyéni igényeket követni képes lakásváltozatok kialakításának lehetősége.
- A beépítési struktúra követelményei szerint formálható épületek a változatos kapcsolás és tömegformálás lehetőségével.
- A homlokzatkialakítás variálhatósága,
- Racionális elemnagyságrend.

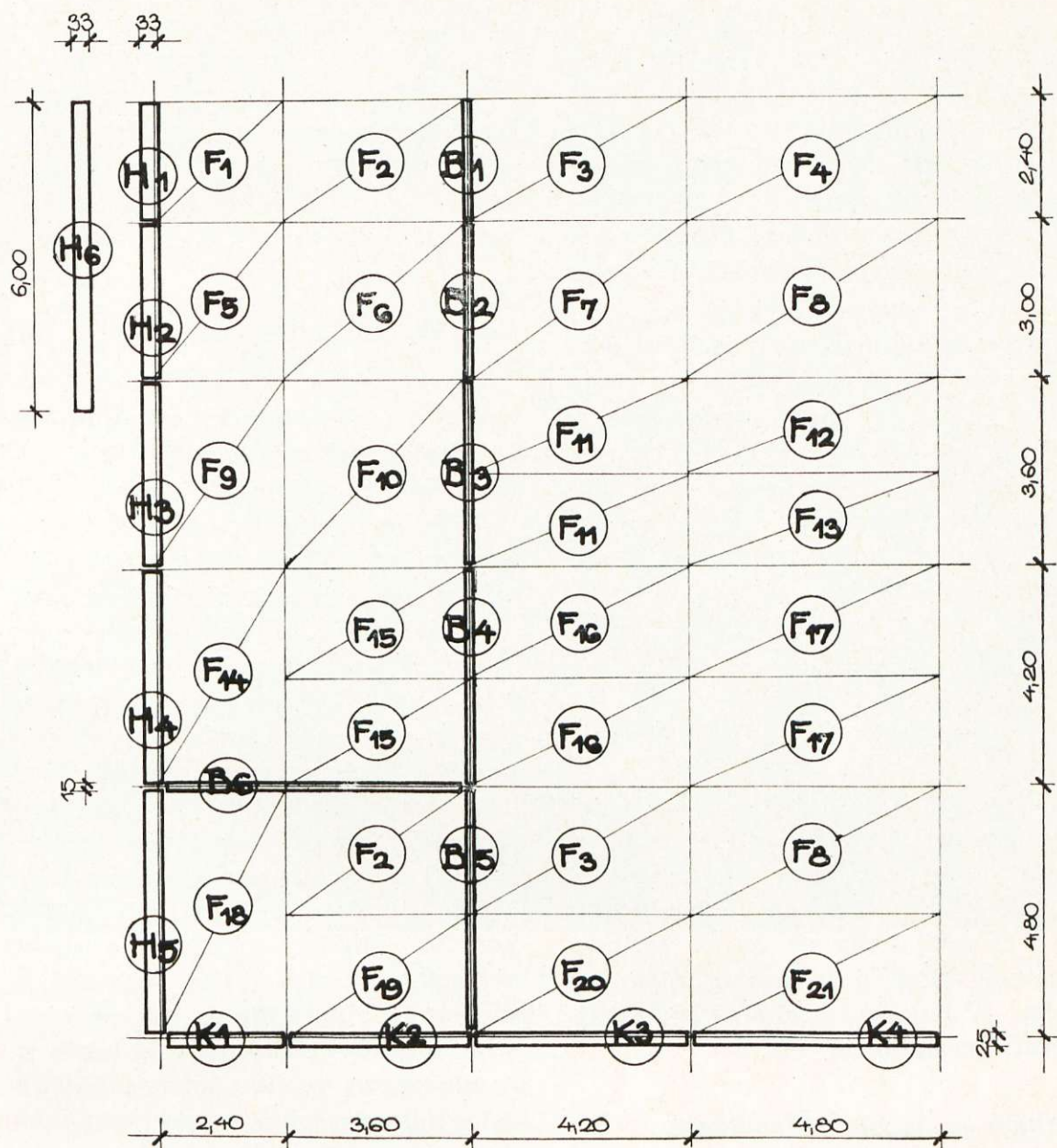
Látszólag antagonisztikus ellentmondást fogalmaztunk meg. Ha azonban alaposabban vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy van reális és jó kompromisszum.

Az első megállapítás az, hogy az épületek lakásokat magába foglaló része bizonyos méretrend bevezetésével önmagában nem igényel sok elemfőváltozatot (alapsablont) lásd 1. ábra.

Az elemfőváltozatok száma a következő:

Födémmel terhelt külső homlokzati elemek	(H)	6 db
Födémmel nem terhelt külső homlokzati elemek	(K)	4 db
Belső teherhordó falak	(B)	6 db
Födémelem	(F)	23 db
		39 db

A vázolt méretrend megítélésünk szerint az eddigihez képest a lakások sokkal változatosabb kialakítását teszi lehetővé, mert a szokásos 2,40 m és 3,60 m harántállás mellett bevezeti a 4,20 m és 4,80 m méretet is. Ugyanezeknek a méreteknak az épület mélysége irányában való alkalmazása egyrészt csökkenti az

1. ábra. Rendszerséma. A hálózaton belül csak az egymástól eltérő elem főváltozatok egy-egy példányát ábrázoltuk.

Szükséges elemválaszték (Becsült)				
Elemfajta	Jele	Fő- változat, db	Al- változat, db	Megjegyzés
Födémmel terhelt külső	H	6	18	Loggiák, erkélyek, sarkok miatt szükséges
Födémmel terhelt külső	H	4	12	
Födémmel nem terhelt külső	K	4	16	Loggiák, erkélyek sarkok miatt szükséges
Födémmel nem terhelt külső	K	4	16	
Belső teherhordó	B	6	42	Loggiák, erkélyek, sarkok miatt szükséges
Belső teherhordó	B	4	6	
Födém	F	23	92	Loggiák, erkélyek, sarkok miatt szükséges
Födém	F	12	24	
Attika	A	15	25	A vizesblokk elemeivel együtt 3 lépcsőváltozat
Válaszfal	V	12	48	
Lépcsőblokk elemei	L	50	60	
Hőszigetelő elemek	M	6	12	
Összesen		146	371	

Megjegyzés: A külső falak alváltozatai a felületképzési alternatívákat is tartalmazzák. Az eltérő színezést e szempontból nem tekintettük alternatívának.

alapváltozatok számát, másrészt viszont 7,20 m-től felfelé 0,60 m-kénti fokozatban bármely épületmélység előállítható. A mélység iránya 6 m hosszú elem bevezetése az emelések számának csökkentése miatt célszerű, egyébként összeállítható, a 2,40 és 3,60 m hosszú elemekből. A 3 m-es elemet az alapterületekkel való célszerű gazdálkodás miatt jó bevezetni. Természetes, hogy a szükséges elemfőváltozatok és alváltozatok száma ennél lényegesen több és bizonyos korlátozások bevezetése nélkül ug-rásszerűen sokszorozódik.

Vizsgáljuk e határokat és a célszerű korlátokat.

Elemfőváltozatokat növelő tényezők

Lépcsőházi blokk (felvonó és szemétdobóval).

Lépcsőház fajtánként 16—22 elemet igényel. Tehát elég elemigényes. Célszerű ezért a lépcsőház megoldások számát 2—3-ban korlátozni ezt is oly módon, hogy az egyes változatokban minél több azonos elem legyen. A lépcsőházi elemeknél alváltozat ritkán fordul elő.

Erkély és loggia megoldások

Növelik a födémpanelek, a födém-mel terhelt és nem terhelt külső és belső panelek főváltozatainak számát. Új elemként lépnek be a hőszigetelő elemek.

Épületkontur törés miatti sarok megoldások

Növelik a födémmel nem terhelt külső panelek főváltozatainak számát.

Elem-alváltozatok:

Alváltozat akkor keletkezik, ha a főváltozat kontúrján belül, annak változása nélkül különböző nyílásokat, áttöréseket kell készíteni és különféle szerelvényeket kell beépíteni. Külső paneleknél pedig a felületképzést, nyílásméreteket változtatjuk.

Az alváltozatok minthogy új peremsablont nem igényelnek, csupán különböző betétsablonokat, ezenkívül szerelvények rögzítését, tulajdonképpen nem költségnövelő, vagy szériaszám rontó hatásúak. Kétségtelen azonban, hogy a gyártás és szerelés-szervezés, rendszerezett tárolás gondját növelik. A feladat e tekintetben tervezői részről az alváltozatok szá-

mának racionális keretek között való tartása, gyártó és kivitelezői részről pedig a szervezés gondjainak gépi programozás révén való csökkentése.

Az elemváltozatokat növelő tényezők:

Vizesblokkok eltérő kialakítása

Egyik legjelentősebb növelő tényező a födémelemek, válaszfal és belsőfalelemek szempontjából a nyílástörések és a gépészeti szerelvények beerősítése helyének állandó változása miatt. A térelemeknek ilyen szempontból is előnyös hatása van.

A fejlesztés során szükséges az ismertített méretrendbe illeszkedő és alkalmazható néhány vizesblokk-rendszer tipizálása még könnyűszerkezetű térelem, vagy szerelőpanel alkalmazása esetén is, az alváltozatok sokszorozódásának meggátolása érdekében. E típusok kidolgozásánál külön fürdőszoba W. C. és külön konyhai blokkmegoldások is szükségesek lesznek a nagyobb szoba-számú és alapterületű, differenciáltabb lakások kialakítása érdekében. A blokkokat mindig azonos födémlemezhez kapcsolva, azonos szituációban volna célszerű kialakítani.

Funkcionális szempontból elsősorban a fürdőszobák és konyhák területét olyan mértékben növelni kell, hogy a korszerű háztartási gépek (a fejlődés távlatait is figyelembe véve) megfelelő hely álljon rendelkezésre.

Tükörképes elrendezések

A lehető legnagyobb mértékben kerülni kell, mert aránytalanul növelik az alváltozatok számát. Nyílásoknál sokat segít a szimmetrikus kávakialakítás. Vizesblokkoknál csak úgy kerülhetők el a tükörképes megoldások, ha a blokk nem teherhordó fal mellé, hanem harántállás közepére kerül, mindkét oldalon átjárási lehetőséggel.

A 4,20 és 4,80 m-es harántállások ilyen elrendezés kialakítását lehetővé teszik.

Elsősorban a gépészeti szerelés terén szükséges olyan új szerelési és felerősítési módokat, új szerelvény típusokat kialakítani, széleskörűen elterjeszteni, melyek esztétikailag tökéletesek és minél kevesebb szerelvény panelba való elhelyezését igénylik. Ez a fejlesztés teljesen új konstrukciók kialakítását, illetve

gyártást tenné szükségessé, mint pl. egybe gyártott mosdó és fürdőkád, leszívó W. C. egybeépített konnektor és kapcsoló stb.

Válaszfalak

Úgy vélem, hogy a vasbeton válaszfalakat ki kellene küszöbölni. A lakásokon belüli hangszigetelést a méretrendbe illeszkedő belső teherhordó falakkal kellene megoldani, annál is inkább, mert ilyenek alkalmazása az állékonyság miatt (doboszerű kialakítás) úgy is szükséges. A vizesblokkok falai (különösen térelem esetén) lehetnek vasbetonból, de itt is a könnyűszerkezetre célszerű áttérni. Egyéb elválasztásokat a méretrendbe illeszkedő könnyűszerkezeti falakkal és szekrény, vagy egyéb bútorelemekkel szükséges megoldani. Ez egyúttal — főleg a 4,20 és 4,80 harántállásokban — lehetővé tenné a beosztás bizonyos átrendezését is.

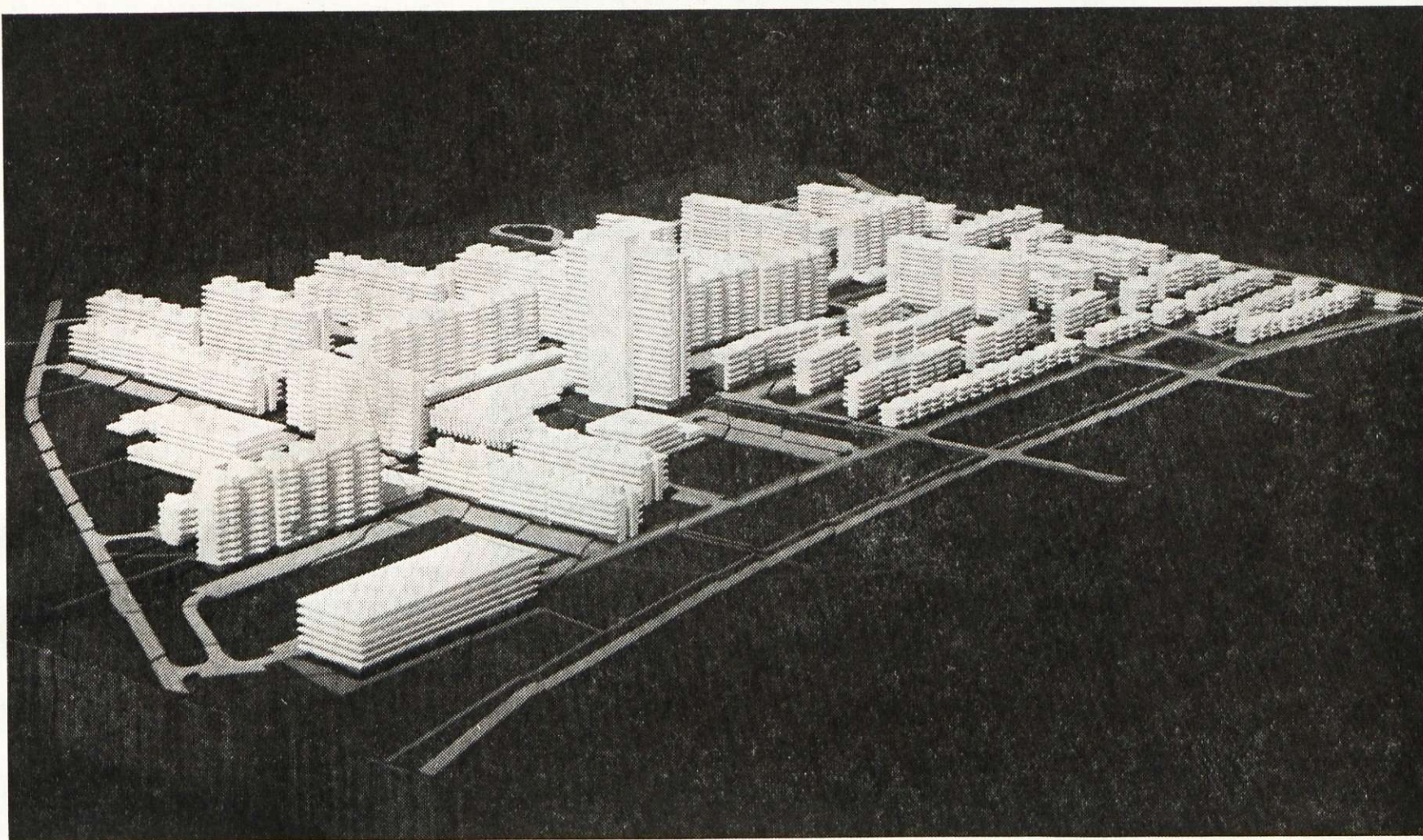
Fentiek után megkíséreljük megbecsülni a szükséges elemválasztékot.

Az a véleményünk, hogy a fenti elemválaszték az előzőekben vázolt igényeket kielégítő lakások és épületek megtervezését lehetővé teszi, egyúttal házgári viszonylatban is racionális nagyságrend. Ennek megítélése érdekében megemlítjük, hogy a moszkvai építkezéseken a típus-tervek szerint készülő lakóépületeknél 2150 elemváltozatot használnak és az a céljuk, hogy gyártmánykatalógus rendszer bevezetésével az elemválasztékot 1250—1500-ra csökkentse.

A tervezés metodikájában olyan értelmű változásra volna szükség, hogy először meg kell tervezni az elemválaszték egyszerűsített gyártmánykatalógusát, ennek alapján kontroll céljából épületterveket készíteni, majd az elemkatalógust módosítani és véglegesíteni. A további épületeket kizárólag a véglegesített elemkatalógus alapján lehetne tervezni.

Az elemeket csereszabattossá kellene tenni azzal, hogy minden házgár e méretrend szerinti elemeket gyártaná, de főleg a felületképzéssel kapcsolatos variációkat munkamegosztásban is készíthetnék, ezzel csökkenthető volna az egy-egy gyár által készítendő választék.

Ugyanaz a homlokzat azonos méretű, de más osztású ablakokkal

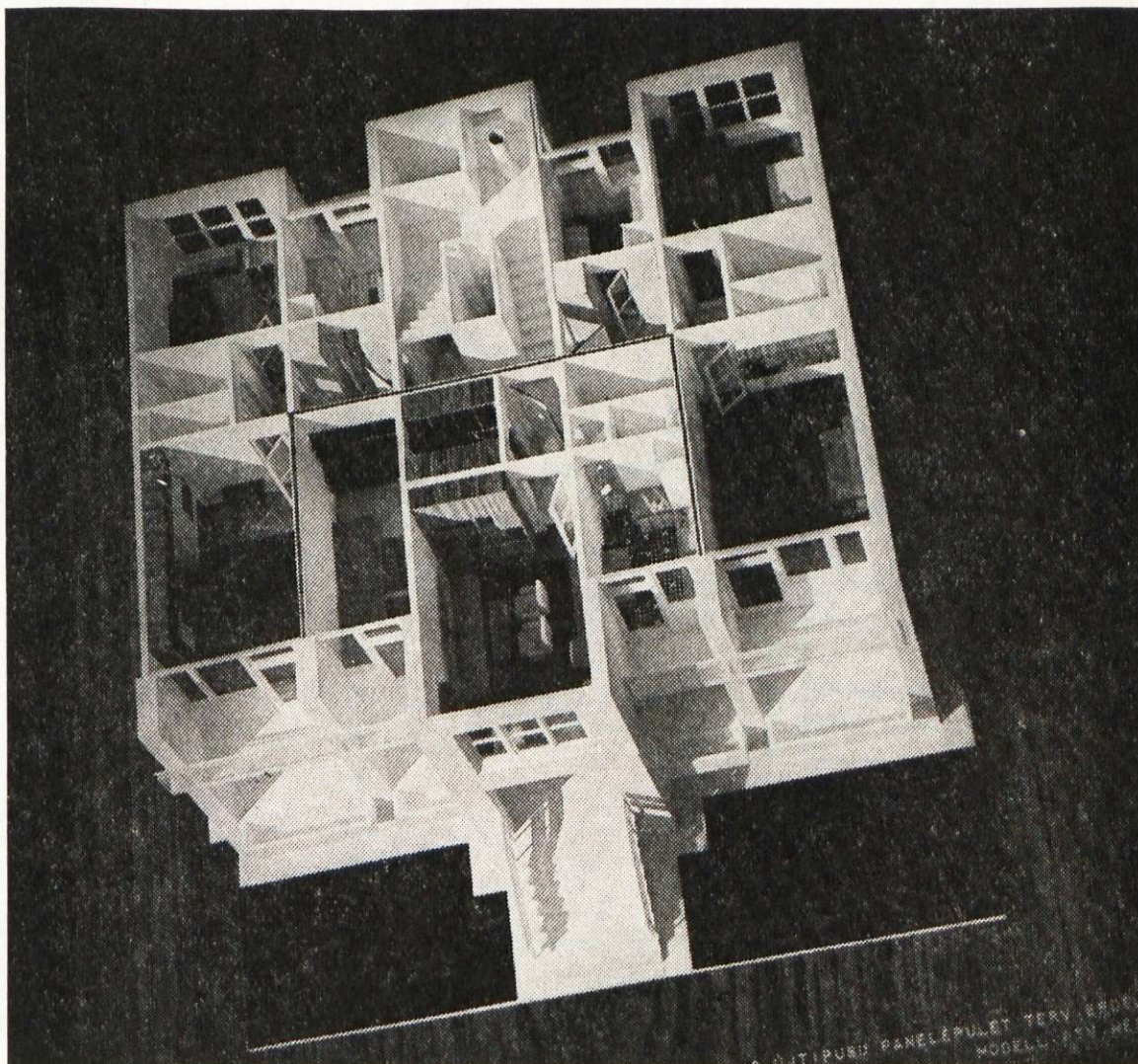
2. ábra. Pécs, kertvárosi beépítés modellfotója. Tervezők: Bálint János, Dénesi Ödön, Erdélyi Zoltán, Kiss Dénes. A beépítési rendszerektől eltérő. Az ismertetett elvek szerinti városias jelleget és igényeket törekszik kielégíteni.

már olyan változatot jelent, mely kielégítő az egyhangúság megtörésére. Ennek a kérdésnek nem tulajdonítunk elegendő fontosságot. A gyártó vállalat megtervezte az új házgyári nyílászáró szerkezeteket, amelyek a tömegtermelés feltételeit kielégítik. Bizonyára e konstrukciók és az alkalmazott elvek figyelembevételével lehetne olyan új változásokat is előállítani, melyek mások, szebbek is, anélkül, hogy a tömegtermelést és az üzemi érdekeket hátráltatnák. A téma megérne egy pályázatot. Az eredmény sokat lendítené az együttesek esztétikai értékén.

Irodalom

1. dr. Szabó János: Műszaki fejlesztési politikánk.
2. Dr. Sebestyén Gyula: Nagypaneles lakóházak.
Dr. Sebestyén Gyula: Nagypaneles építés.
3. Dr. Valkó Gábor: Flexibilitás (M. Építőipar, 1969. évi 9–12. szám).
4. Sztoityelsztvo: Architektura Moszkva 1970. évi 10. sz. cikkei
5. K. Brandle: Épület-elemek méreteinek egyeztetése. (Build International 1971. évi 1. sz.)

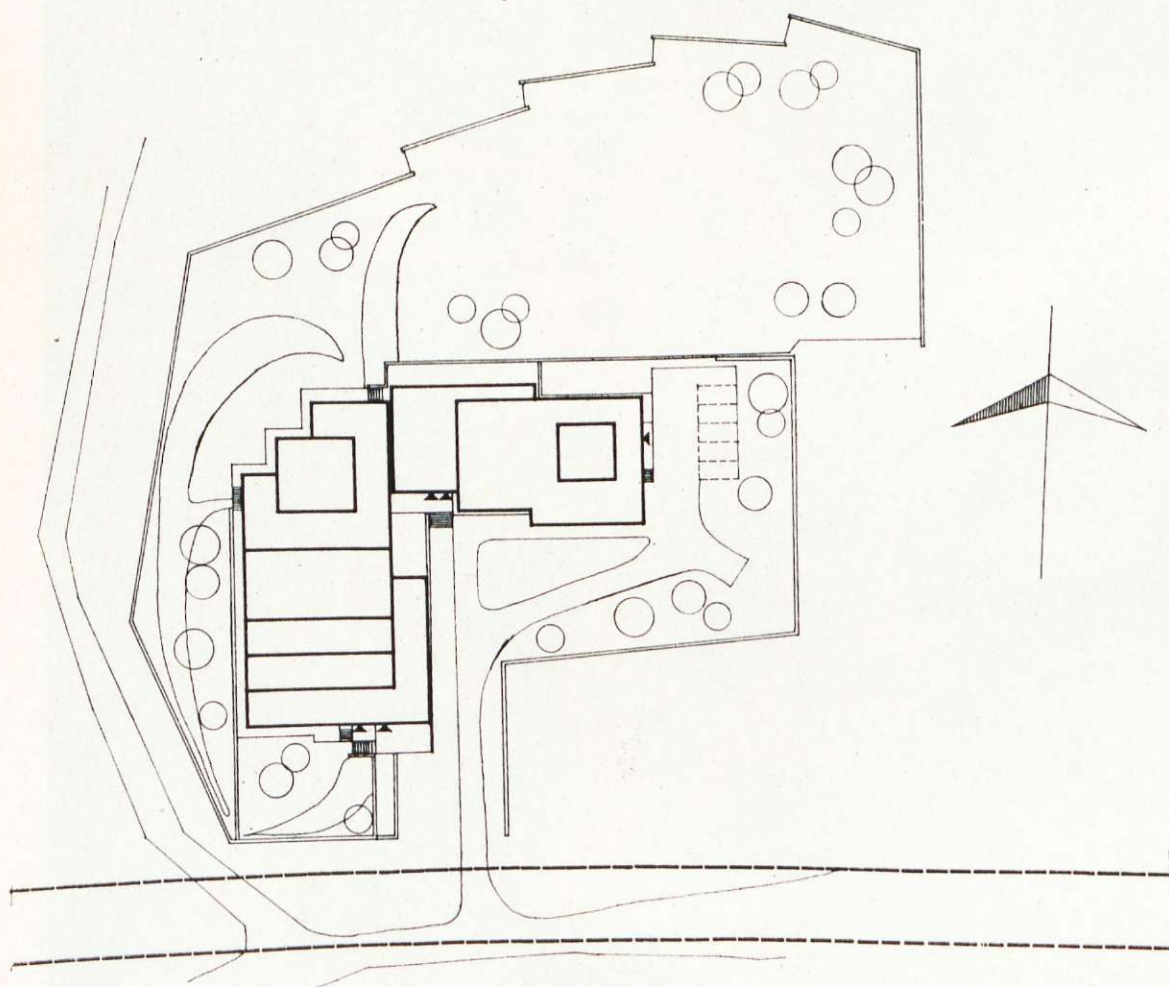
3. ábra. Pécs, kertvárosi lakóház modellfotója. A kertvárosi beépítéssel összehangolt épület egyik típusa. Tervezése az ismertetett rendszerséma 2,40 és 3,60 harántállású részének alkalmazásával történt.

Pécsi Orvostudományi Egyetem, 400 fős kollégium

Helyszínrajz

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: KÖVES EMIL
Belsőépítész: VIDA GYULA
Statikus: TAKÁCS JÁNOS
Víz-csat.-gáz.: TÓTH JÁNOS
Villamosterv.: RÓNASZÉKI PÁL
Közp. fűtés, szellőzés: NAGY LÁSZLÓ
Mélyépítés, közművek: FEKETE GÉZA
Kerttervezés: MÜLLER MÁRTA
Kivitelező: BARANYA MEGYEI ÁÉV
Építésvezető: BENCZE LÁSZLÓ
Beépített 1m^3 : 21 250 1m^3
Építési költség: 35 000 mFt.
1 1m^3 ára: 1640,— Ft.

A 400 kollégiumi férőhely 200 db kétágyas szobában van elhelyezve. Egy-egy szint kialakítása kétfolyosós, a középső traktusban kialakított mellékhelyiség-csoporttal. Ezek mesterségesen szellőztetettek. A kollégiumi lakóegységek kilenc egymás feletti szinten nyertek elhelyezést. Az egymás feletti szintek néhány szintenként kisebb és kisebb alapterületűek, ezáltal kialakuló nagy nyitott teraszokkal az épületnek teraszház-jelleget adva.

A közösségi helyiségek részben a földszinten, nagyobb részben azonban egy a főtömeghez csatlakozó egyemeletes épületrészben helyezkednek el. Itt nyert kialakítást a porta, a társalgó, a könyvtár, a 400 adagos konyha és a 100 fős étterem.

A 8 emeletes fő rész Univáz szerkezetű, előgyártott homlokzati betonelemekkel, míg az 1 emeletes melléktömeg szerkezete monolit vasbeton keretváz, külső falai is monolitikusak de az előgyártott parapetelemek fehér műköburkolatával azonos homlokzati kiképzésűek.

A födégek nagyjából Stáza elemekkel készülnek, a válaszfalak hagyományosan téglaszerkezetűek. A 2 ágyas szobák a viszonylag szűkös alapterületi méretek miatt egyedileg tervezett bútorokkal vannak berendezve. A szekrény, polc, asztal beépített.

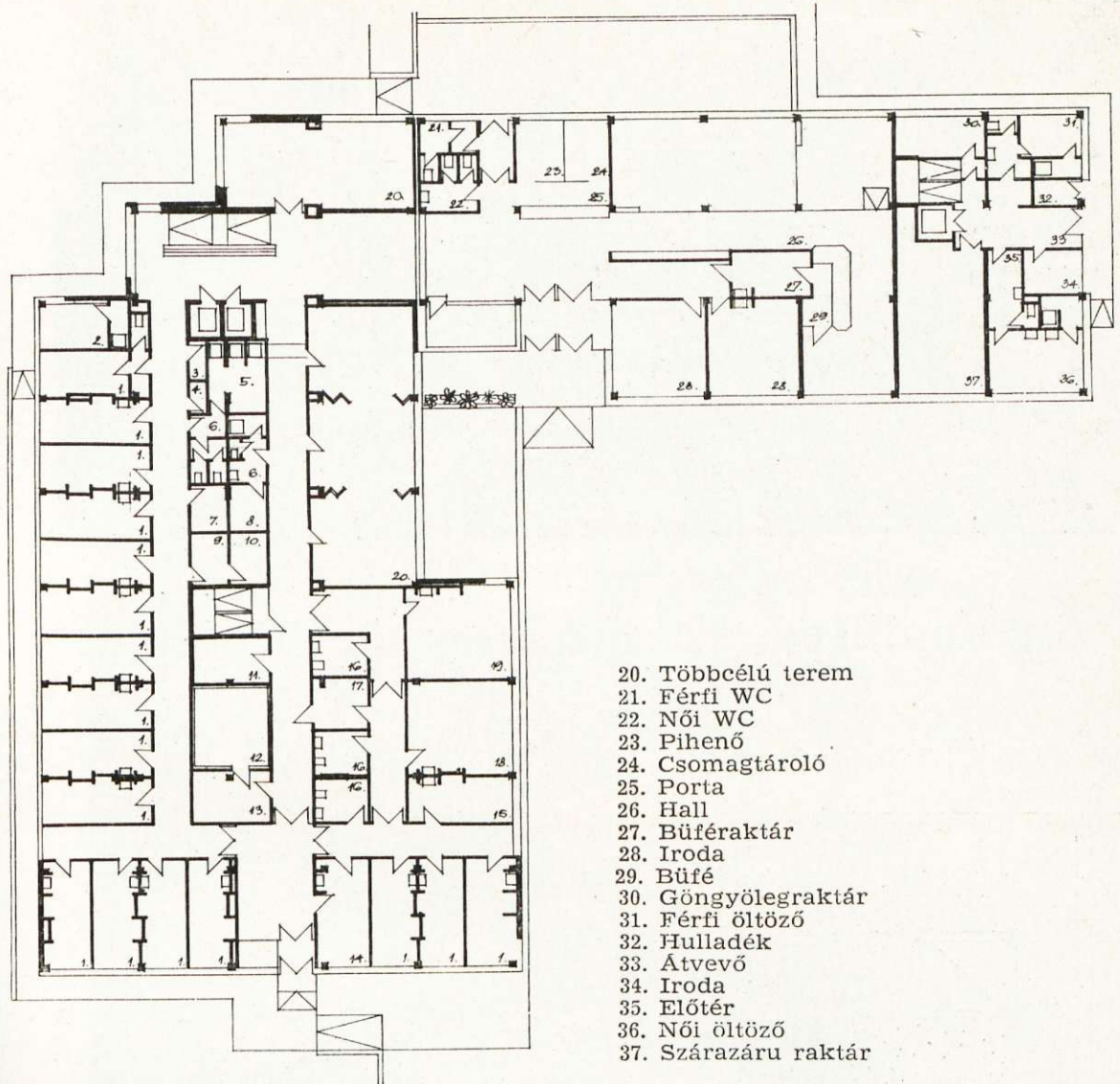
A homlokzaton a függőlegesen hornyolt fehér műkö felületek mellett csupán a vörösfenyő anyaga jelenik meg természetes színében csónaklakkal bevonva. Ugyanez az egyszerűségekre való törekvés jellemzi a belső terek kialakítását is.

Az épület környezetét a pécsi szőlővel borított dombok alkotják. Az építész a környezetbe illeszkedés mellett az a szempont vezette, hogy a fiatalok otthonául szolgáló ház őszinte hangon és közvetlenül fejezze ki rendeltetését. A kivitelezés folyamatban van.

K. E.

Földszinti alaprajz

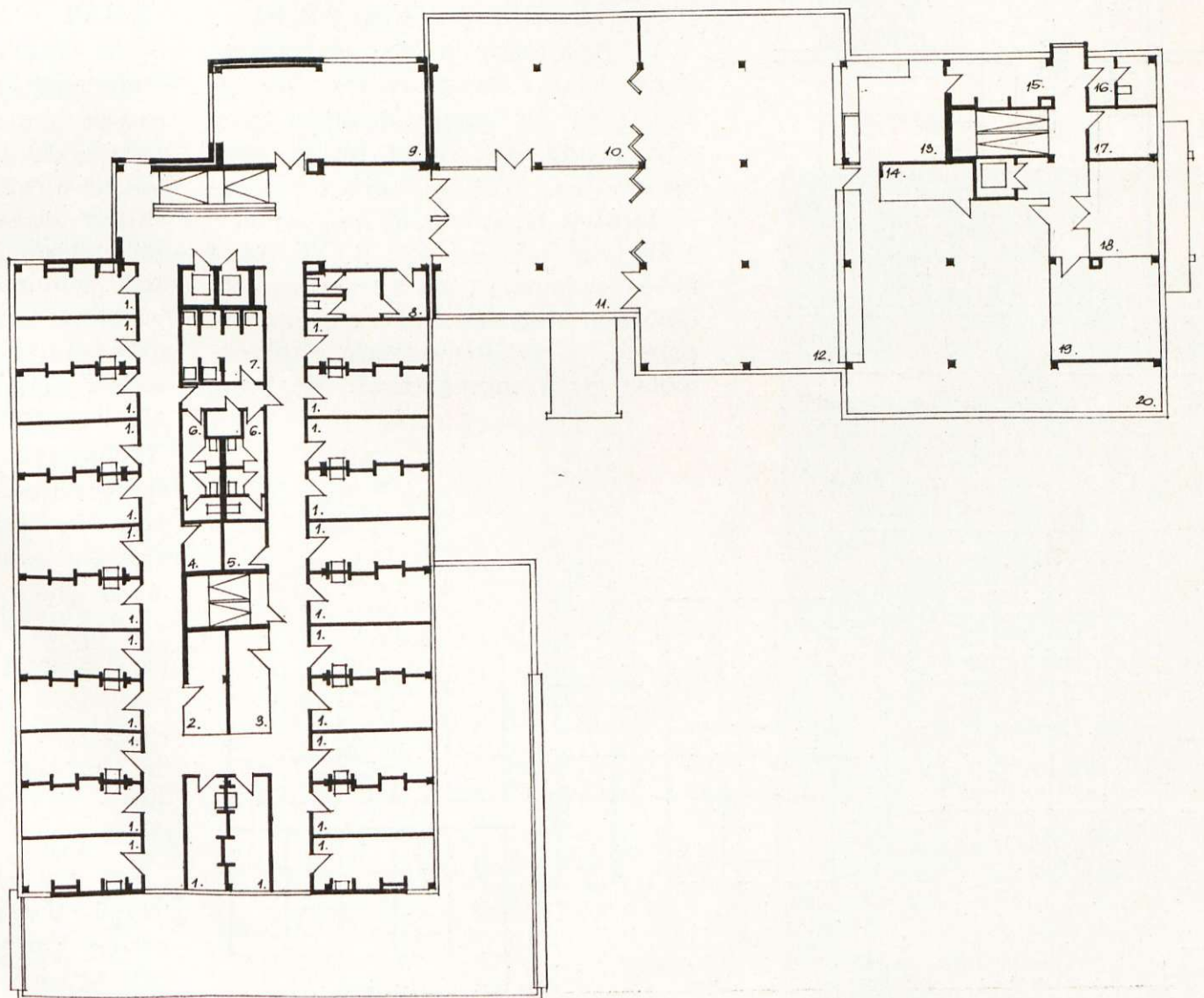
1. Szoba
2. Női szem.
3. Takarítókamra
4. Tisztítókamra
5. Zuhany
6. WC
7. Mosó
8. Személyzeti öltöző
9. Főző
10. Étel
11. Fotólabor
12. Stúdió
13. Hanglabor
14. Orvosi rendelő
15. Elkülönítő
16. Fürdő
17. Teakonyha
18. Női betegszoba
19. Férfi betegszoba

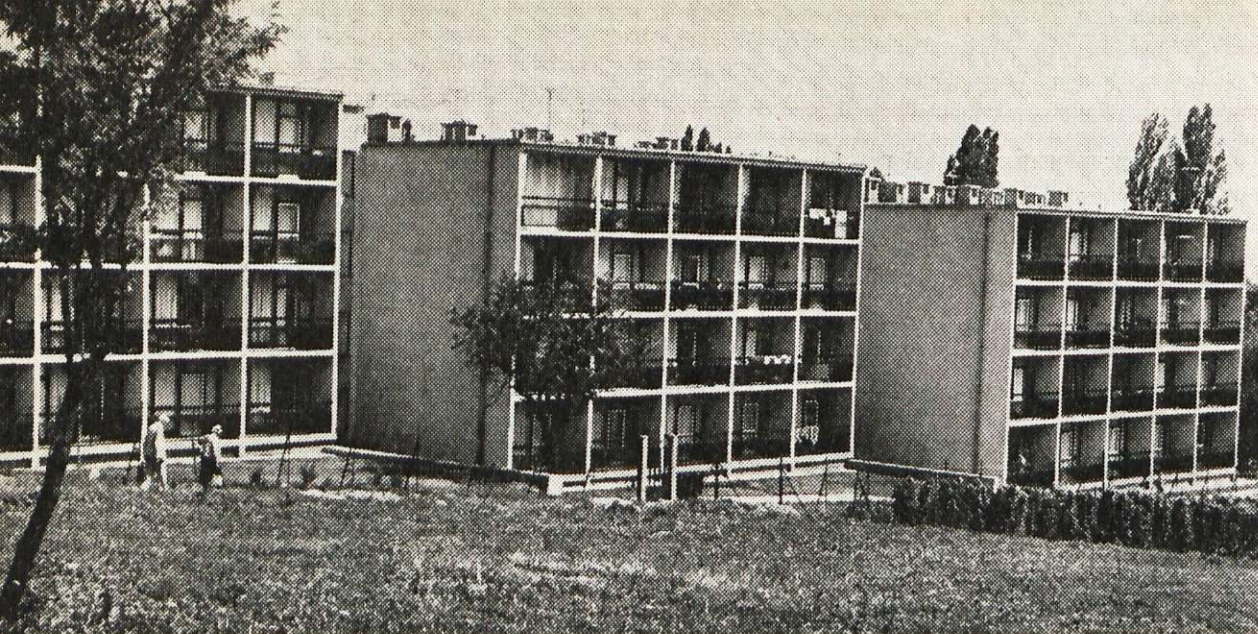

20. Többcélú terem
21. Férfi WC
22. Női WC
23. Pihenő
24. Csomagtároló
25. Porta
26. Hall
27. Büféraktár
28. Iroda
29. Büfé
30. Göngyölegraktár
31. Férfi öltöző
32. Hulladék
33. Átvevő
34. Iroda
35. Előtér
36. Női öltöző
37. Szárazáru raktár

I. emeleti alaprajz: 1. Szoba 2. Mosó 3. Konyha 4. Tiszt. kamra 5. Élelem 6. Női WC 7. Zuhany 8. Férfi WC 9. Tanulószoza 10. Könyvtár 11. Hall 12. Étterem 13. Fehér mosogató 14. Konyhafőnök 15. Tároló 16. WC 17. Kézikamra 18. Húselőkészítő 19. Zöldségelőkészítő 20. Főzőkonyha

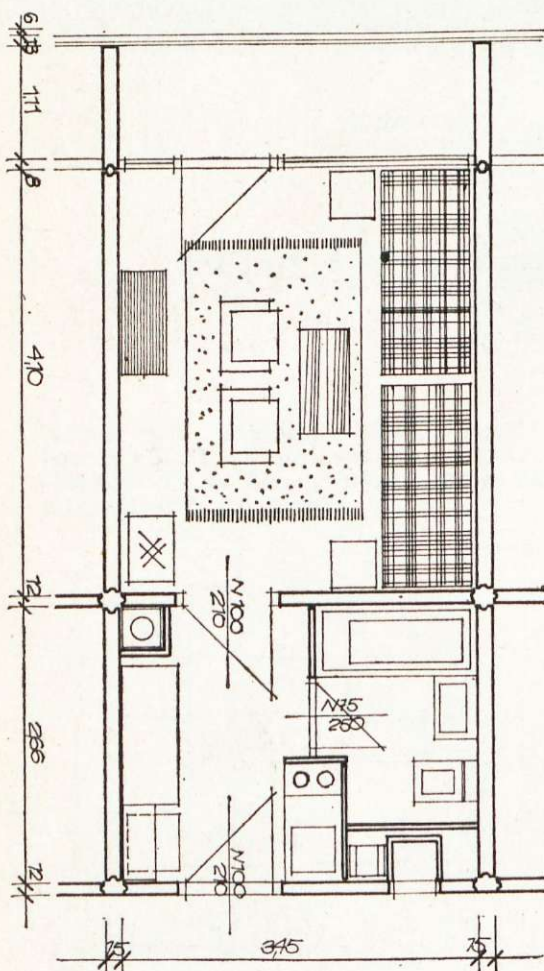

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
 Építész: CZEININGER JENŐ
 Alapozás és panelos változat szerk.
 tervezője: SÁRDY GYÖRGY
 Ép. gépész: BAKOS JENŐNÉ, MEGGYES JÓZSEF
 Mélyépítés: SZÁNTÓ PÉTER
 Kert: MÜLLER MARTA
 Alagútzsalús technológia: FEJÉR M. ÁÉV
 Kivitelező: FEJÉR MEGYEI ÁÉV
 Beruházást bonyolította: ÉGSZI
 „INVESZTORG”
 Fotó: PALOTÁS ATTILA
 Beépített alapterület: 1048,00 m²
 Beépített térfogat: 11 102,00 m³
 Teljes beruházási költség: 16,2 mill. Ft.
 Tervezés: 1969.
 Üzembe helyezés: 1970.

Balatonfüred, 120 lakrészes társasüdülő

Egyszobás főzőszekrényes alapegység

A társasüdülő Balatonfüreden a 71. sz. főközkedési út íve és a Kun Béla utca által közrezárt lejtős telken a „Halászkert”-től nyugatra települt.

A létesítmény az eredeti tervek szerint panelos, melyet kivitelező „Batimetal” rendszerű, alagútzsalús szerkezetre adaptált és épített fel.

A létesítmény 3 db négyszintes, harántfalas, középfolysós, egyenként mon. vb. egységből áll, a terep adta lehetőségek miatt fél-fél szintes eltolású 2 db — egységek közti — falazott lépcsőházzal kapcsolva.

Egy-egy lakrész áll: 1 db 14,14 m²-es szobából, 1 db 5,20 m²-es előszobából melyben a 2 egységes beépített konyhaberendezés, (hideg-meleg vizes mosogatóval) és beép.

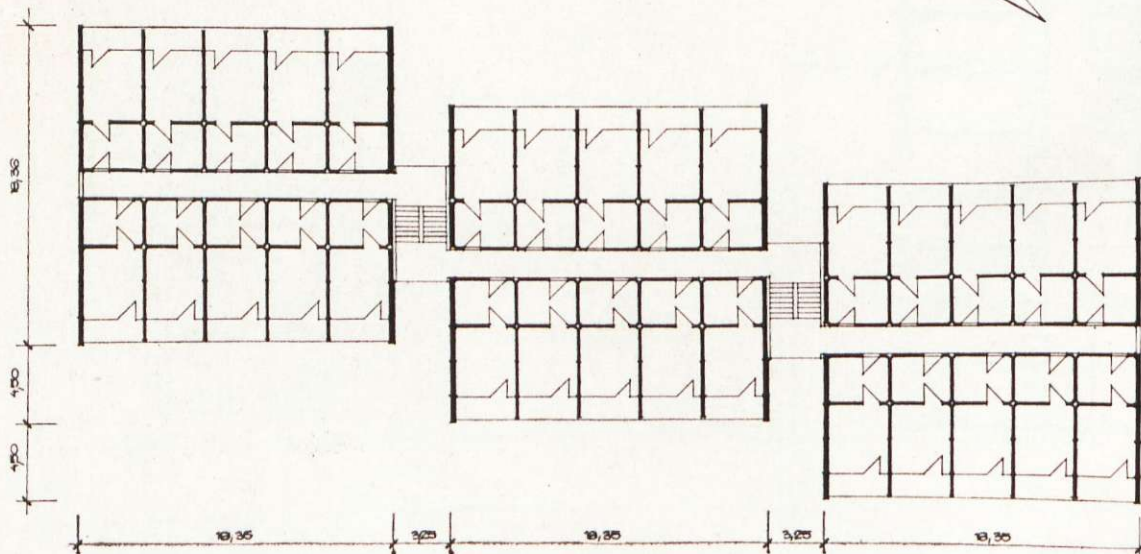
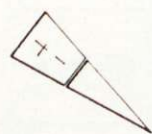
szekrény foglal helyet, biztosítva a hűtőszekrény elhelyezhetőségét, 1 db 3,08 m²-es fürdőszobából (kád, mosdó, WC, 50 l-es vill. boyler) és 1 db 4,28 m²-es loggiából.

A lakrészek nyári üzemmódra lettek tervezve, de elő- és utószezonban is lakhatók vill. kályhás temperálással.

Az alagútzsalús rendszer festésre vagy tapétázásra kész fal és mennyezet felületeket biztosított. A szerelvények, csövek, vill. vezeték falon kívül bilincsre, ill. ragasztva kerültek felszerelésre. A végfalak hőszigetelését a külső felületre ragasztott „hungarocell” és annak külső védelmét szolgáló hálóbetétes diszp. műanyag vakolat biztosítja. Padozat a földem betonozásakor síkra alakított felületre ragasztott PVC. Nyílászárók egyszeres üvegezésű fa szerkezetűek. A teljes szoba szélességű és magasságú szakipari fal profilacél vak tokja és a loggia korlát szögbelövással lett rögzítve.

A fal és földem vastagsága 15 cm; vasalva csak a földem és a hozzá csatlakozó 120 cm-es falsáv lett. Hosszmerevítést a kihagyott sliccekbe utólag felülről becsúsztatott előgy. vb. válaszfal panelek biztosítják.

Egy-egy lakrész terület 3,60 m fal-tengely távval számolva, közlekedési terület középfolysós, lépcsőház nélkül: 30,0 m².

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT

Építész: CZEININGER JENŐ

Statikus: MAYER GYÖRGY

A fogadó szint feletti lakrészek Mayer György által kidolgozott szekció tervek adaptációi vállalati üdülő céljaira.

Ép. gépész: PITZ ANDRÁS, BAKOS

JENŐNÉ, MEGGYES JÓZSEF

Mélyépítés: GONDA LÁSZLÓ

Kertépítés: MÜLLER MÁRTA

Belső építész: VIDA GYULA

Kivitelező: SOMOGY MEGYEI TANÁCSI

ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Beépített alapterület: 1116,00 m²

Beépített térfogat: 6965,00 lm³

Teljes beruházási költség: 12,5 mill. Ft.

(ebből építés: 10,7 mill. Ft)

Tervezés: 1968.

Üzembe helyezés: 1970.

A vállalati üdülő Balatonföldváron a 7. orsz. főútvonal és a hajóállomás között a Ságvári utca és az Irén köz által határolt saroktelken épült fel.

A létesítmény egytömegű négy-szintes földszintjén monolit vb. vázas (indító szint) a három emeleten harántfalas, középfolyosós vb. panel szerkezetű belső lépcsőházas kialakítású. A földszinten foglalnak helyet a közösségi helyiségek (200 adagos melegítőkonyhas étterem terasszal, előcsarnok, eü. helyiségek stb.) és 4 db lakrész.

A három emeleten további 51 lakrész van középfolyosós elrendezésben.

A kedvezőtlen talajviszonyok miatt az épület talajcserés gerendarács alapozást kapott, és a területre átlagban 50–60 cm feltöltés került.

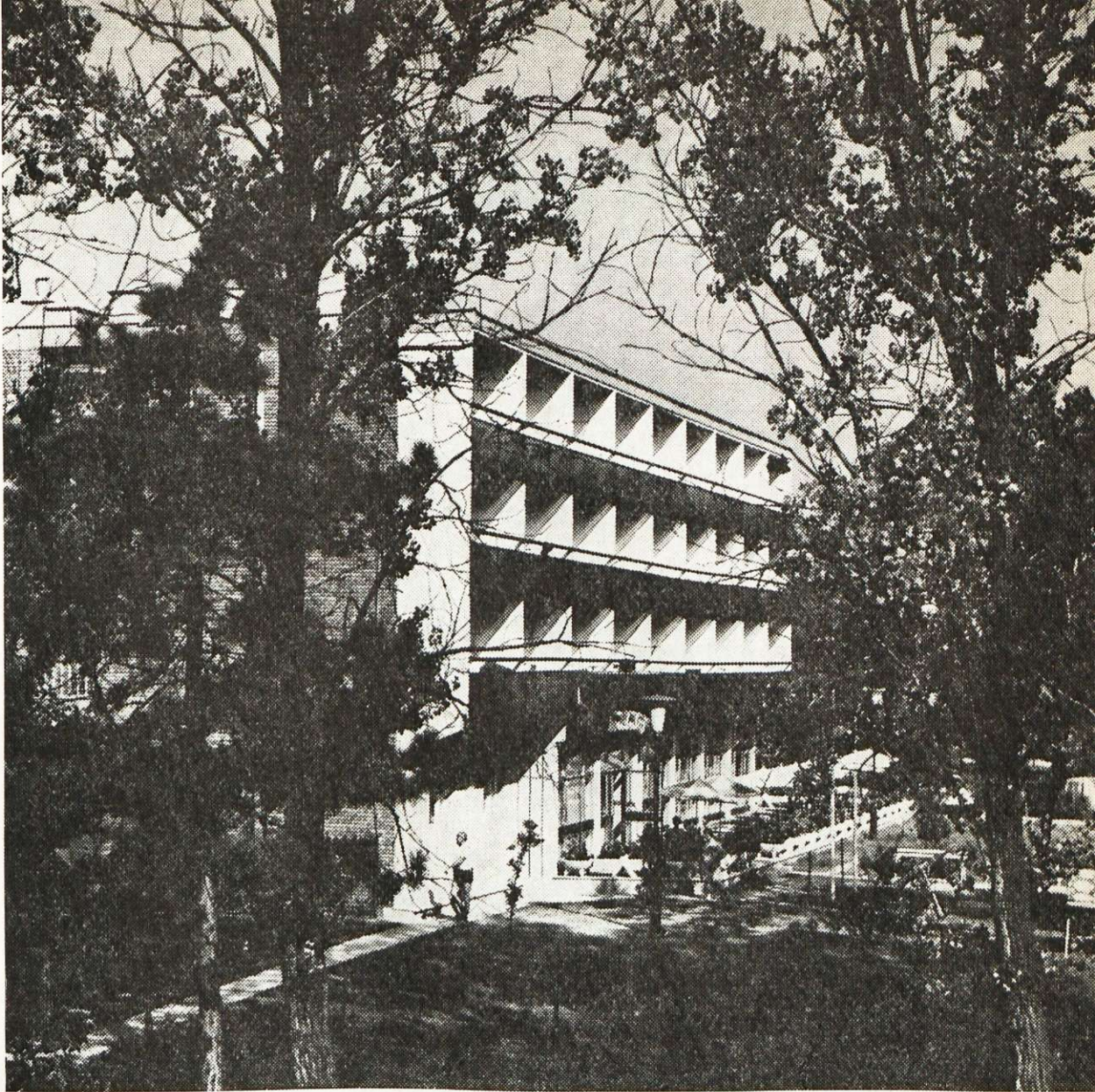
Az emeleti lakrészek kialakítását a szekcióterven mutatjuk be. Az épület nyári üzemmódú, de 50%-ban elő- és utószezonban is használható olajkályhás temperálással.

A lakrészekhez tartozó előszobában beépített szekrény, a fürdőszobában, WC, kád és mosdó központi melegvíz-ellátással szolgálja az üdülő családok kényelmét.

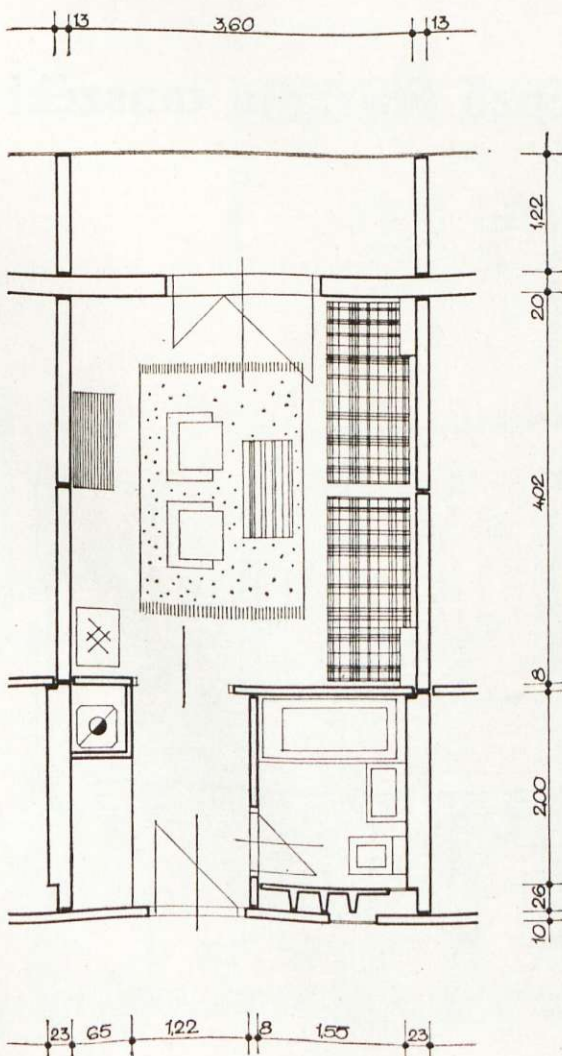
Egy-egy lakrész területe 3,73 m fal-tengely távval számolva közlekedési terület nélkül: 29,20 m².

A felhasznált haránt panelok 13 cm, K panelok 20 cm, a hosszmerőseget biztosító középfolyosói panelok 10 cm, a válaszfal panelok 8 cm és a födém panelok 12 cm vastagok. (Födémkonstrukció 16 cm.) A végfalak mezőtűri téglaburkolatot kaptak. A nyílászárók fa szerkezetűek.

CZ. J.

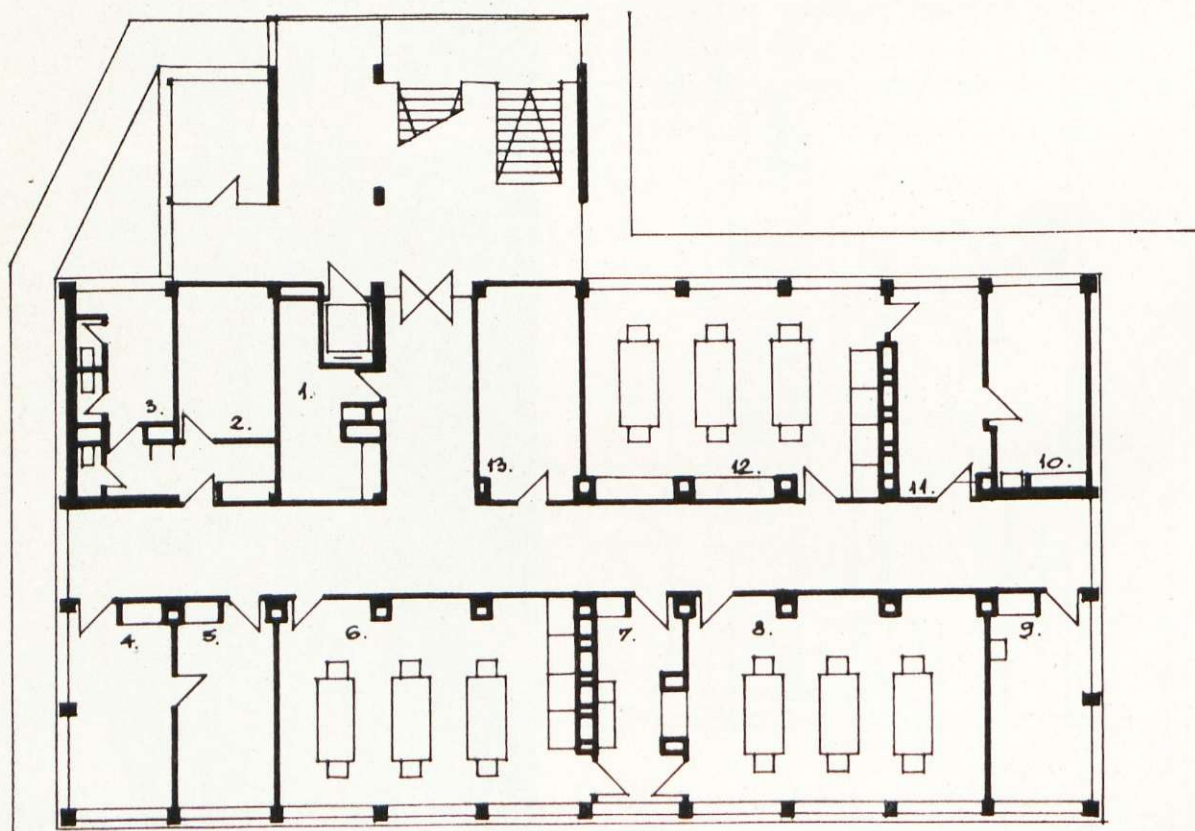
Pamutnyomóipari V. Balatonföldvár 55 lakrészes üdülője

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
 Építész: KÖVES EMIL
 Belsőépítész: VIDA GYULA
 Statikus: TAKÁCS JÁNOS
 Víz-csat.-gáz.: TÓTH JÁNOS
 Villamosterv: RÓNASZÉKI PÁL
 Közp. fűtés: NAGY LÁSZLÓ
 Külső közmű: GYIMESI JÓZSEF
 Kerttervezés: MÜLLER MÁRTA
 Kivitelező: BARANYA MEGYEI ÁLLAMI
 ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
 Építésvezető: MEDVECZKY ANTAL
 Beépített lm^3 : 11 385 lm^3
 Építési költség: 15 000 mFt.
 1 lm^3 ára: 1325,— Ft.

Pécsi Tanárképző Főiskola tanszéki toldalékepülete

Földszinti alaprajz

1. Fotó
2. Hivatalsegéd-ruhatár
3. Női WC
4. Tanszékvezető
5. Adminisztrátor
6. Szervetlen labor
7. Előkészítő
8. Fizika-kémiai labor
9. Oktatói szoba
10. Oktatói szoba
11. Előkészítő
12. Analitikai labor
13. Mérlegszoba

A Tanárképző Főiskola fejlesztésének II. szakaszában a meglevő főépület Pacsirta utcai szárnyának déli tűzfalához csatlakozóan létesül ez a tanszéki létesítményeket magában foglaló toldalékepület.

Az épület 5 emeletes téglalap alaprajzú tömeg, amely a lépcsőházat magában foglaló nyaktaggal csatlakozik a főépülethez. A földszinten és első emeleten a kémiai tanszék, a II. és III. emeleten az állattani, a III. és IV. emeleten a földrajz tanszék helyiségei vannak elhelyezve, középfolyosós elrendezésben. Ezeken a szinteken 3 db 60 fős előadóterem is készül.

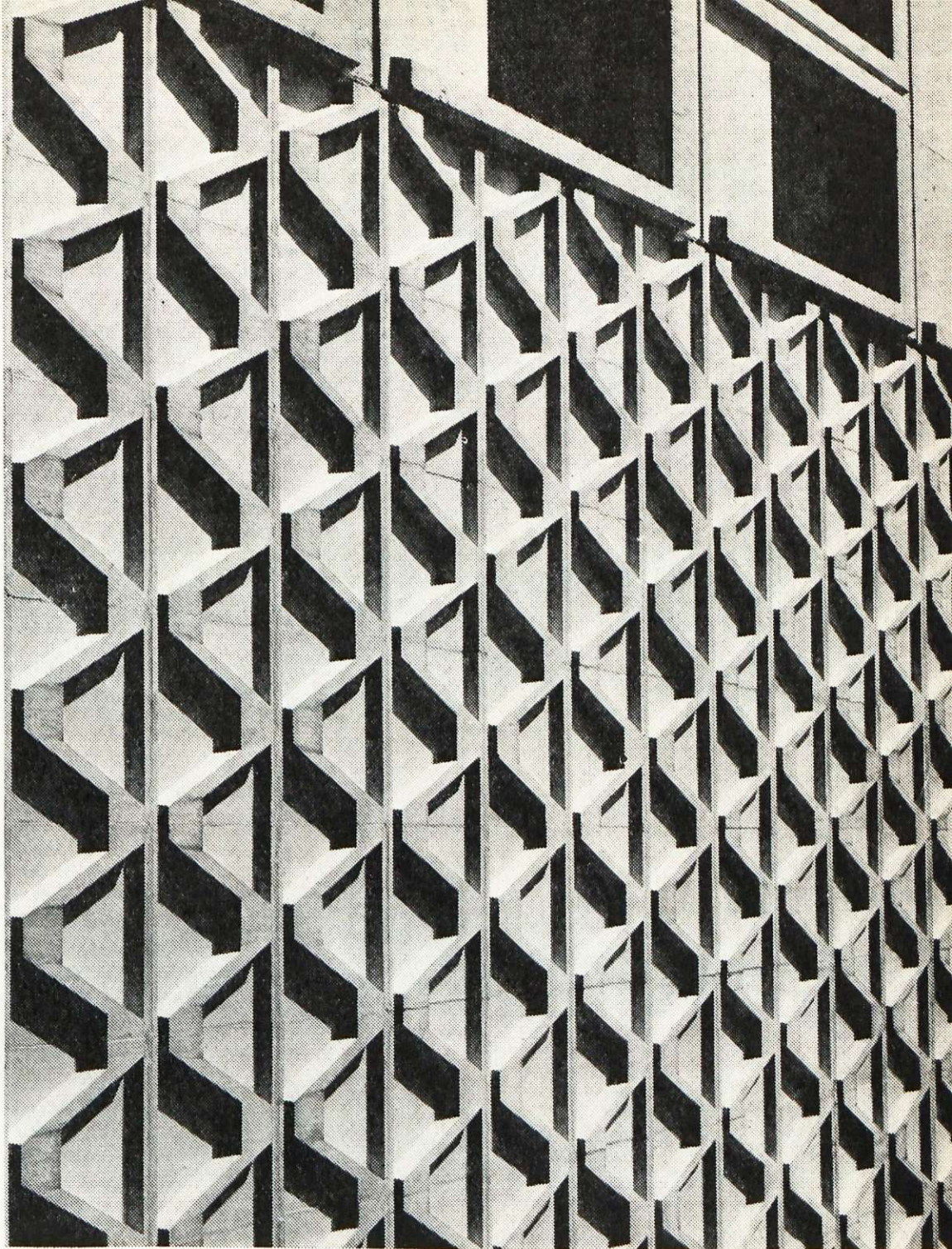
Az V. emeleten 2 db 154 fős nagy előadó és egy 26 fős kis előadó található.

Az épület tartószerkezete univáz, a földszinten monolit vasbeton a pillérváz.

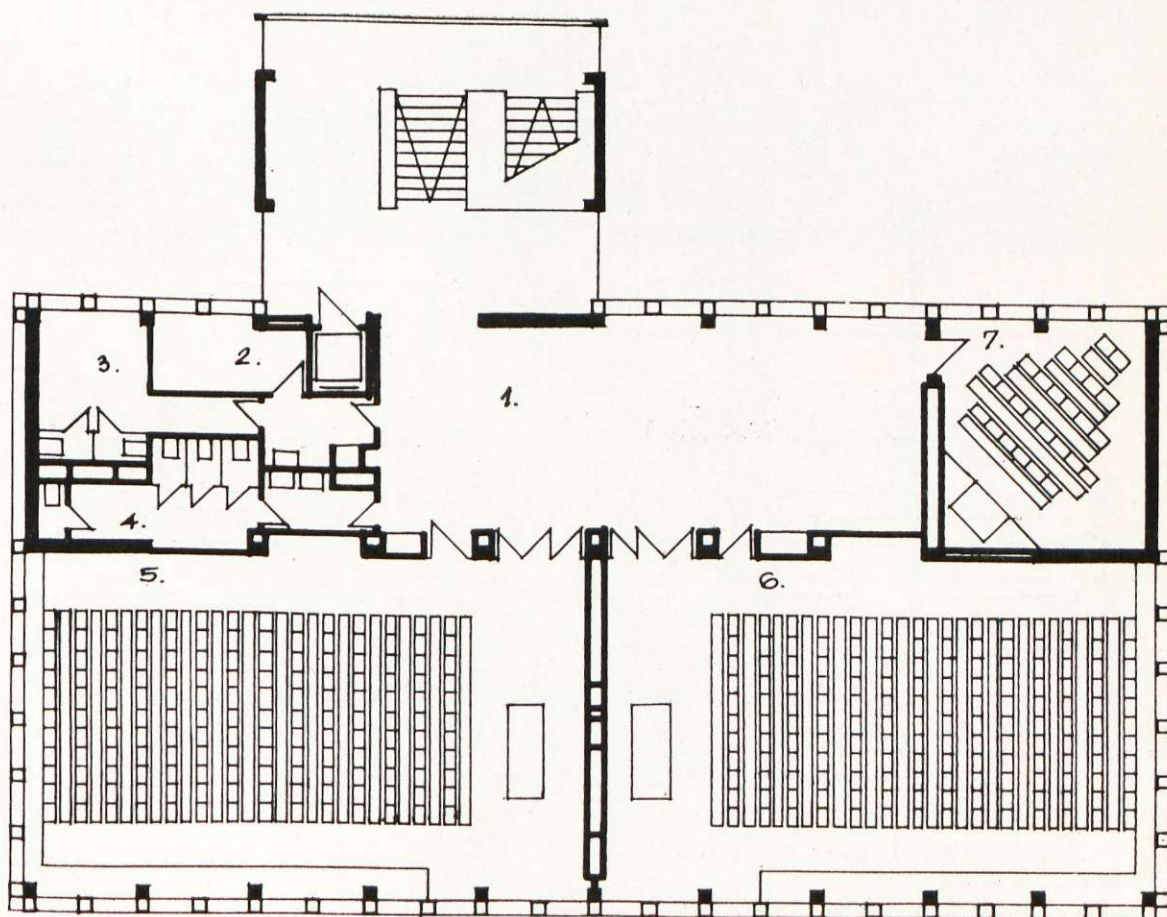
A lépcsőházat tartalmazó nyaktag szintén monolit vb. A födémek túlnyomó része Stáza, homlokzati elemként a PTV-nél kidolgozott óvodabölcsőde-iskola panelelemeket használtak fel fehér műkő felülettel.

Az építészeti kialakításnál a tervező törekvése az volt, hogy a meglevő épületegyüttes hangulatába valamiképpen illeszkedjék az új toldalékszárny. A kivitelezés folyamatban van.

K. E.

Homlokzatrészlet

V. emelet alaprajza

1. Zsibongó
2. Raktár
3. Férfi WC
4. Női WC
5. Előadóterem 154 fős
6. Előadóterem 154 fős
7. Előadóterem 26 fős

Állami Egészségügyi Gyermekotthon, Bóly

80 FÉRŐHELYES PAVILON

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: NYÁRI JÓZSEF
Statikus: DULÁNSZKY JENŐ, FÖLDES
LÁSZLÓ

Gépész: MEISZNER JÓZSEF, KEMÉNY
GYULA

Mélyépítés: NÉMETH REZSŐ

Parkosítás: MÜLLER MÁRTA

Tervezés éve: 1968–69.

Kivitelező: BARANYA MEGYEI TANÁCSI

MAGAS- ÉS MÉLYÉPÍTŐ VÁLLALAT

Építéstervező: HORVÁTH SÁNDOR

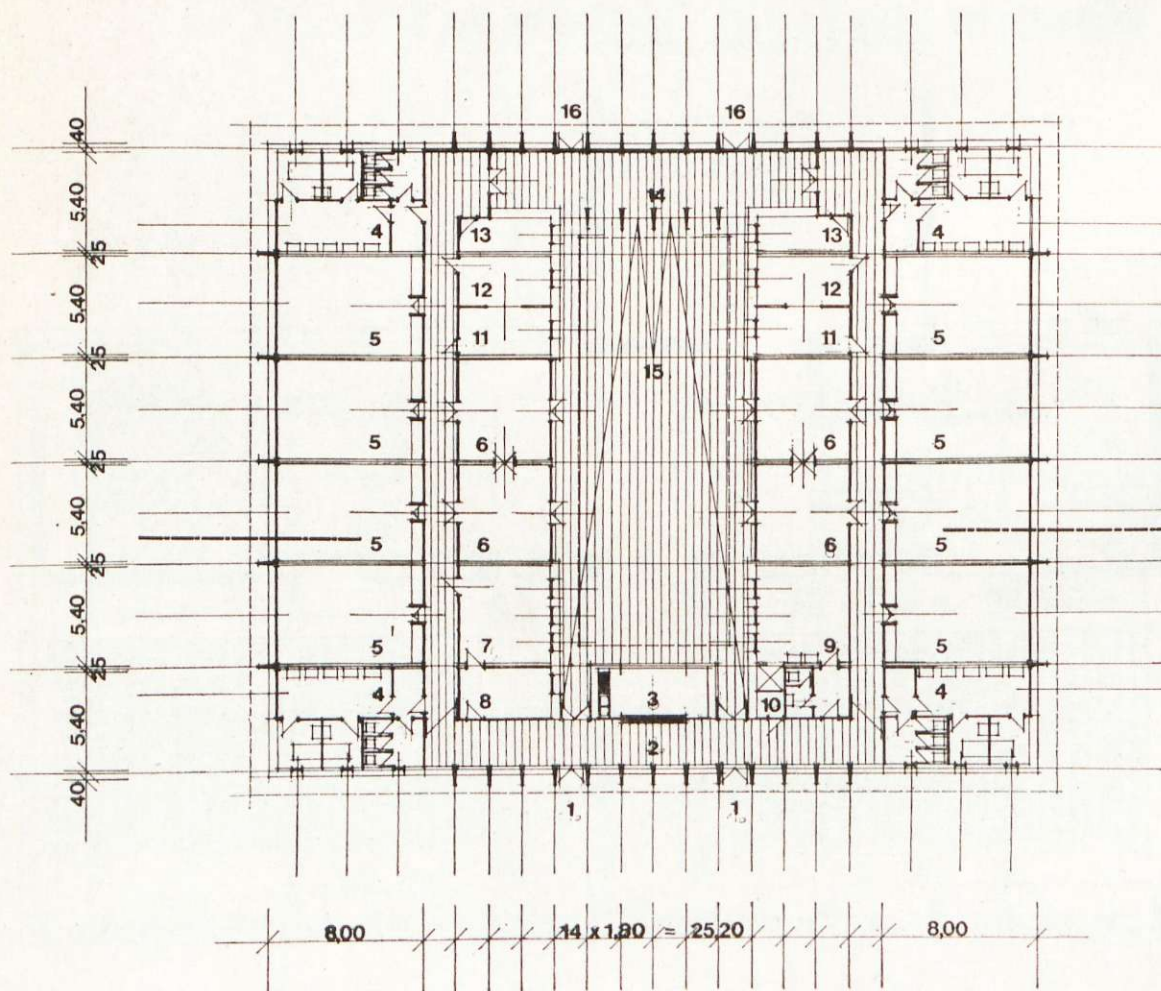
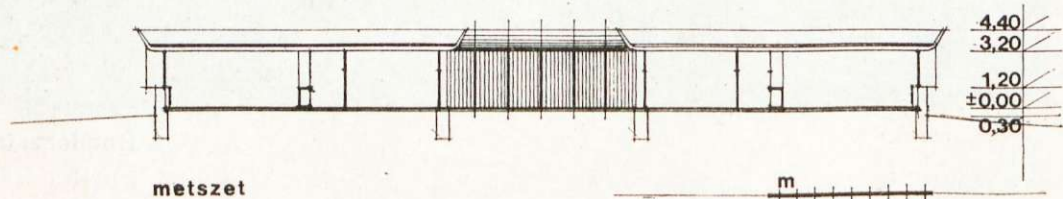
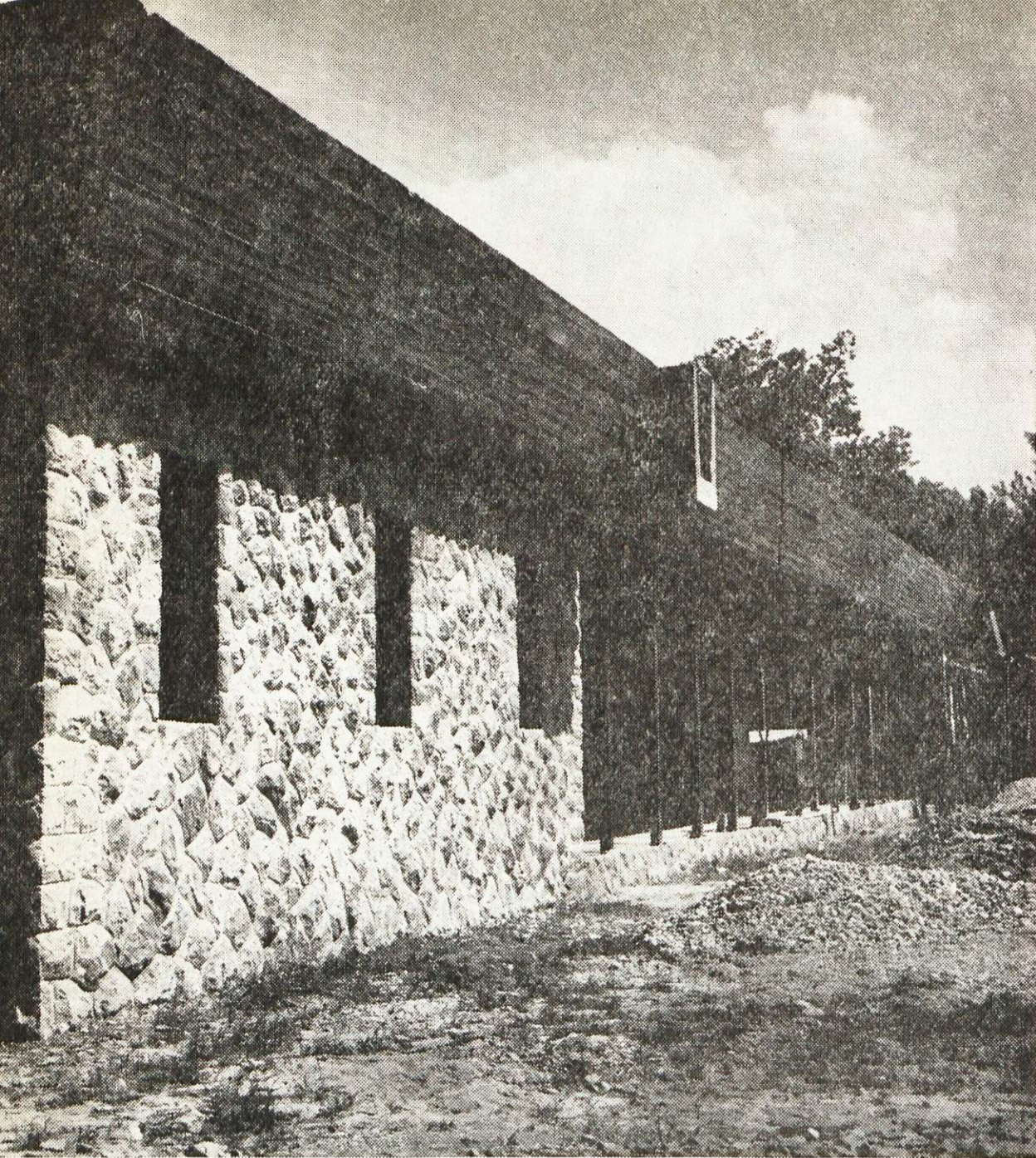
Művezető: VARGA MIHÁLY

Fotó: DR. SZÁSZ JÁNOS

Beépített lm^3 : 6500 lm^3

Építési költség: 4600 mFt.

1 lm^3 ára: 710,— Ft.

Az egészségügyi gyermekotthon 2–18 éves testi és szellemi fogyatékos gyermekek elhelyezésére, ápolására, valamint gondozására szolgál.

Az intézet célja, hogy a gondjaira bízott gyermekek önkiszolgálókká váljanak és elérjék a képezhetőség első határát.

Az intézmény, és ezen belül a pavilon természetes környezetben való

1. Bejárat
2. Előtér
3. Tálaló
4. Vizes-csoport
5. Hálóhelyiség
6. Foglalkoztató
7. Orvosi rendelő
8. Orvos
9. Nővér öltöző
10. Takarítószer-kamra
11. Elkülönítő
12. Ügyeletes nővér
13. Fehérnemű raktár
14. Fedett, nyitott tartózkodó
15. Belső udvar
16. Kijárat a park felé

elhelyezésével a természetellenes életmódra kényszerült ember közelébe kívántuk hozni a természetet, hogy ezáltal külső-belső hatások eredményeképpen célját jobban betölthesse.

A volt Batthyány kastély főépülete mögött elterülő parkban a főépülettől mintegy 50 m-es távolságban található 80 férőhelyes pavilon, 2 gondozási egységet foglal magában.

A gondozási egységek, valamint a kiszolgáló funkcióval rendelkező egyéb helyiségek, nyugalmas belső udvar köré szerveződnek. Ide nyílnak közvetlen kijárással a nappali helyiségek, s az udvaron tartózkodó gyerekek felügyelete, az udvar körül elhelyezkedő nővér, orvos, tálaló helyiségekből is biztosítható.

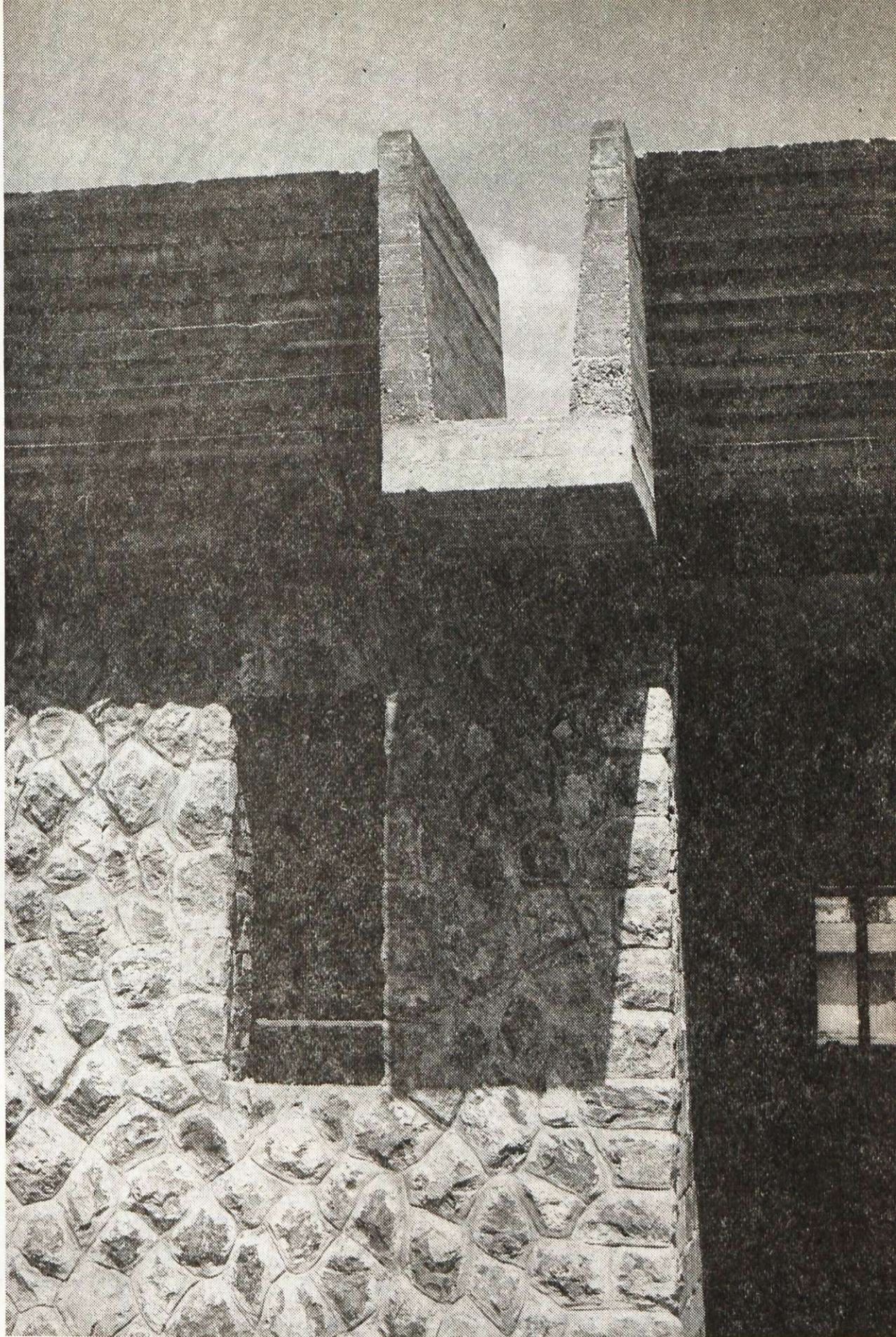
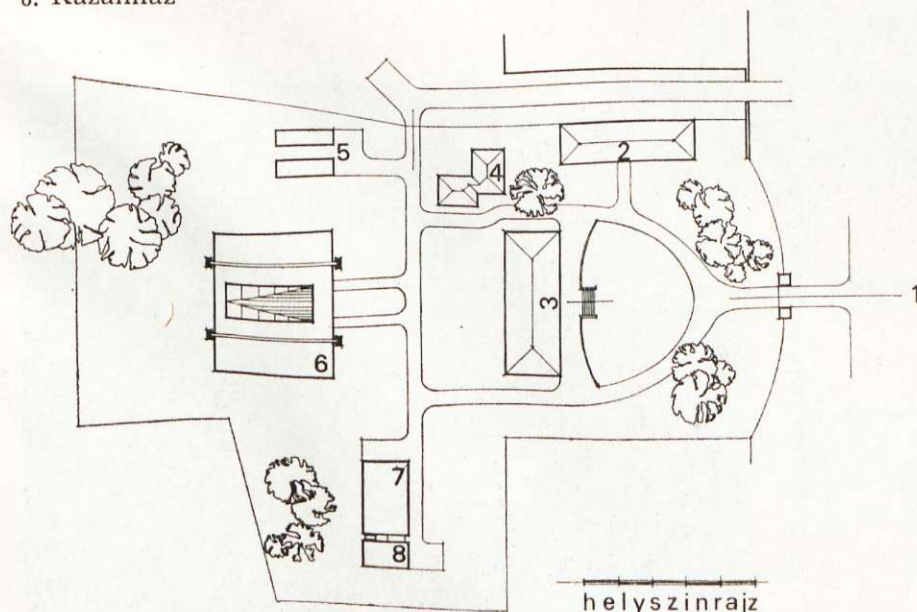
A belső udvar elég nagy méretű, kellemes benapozási lehetőségével szélvédett foglalkoztató területet biztosít, mely az épület nyugati oldalán levő folyosó-szakasz felnyitásával, tulajdonképpen kapcsolható a külső természettel, de ugyanakkor attól kissé elválasztva, önálló életet is élhet.

A háló helyiségek az épületet körülvevő parkra néznek, melynek évszázados fái alatt csend, nyugalom és biztonság van. A hálóhelyiségek fokozott ellenőrzése érdekében betekintő ablakokat terveztünk a folyosók felől.

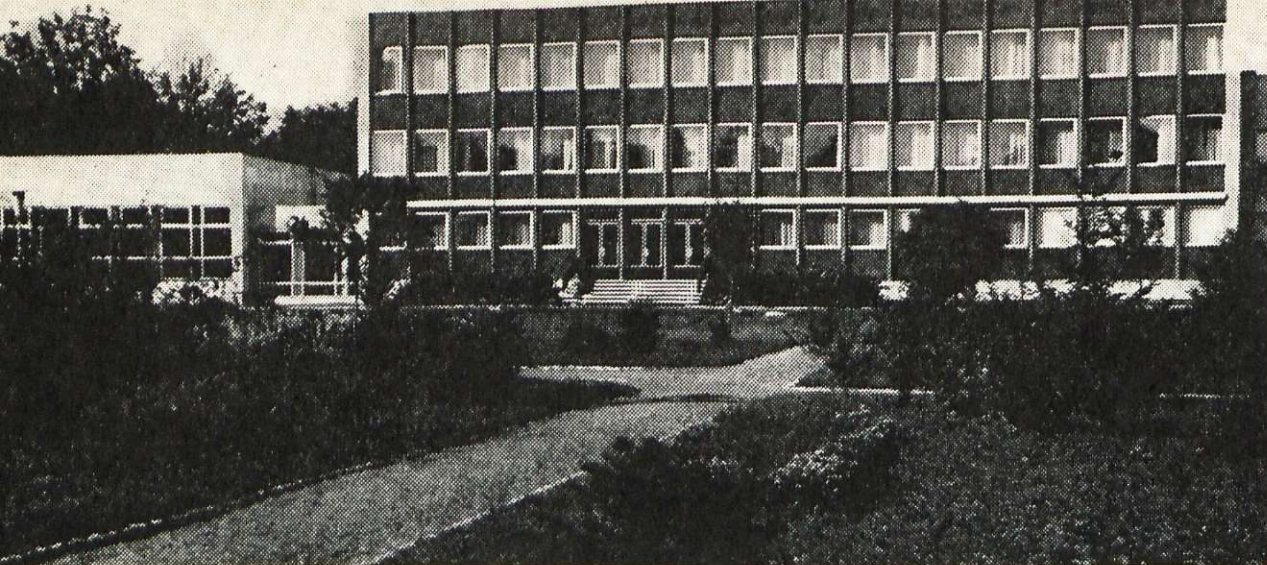
Az épület egyszerű, természetes anyagok felhasználásával emberközeli hozva önmagát, elviselhetőbb légkört igyekszik biztosítani lakói számára.

Helyszínrajz

1. Bejárat
2. Konyha
3. Gondozási épület
4. Iroda, szolgálati lakás
5. Garageok
6. 80 férőhelyes pavilon
7. Mosoda
8. Kazánház

A bevezetőben említett cél elérése érdekében, a tervezés és kivitelezés során megnyilvánuló szeretet és jó szándék csak az üzemelés során értékelhető reálisan. E feladat azonban már nem is rám tartozik. Az azonban igen, hogy megköszönjem valamennyi munkatársam, s a kivitelező, különösképpen az építkezés művezetőjének, már eddig is megnyilvánuló lelkiismeretes munkavégzését, és szakmaszeretét.

Pártszékház, Szigetvár

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: KISS TIBOR
Belsőépítész: MÁTHÉ ANDRÁS
Statikus: TAKÁCS JÁNOS
Gépészek: MEGGYES JÓZSEF, PITZ
ANDRÁS, MEGYERI ZOLTÁN, NAGY
PERGE LAJOS
Mélyépítés: GONDA LÁSZLÓ
Organizáció: ARKI JENŐ
Fotó: PALOTÁS ATTILA
Kivitelező: BARANYA MEGYEI ÁÉV

A közelmúltban várossá nyilvánított Szigetvár egyik új jelentős középületként valósult meg a 6-os főútvonalra fűződő Felszabadulás téren az új MSZMP székház. Az épület zárt sorú beépítéssel kapcsolódik a járási tanács épületéhez, és azzal együtt a tér Ny-i térfalát alkotja.

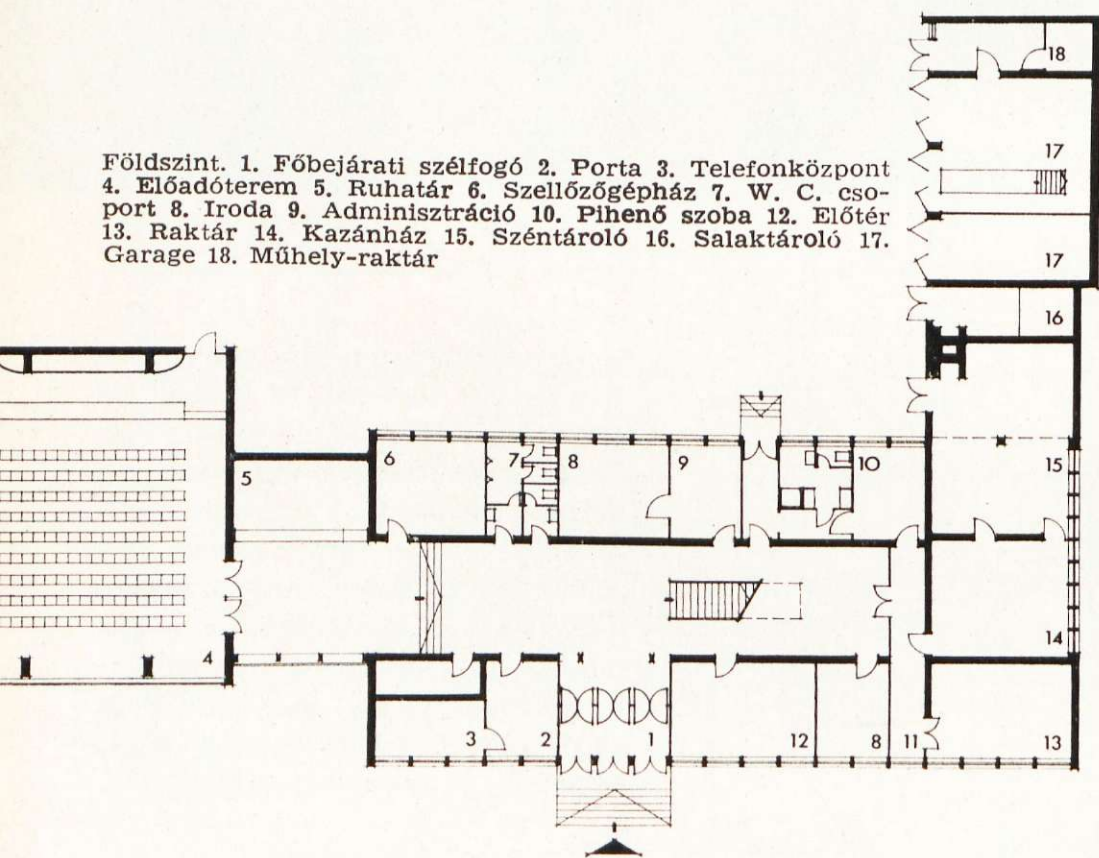
A kétemeletes épület földszintjéhez nyaktaggal csatlakozik a 150 fős előadóterem.

A telepítési adottságok (a telek rövid utcai hossza), valamint a funkciót jól kielégítő gazdaságos alap-

rajzi kialakítás miatt az épület három közel azonos szélességű traktussal készült. A középső traktusban a közlekedő tér magjában egyenes vezetésű kétkarú lépcső helyezkedik el. A külső traktusokat a különböző méretű irodahelyiségek és kisebb tanácskozók töltik ki. Ezzel az alaprajzi elrendezéssel biztosítható volt az összes helyiség számára a jó, természetes megvilágítás és ellenőrzés lehetősége.

Az épület két emeleti szintjén a városi ill. a járási bizottság helyiségei helyezkednek el. A fsz-en a közös rendeltetésű helyiségek találhatók, így a bejárat szélfogó után előcsarnokká kibővült közép traktus, amely egyben a nagy előadótermet kapcsolja az épülethez. Az előtérben ruhatár is létesült, amely rendezvények és összejövetelek esetén szükséges.

Földszint. 1. Főbejárat szélfogó 2. Porta 3. Telefonközpont 4. Előadóterem 5. Ruhatar 6. Szellőzőgépház 7. W. C. csoport 8. Iroda 9. Adminisztráció 10. Pihenő szoba 12. Előtér 13. Raktár 14. Kazánház 15. Széntároló 16. Salaktároló 17. Garage 18. Műhely-raktár

Az udvari részen az épülethez földszintes épületszárny kapcsolódik, amelyben kazánház és garázs létesült.

Szerkezetileg háromtraktusos irodarész két középső főfalával, valamint homlokzati oldalakon a 40/10 cm-es előregyártott pillérek sorával alkotja a függőleges teherhordó szerkezetet. A födémek előgyártott „Stasa” födém elemekkel készülnek.

Az épület külső kialakításánál az időálló burkolóanyagok felhasználására törekedtünk. Az oldaltraktusok végfalai, ill. az előadóterem budakalászi kőlap burkolattal készültek. A lamellaszerű előgyártott pillérek közt színes üveg parapetet terveztünk, azonban ehelyett utólagosan, gazdaságossági okok miatt színes vakolattal készült a parapet.

A belső terek kiképzése is, a gazdaságosság szem előtt tartásával készül. Ez elsősorban az előadóterem kiképzésében jelentkezik.

A terem oldalfalai kapart vakolattal, az előadói pódium mögötti íves falrész pedig függőleges fenyőlécezéssel burkolva készült. Az ülőhelyek felett süllyesztett mennyezetvilágítást előregyártott faburkolati elemekkel rejtve képeztük ki. A radiátorokat is célszerű lemez burkolattal alakítottuk ki.

Az irodahelyiségekben a középfőfalakba süllyesztett beépített szekrények létesültek, indokolt mértékben.

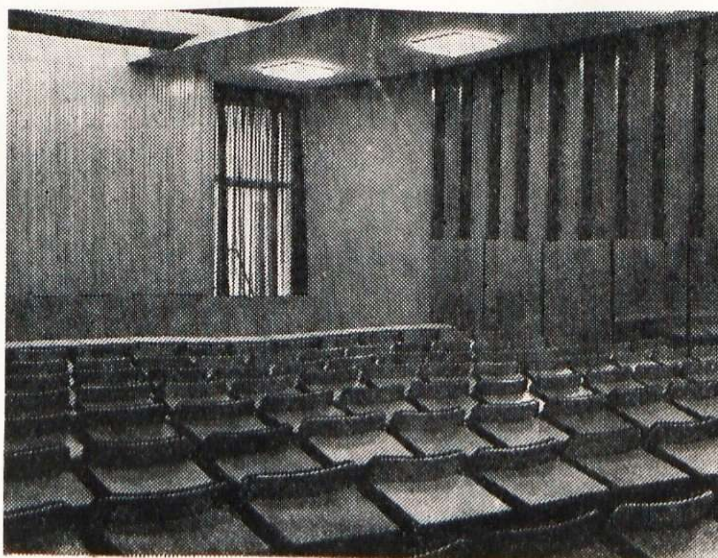
Az épület fűtése radiátoros melegvíz-fűtés.

A nagyterem részére a természetes szellőztetés lehetősége mellett gépi szellőzés is készült.

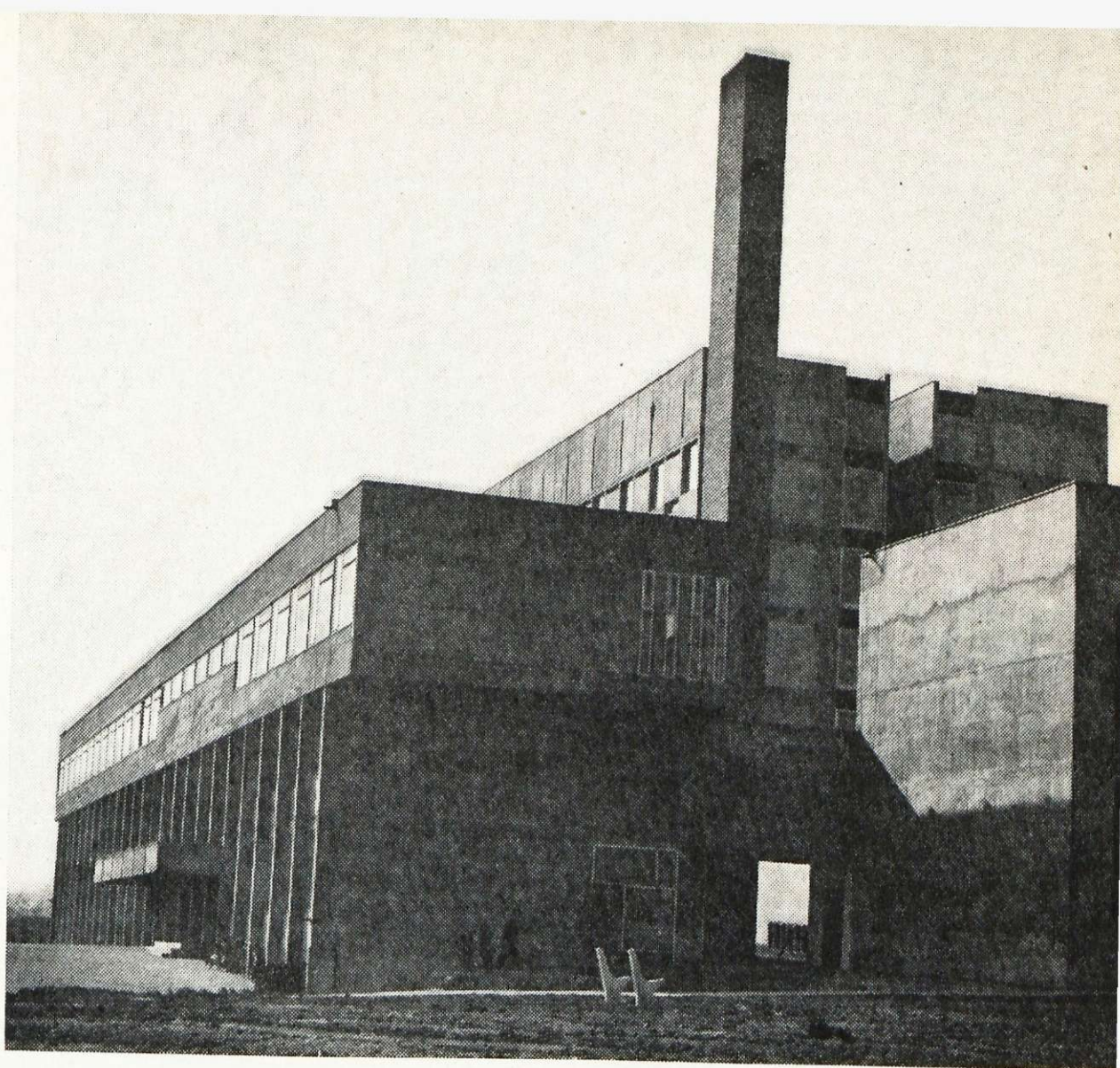
Az épület főhomlokzata előtt a közterületen *Konyorcsik János* felszabadulási emlékművét helyezték el.

K. T.

Tanácssterem

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
 Beruházó: TOLNA MEGYEI TANÁCS VB.
 Kivitelező: TOLNA MEGYEI ÁÉV
 Építész: ERDÉLYI ZOLTÁN
 Statikus: SÁRDY GYÖRGY
 Gépész: WIELAND JÁNOS, MEGYERI
 ZOLTÁN, NAGY PERGE LAJOS
 Út-tereprendezés: FEKETE GÉZA
 Mélyépítés: GONDA LÁSZLÓ
 Fotó: DR. SZÁSZ JÁNOS
 Tervezés ideje: 1963.
 Kivitel: 1964—1969.
 Beépített térfogat: 31 400 lm^3
 Építési költség: 19 120 m. Ft.
 1 lm^3 ára: 610,— Ft.

8 tantermes gimnázium és 400 fős tanulóotthon, Szekszárd

A szekszárdi 8 tanulócsoporthoz gimnázium és 400 fős tanulóotthon elhelyezési problémáinak tisztázására készült helykijelölési dokumentáció a Püspöktér feletti domboldalt, a régi temető helyét jelölte ki.

A feladat összetettségét és a terpadottságokat figyelembe véve, az egyes funkciócsoportokat 3 épület-tömbben helyeztük el. Az egyes épület-tömbök között hangulatos, burkolt belsőudvar alakult ki.

A különböző terepszinteken elhelyezkedő iskola, tornaterem és diákotthon épülettömbjeit egy földszintes lepény köti össze. Ezen belül nyert elhelyezést az étterem, szolgálati lakások, valamint a tornaterem kiszolgáló helyiségei.

A telek déli oldalán a különböző terepszinteken a tanulóudvar alakult ki.

Az iskolaépület 3 szintes, oldalfo-lyosós, szerkezeti rendszere vb. vá-

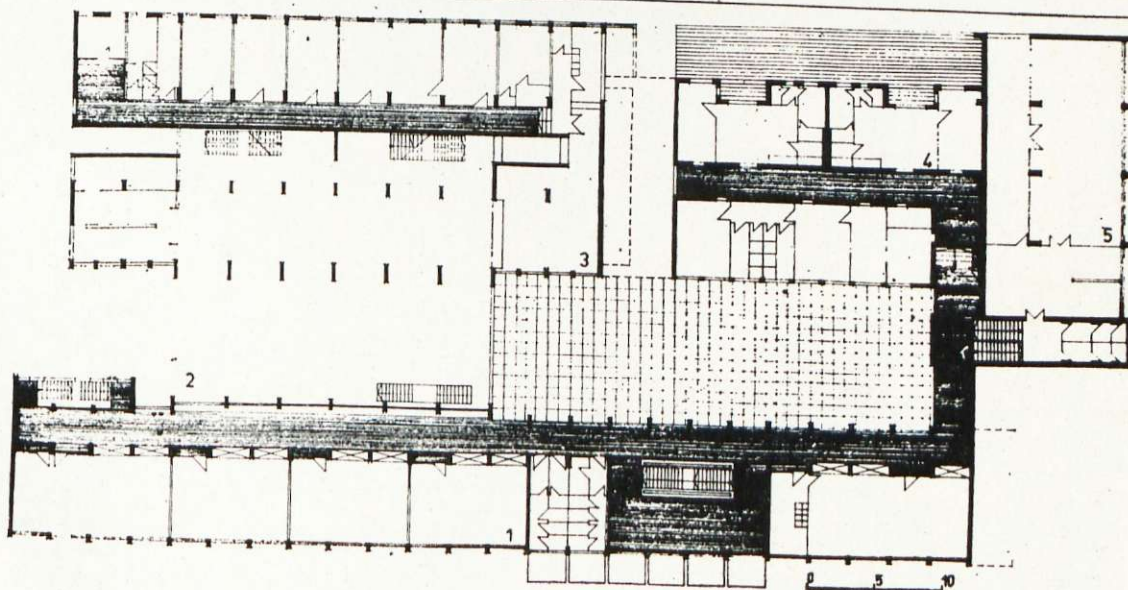
zas, kitöltő falazattal, STASA födémekkel.

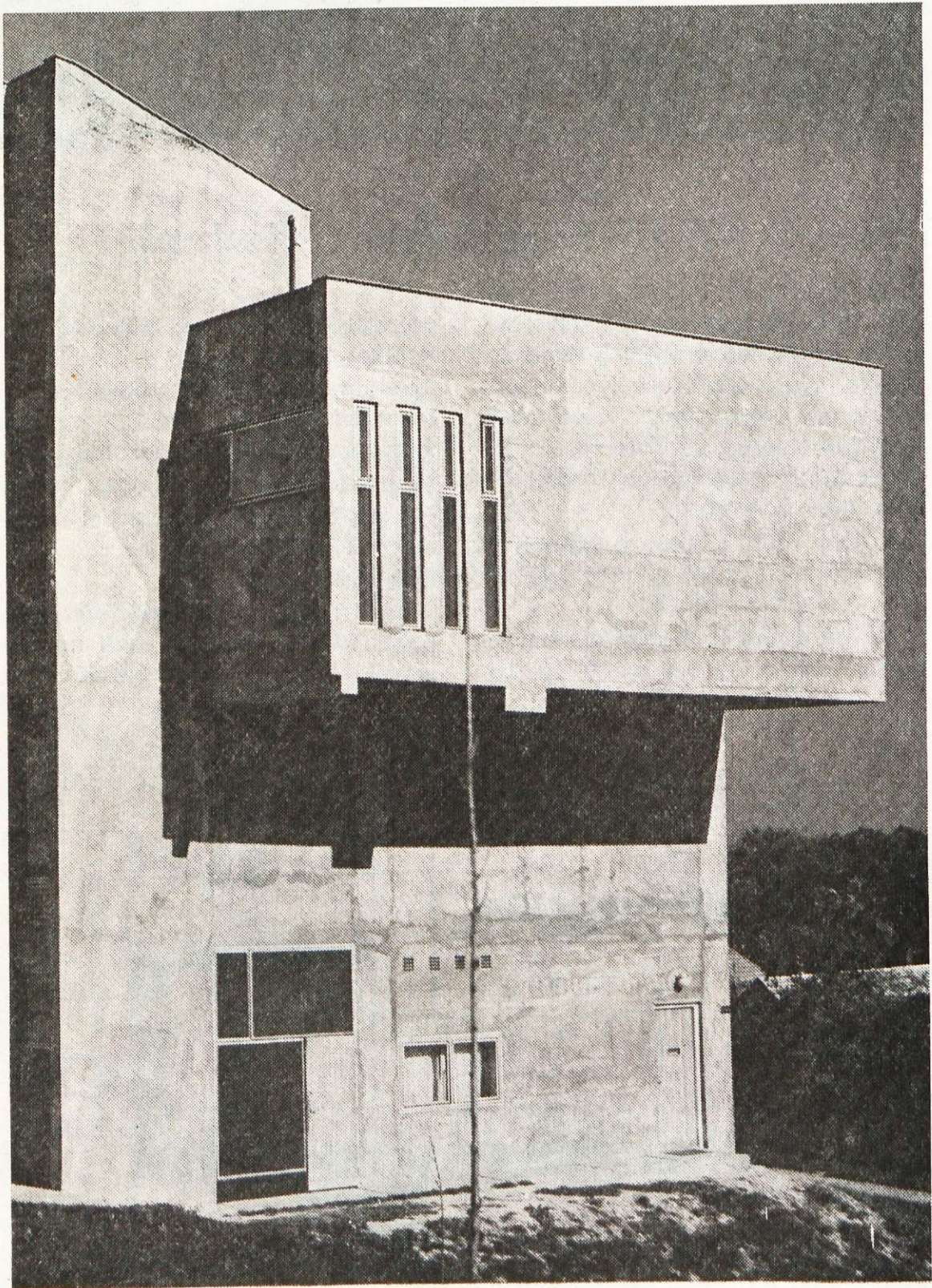
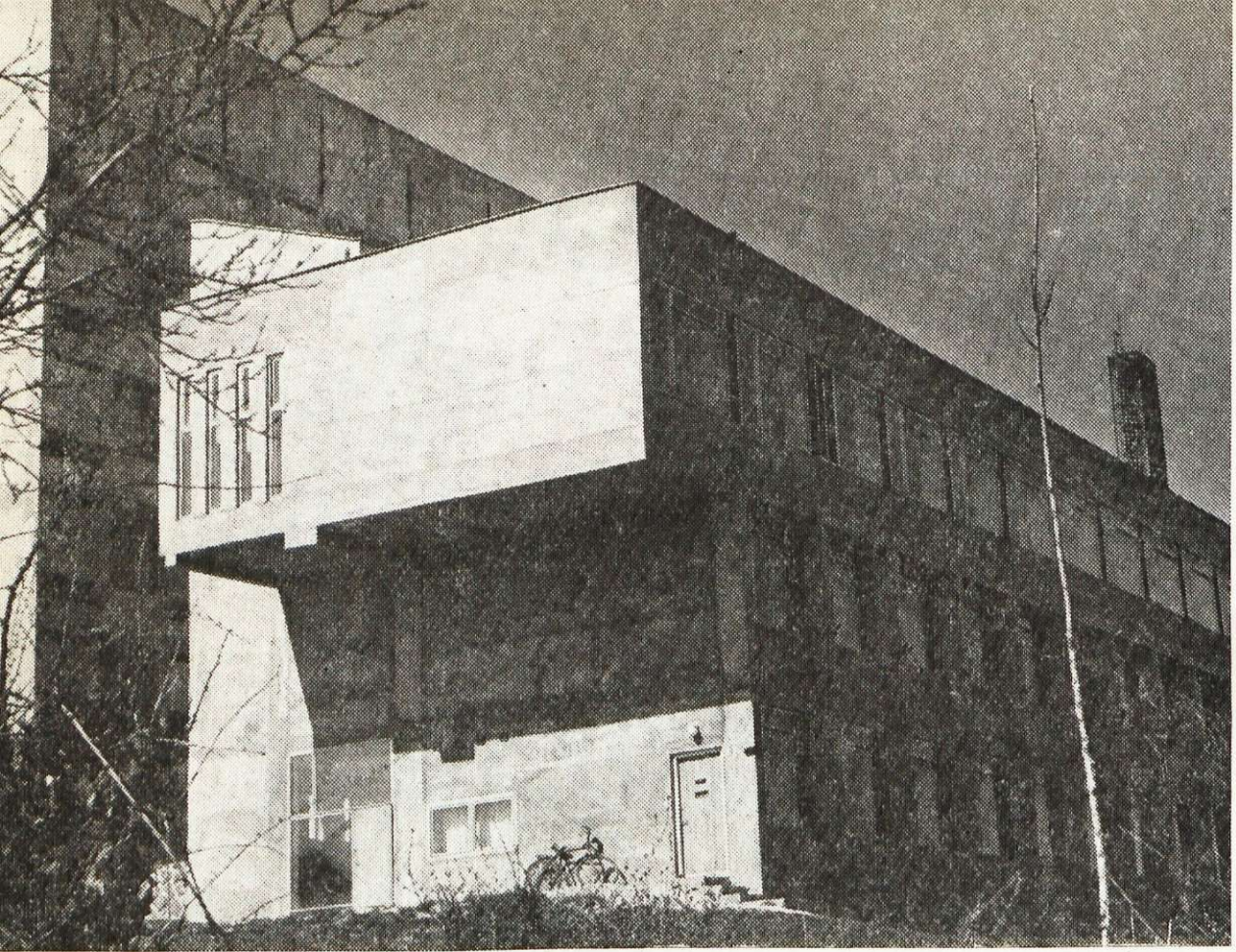
A gimnáziumi első emeleti oldalfo-lyosóról „sóhajok hídja” vezet a tornatermet és többcélú helyiségeket magába foglaló épületszárny felé.

A politechnikai műhelyeket és tornatermet gazdaságosan egy közös öltöző blokk szolgálja ki.

Az otthonépület földszintjén elhelyezkedő előcsarnok — hall helyiségeivel —, mely a 400 tanuló közös

1.8 tt. gimnázium 2. Étterem 3. Konyhaüzem 4. Szolg. lakás 5. Politechnikai műhely

társalgási, vendégfogadási és egyéb rendezvényekkel szemben támasztott igényét hivatott kielégíteni — jóhatású térkapcsolatot alkot.

Az épület tervezésével kapcsolatban feladatot jelentett, a diákotthonban elhelyezésre kerülő külön igazgatás alá tartozó MÜM és SZÖVOSZ diákok teljes különválasztása, valamint ezenbelül külön-külön jelentkező fiúk-lányok különválasztásának igénye. Emellett a beiskolázási arányváltozásokat is rugalmasan követni kellett. Ebben a tekintetben messzemenően kielégítettük a beruházó minden igényét.

A fenti szeparálás az otthonépület két egymásmellé állított, kettős lépcsőházzal kapcsolt tömegével van biztosítva. A két lépcső közül az egyik kizárólag fiú, míg a másik a leányszinteket szolgálja ki.

A keleti tömb teljes egészében SZÖVOSZ diákokat, míg a nyugati tömb teljes egészében MÜM diákokat szállásol el.

A fiúk-leányok forgalma az előcsarnokban oszlik két részre. Az egyes lépcsőházakon elinduló fiú-leány forgalom (később) a felsőbb szinteken már nem találkozhat.

A különböző lépcsőkarokhoz kapcsolódó és csapóajtószerűen leválasztható folyosó-szakaszok variálásával ill. egyes folyosószakaszok mozgatható válaszfalakkal történő leválasztásával elérhető az, hogy a beiskolázási igénytől függően a fiúk-lányok aránya 16:176—112:80-ig lépcsőzetesen változtatható.

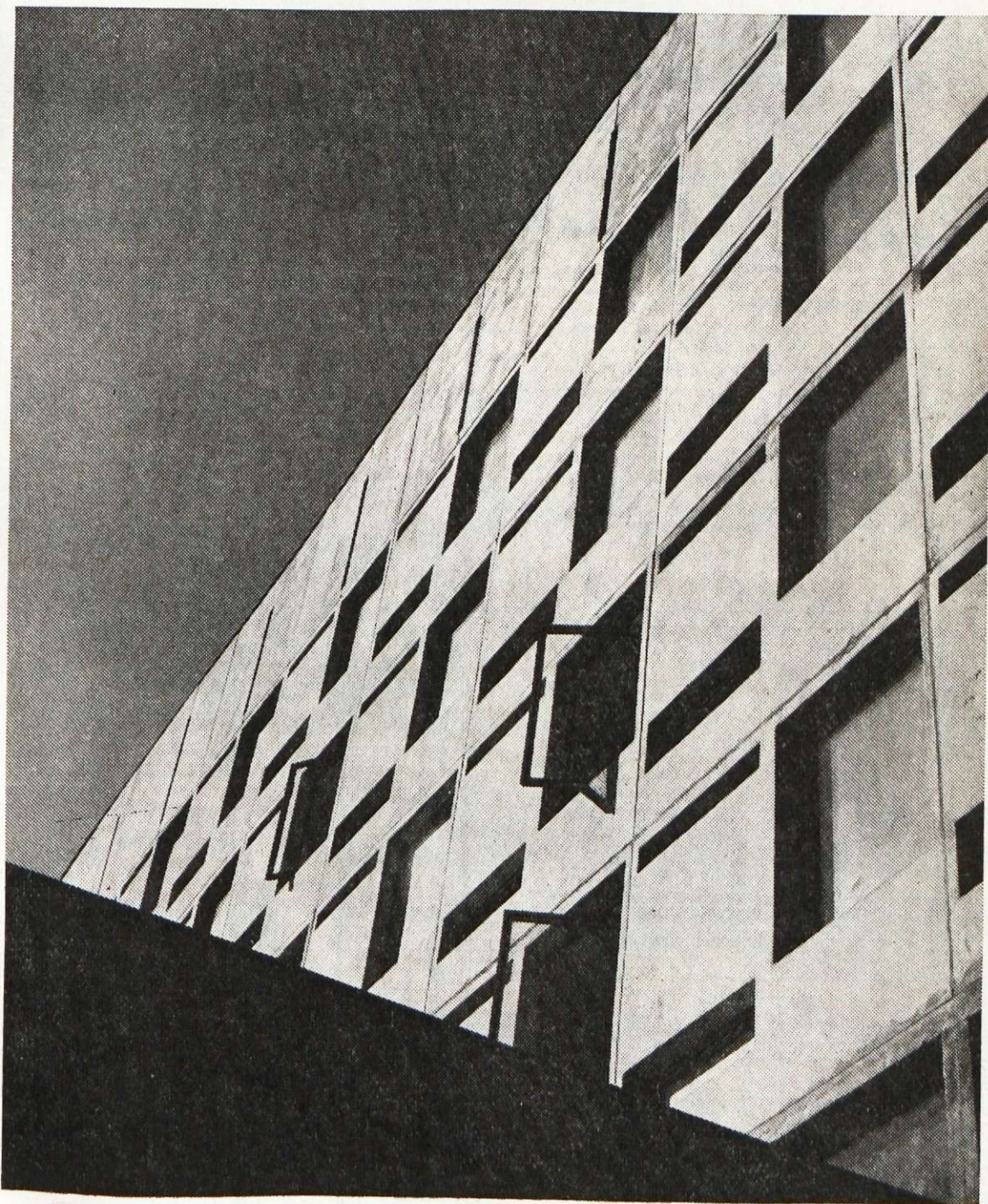
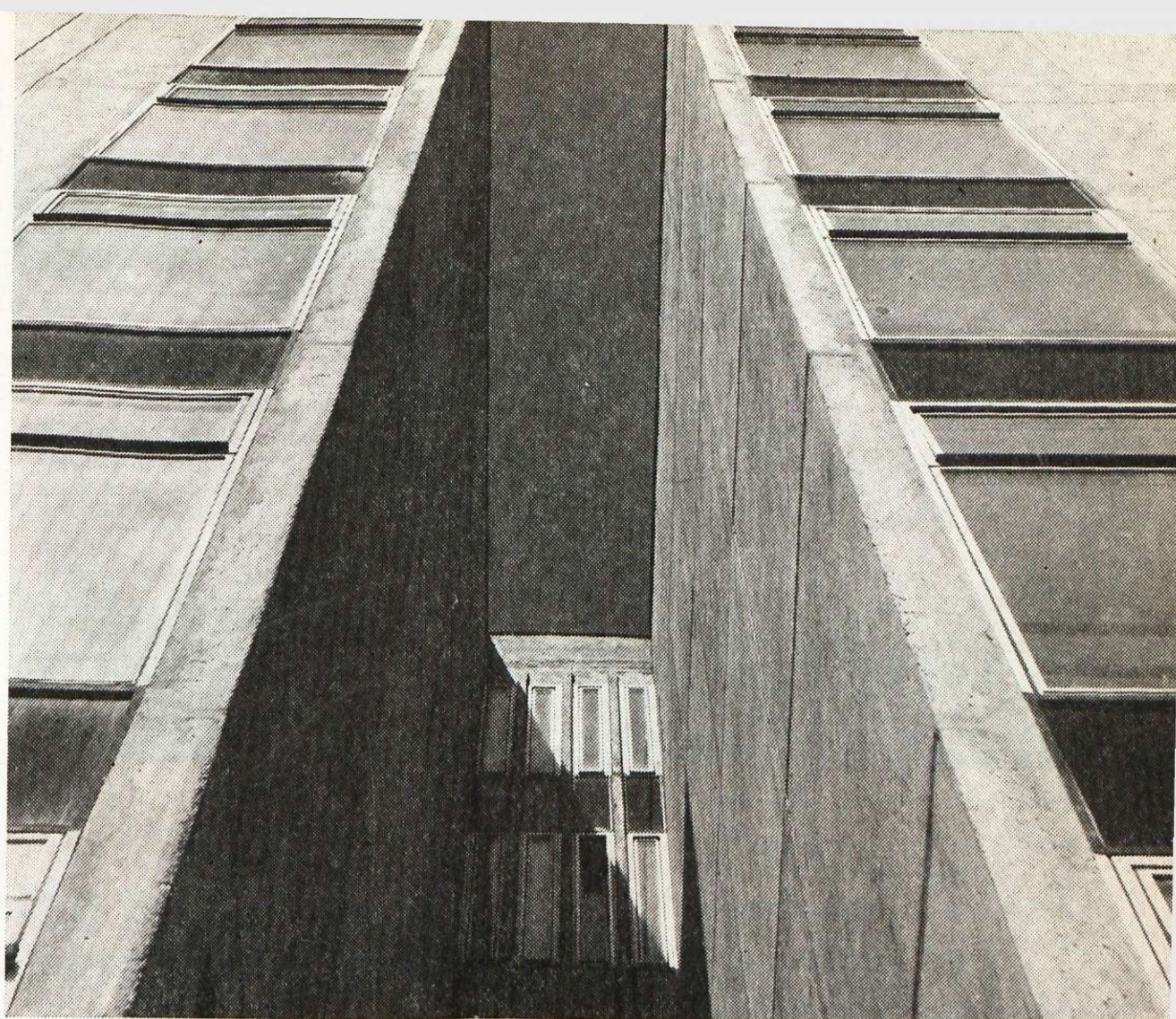
Az épület szerkezeti rendszere: vb. pillérvázás kitöltő vegyes kéregfal, STASA födémmel. Az épület szerkezeti alakításánál figyelemreméltó, hogy a kevésbé időtálló vakolat helyett tartós és (a kőporos vakolat és emfix műanyagfestés előállítási áránál olcsóbb) egyszerű betonkéreg burkolatot alkalmaztuk.

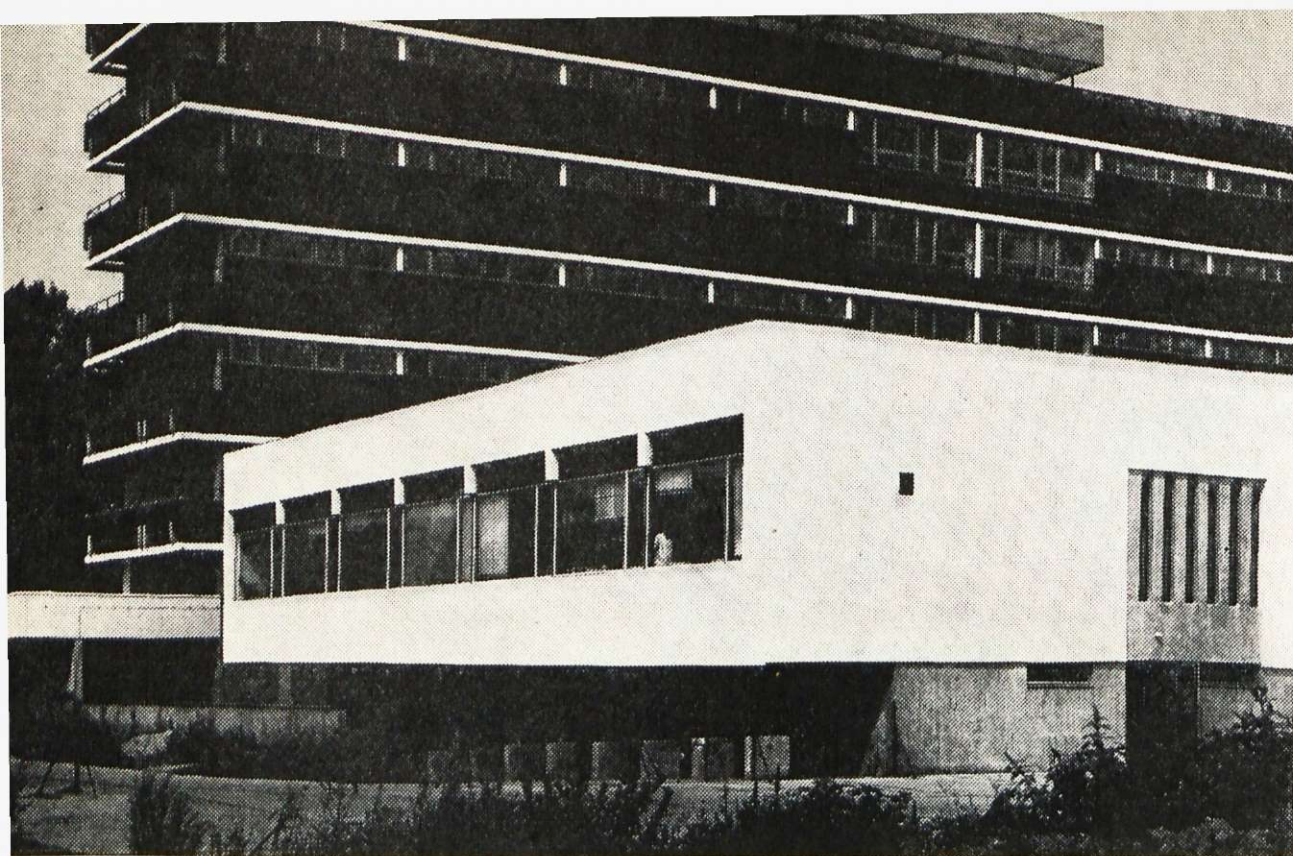
Az olcsó és időtálló homlokzatburkolásnak a tervezett, illetve kivitelező vállalat által megújított módja egyike lehet homlokzatburkolási kísérleteinknek.

A paneles kéregfal beváltotta a hozzáfűzött reményeket, de a helyszínen zsaluzott betonfelületek kivitelezése sok kívánnivalót hagy maga után.

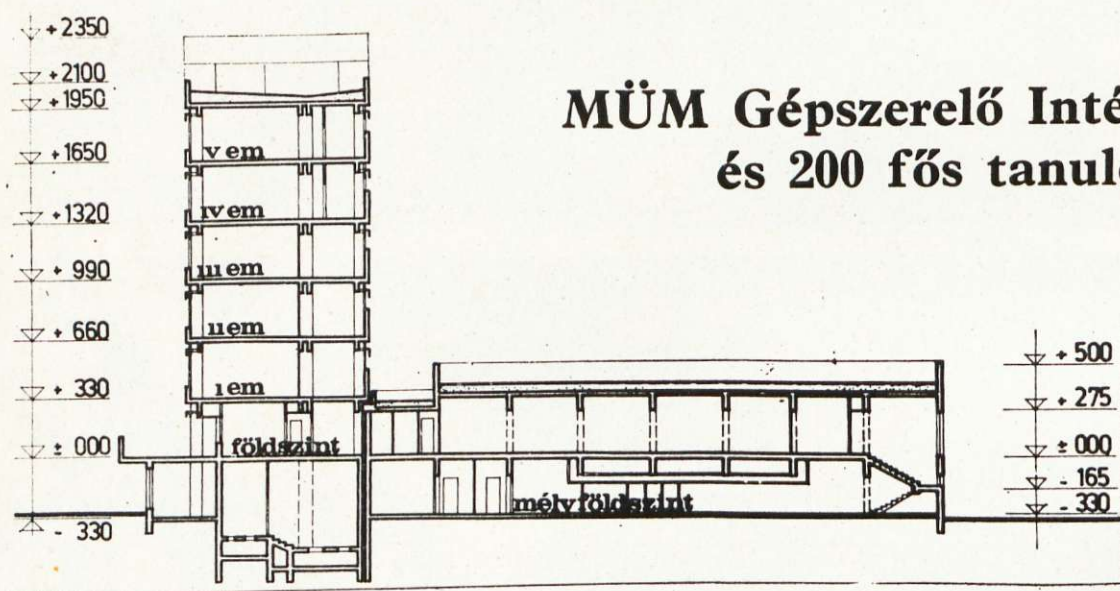
Ennek ellenére sem vitatható, hogy értékes kísérletről van itt szó, ezt az elkészült épület igazolja. Ehhez a kivitelező vállalat jószándékú segítőkészsége nagyban hozzásegített bennünket.

E. Z.

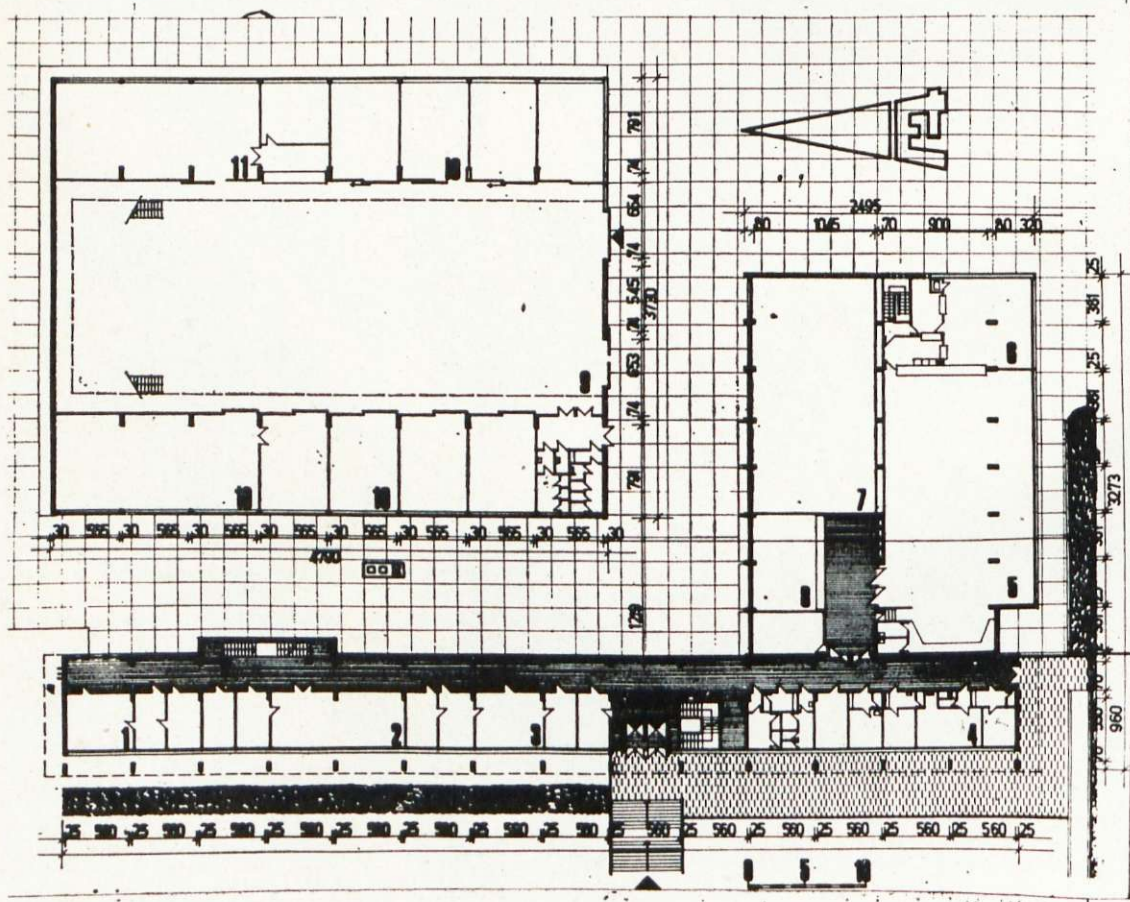

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
 Beruházó: MUNKAÜGYI MINISZTERIUM
 Kivitelező: SOMOGY MEGYEI ÁÉV
 Lebonyolító szerv: SOMOGY MEGYEI
 BERUHÁZÁSI VÁLLALAT
 Építész: ERDÉLYI ZOLTÁN
 Statikus: SÁRDY GYÖRGY
 Villamos: NAGY PERGE LAJOS
 Víz-csatorna: MEGYERI ZOLTÁN
 Központi fűtés: DRÁVAVÖLGYI VALÉR
 Tereprend.: ERDÉLYI LÁSZLÓ
 Külső közmű: CSABA TIBOR
 Fotó: PALOTÁS ATTILA
 Tervezési év: 1964.
 Kivitelezés: 1965—1969.
 Beépített lm^3 : 42 000 lm^3
 Építési költség: 35 000 m.Ft.
 1 lm^3 ára: 830,— Ft.

MÜM Gépszerelő Intézet: 16 tantermes iskola és 200 fős tanulóotthon, Kaposvár

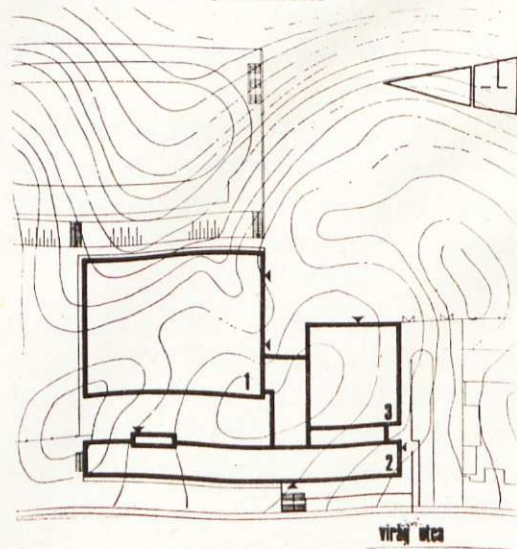
Földszint. 1. Könyvelőség 2. Tanári 3. Igazgatóság 4. Betegszobák 5. Étterem, kultúrterem 6. Tálaló és konyha 7. Tornaterem légtér 8. Ruhatár 9. Műhelycsarnok 10. Műhelyek 11. Raktár

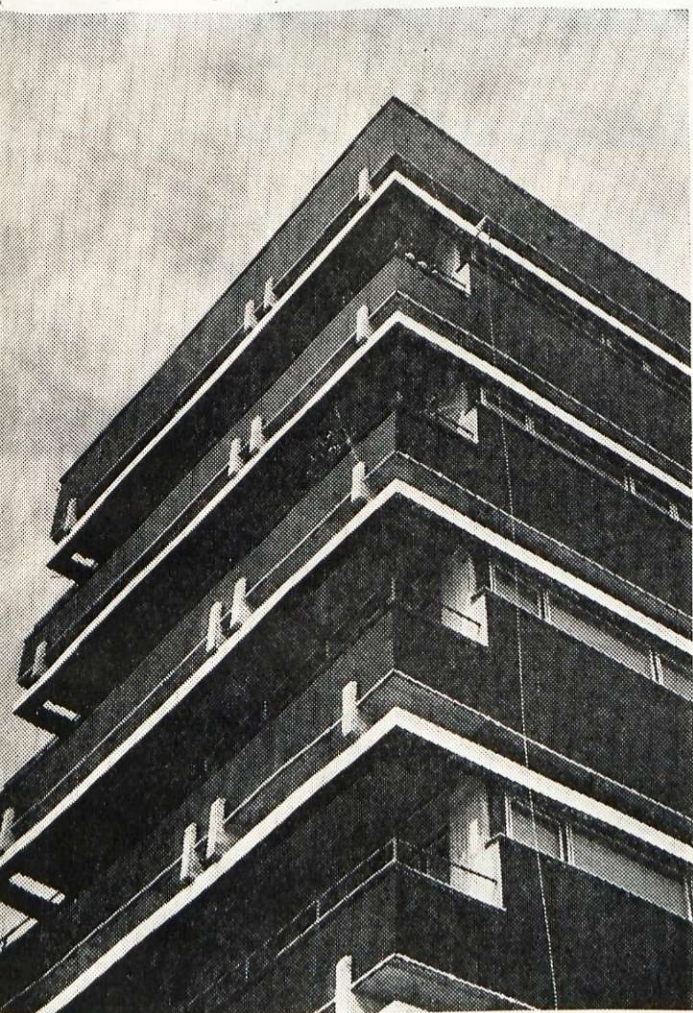
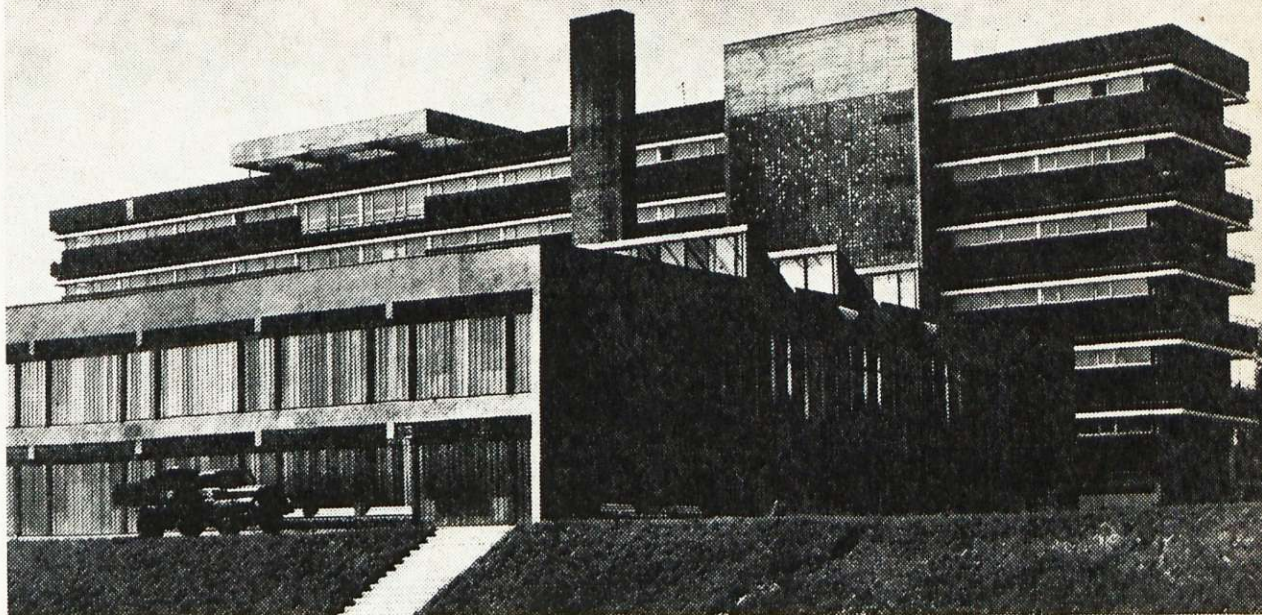

Az intézet létesítését a mezőgazdaság fokozott gépesítése következtében felmerülő gépszerelő szakmunkásképzés kielégítése tette szükségessé.

Az intézet a gépszerelő tanulók elméleti és gyakorlati képzését ezen belül beiskolázási körzete szerint az összes MüM rendszerű és helyi ipari szakmák képzését is biztosítja. A létesítmény 16 tantermes iskolát, 250 fő befogadására alkalmas gépszerelő tanműhelyt, 200 fős tanulóotthont,

Helyszínrajz. 1. Gépszerelő műhely 2. 16 tt-es isk. + 200 fős Otthon 3. Étterem, tornaterem, konyhaüzem

600 fős konyhaüzemet, éttermet és tornatermet foglal magában. Beruházó igénye az volt, hogy az oktató és nevelő munka jobb összehangolása érdekében az iskola és az otthon egy épületben nyerjen elhelyezést. Ez lehetővé teszi azt is, hogy az otthonban lakó tanulók az egyéni tanulások és egyéb összejövetel céljából az iskola üres tantermeit is igénybe vehessék. Fontos szempont volt még az épületegységek elhelyezésénél, hogy a gépszerelő szakmával járó zaj az iskolákban folyó tanítást ne zavarja.

Az épületkomplexum a környező beépítéshez mérten viszonylag magas beépítésű, szabadonálló elhelyezkedésű. A városképben megjelenő hangsúlyossága miatt jobb minőségű homlokzatfelületi képzésekre törekedtünk. A főépület körbe futó parapet felületeit fekete üvegburkolattal láttuk el. Egyéb helyeken nyersbetont és egyszínű fehér kismozaik burkolatot alkalmaztunk.

Az épülettömegek kialakítását a funkció határozta meg. A főépület földszint + 3 szintje foglalja magában az igazgatási helyiségeket és a 16 tt-es iskolát, a IV. és V. szint pedig a 200 fős tanulóotthont.

A főépülethez szervesen kapcsolódik egy tömbben elhelyezett kétszintes tornatermi szárny, amelynek két nagy traktusát a tornaterem ill. étterem szükséges szélességi mérete határozta meg.

A főépület tömegétől zajvédelmi szempontok miatt elhúzva telepítettük a szerelőcsarnokot. A csarnok kétszintes, főhelyiségéhez a szerelőrészhez körbefutó galériával csatlakoznak a kisebb műhelyek, kabinek és szociális részek. A főépületet

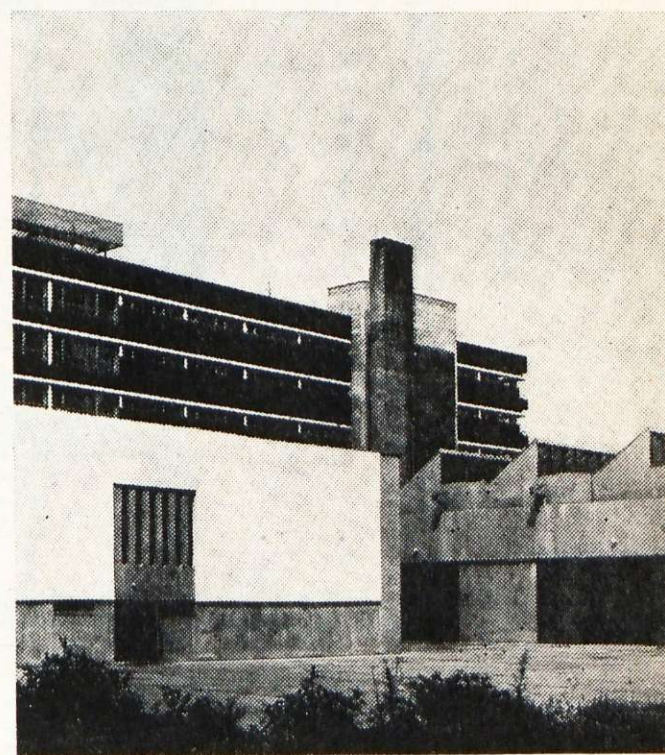
a szerelőcsarnokkal fedett átjáró köti össze. A gépszerelő csarnok kijárataihoz közvetlenül kapcsolódik egy gépjárművezető képzésre alkalmas burkolt udvar-felület. A tanuló és sportudvar az északi és nyugati telekszakaszokra kerültek, egyrészt funkcionális, másrészt terepadottsági szempontok figyelembevételével.

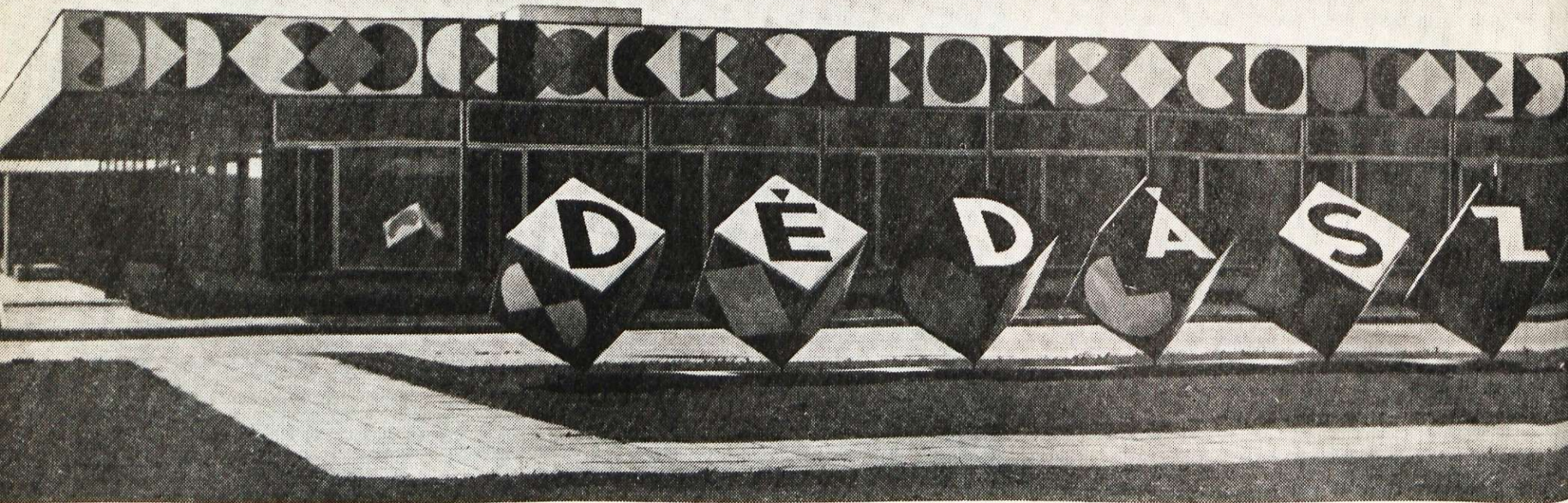
A terep viszonylag mélyfekvésű. A változó terepalakulatok miatt a tereprendezési, belső térképezési és útépítési költségek, valamint a technológiát kielégítő mélyépítési berendezések költsége az átlagosnál magasabb.

Az épület szerkezete pillérvázaz STASA födémekkel, az alapozás vasbeton bordás lemezszerkezettel készült.

A villany, víz és csatornaszerelés szokványos, a fűtés: szivattyús melegvíz fűtés.

E. Z.

Déldunántúli Áramszolgáltató Vállalat számítóközpontja, Pécs

1. Adatelőkészítő 2. Lyukasztók 3. Raktár 4. Vezető 5-6. Programozók, vezetők 7. Folyosó 8. Műhely 9. Karbantartók 10. Előtér 11. Vezető 12. Női öltöző 13. WC et. 14. Női mosdó 15. Férfi mosdó 16. WC et. 17. Elosztó 18. Klíma 19. Programtár 20-21. Vezető 22. Adminisztrátor 23. Iroda 24. Ruhatar 25. Szélfogó 26. Porta 27. WC et. 28. Akku

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Beruházó: DÉDÁSZ
Kivitelező: NEHEZIPARI KIVITELEZŐ VÁLLALAT BP.
Építész: ERDELYI ZOLTÁN
Statikus: FÖLDES LÁSZLÓ
Belsőépítész: VIDA GYULA
Klíma és belsőgépészet: ÉVITERV
MESTER JÁNOS, DERECSKEI JÁNOS, FRAKNÓI OTTÓ
Zománcfríz: LANTOS FERENC
Fotó: DR. SZÁSZ JÁNOS
Tervezés éve: 1969.
Kivitelezés: 1970.
Beépített térfogat: 5588 lm³
Beépített alapterület 1102 m²
Építési költség: 9 mill. Ft.

Az épület Pécsen a Légszuszgyár utca végén levő I. sz. trafóállomás területén helyezkedik el.

Rendeltetés

A DÉDÁSZ elektronikus számítógépeivel számítástechnikai feladatok végzését biztosítja.

Az alaprajz kialakításánál a szigorú technológiai előírásokat vettük figyelembe, kiegészítve a géptermi blokk klíma miatti központi elhelyezési igényével.

Az előtérből indulóan a géptermi blokkot övező folyosóra fűztük fel a géptermet közvetve kiszolgáló adminisztrációs, irányítási, raktározási valamint a szociális helyiségcsoportokat.

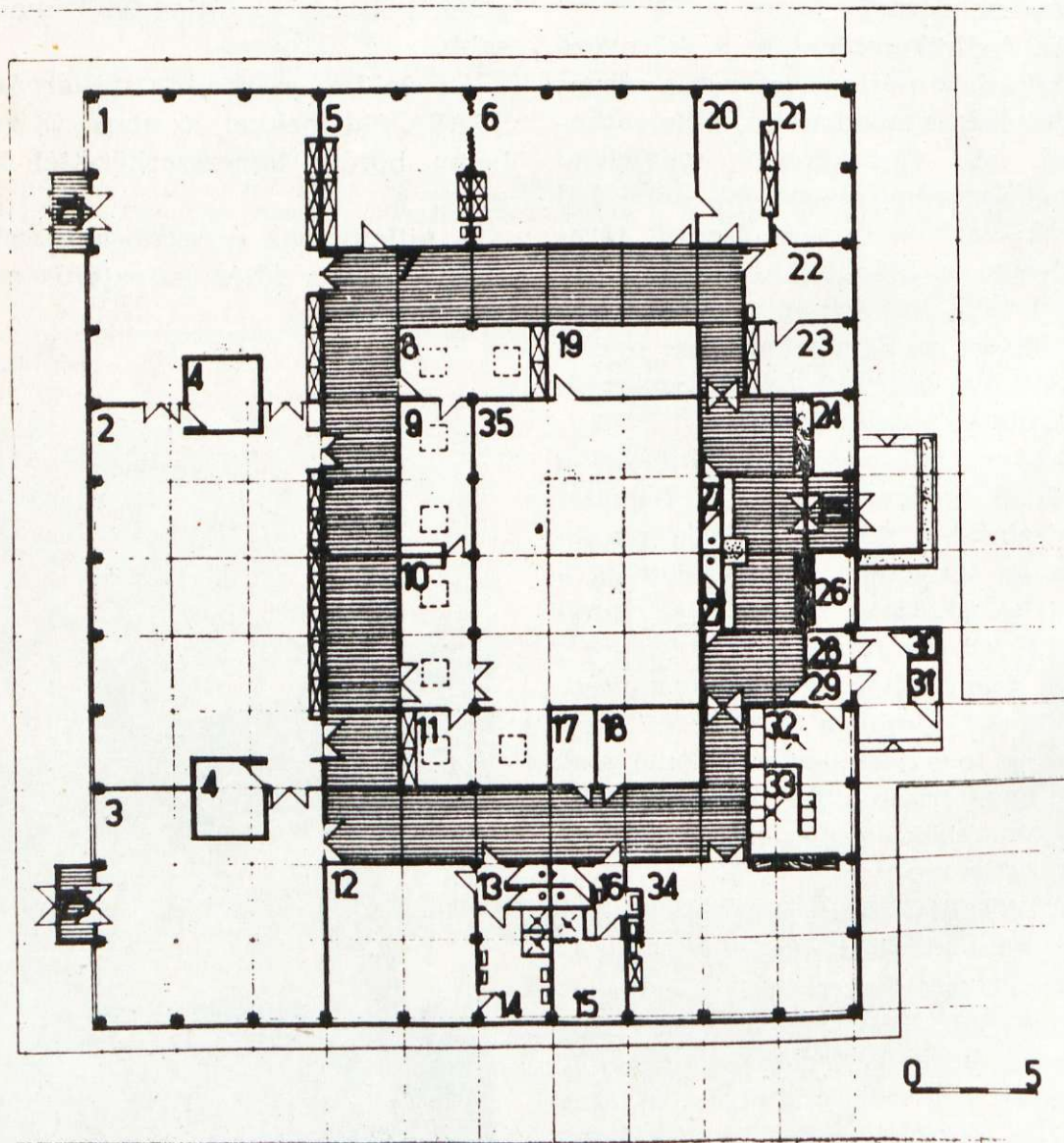
Az épület szerkezete acélváz, acél-szerkezetű rácsos fő és fióktartókkal.

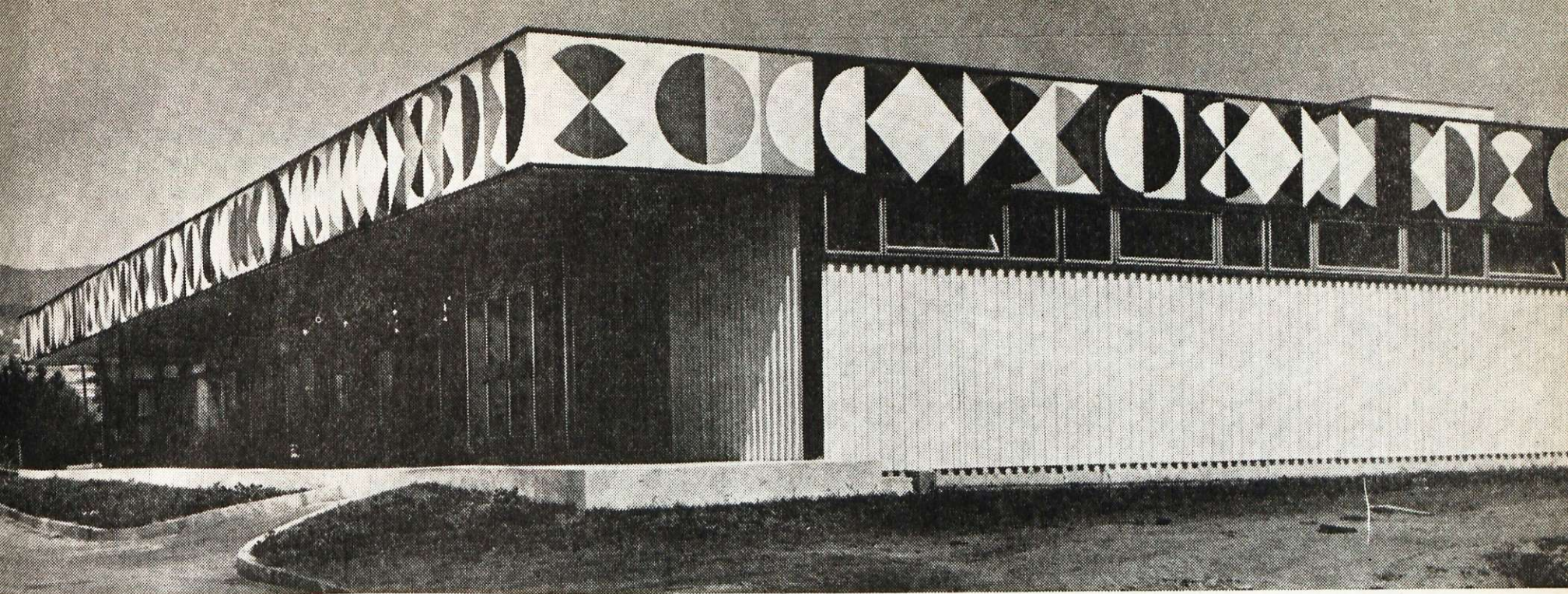
A rácsostartó felett acél hullámlemez, pozdorjalemez és alufólia párazáróval neoacid műanyag szigetelés készült.

A tető lejtésmentes.

A rácsostartó alatt hungarocell hőszigetelés és nutolt fenyődeszka álmennyezet készült.

A külső falak acélhullámlemez,

nemezelt salakgyapot hőszigetelés és nutolt fenyőfa rétegződésűek.

A vizes helyiségeknek ugyanaz a rétegelt falpanel a belső oldalon is dukkózott acélhullámlemez burkolatot kapott. A falelemek szerelhetők.

Nyílászárók a homlokzat felületeken acél-alu szerkezetűek, thermophán üvegezéssel, elforduló és rögzített szárnyakkal. A gépteremben a klimatizálás miatt álmennyezet és kettős padozat készült. A padozat felső rétege csavarbeállítós talpakon nyugvó alulemez (szükség szerinti helyeken perforálva) műanyag borítóréteggel.

Az épületeken az acélszerkezetű rácsostartó magasságában körben színes formatervezett zománcablák-ból álló fríz készült. A zománcablák itt esztétikai-dekoratív szerepe és értéke mellett szerkezeti szerepet kapott.

Ezek a 60/120 cm-es elemek meghatározott tervezett sorrendiséggel kerültek elhelyezésre, csavaros gumialátétes rögzítéssel. A táblák elvont áttételes formavilágát részben az épületben folyó szintén áttételes — programozott „gépnnyelvre” lefordított munka inspirálta.

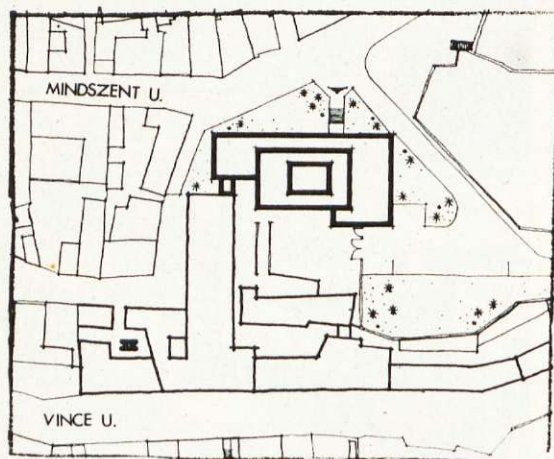
A zománcablák a Bonyhádi Zománcgyár termékei. A gyárral és az alkotóművészekkel már ennek a munkának kapcsán is, de később még hatékonyabb kapcsolataink alakultak ki. Ez további munkánkat — különösen mivel helyi anyagokról és erőforrásokról van szó — várhatóan kedvezően befolyásolja. Még egy: — és ezt a fontossága miatt talán az elején kellett volna említeni: ez a művészi tűzzománcburkolat 380,— Ft-os négyzetméterenkénti árával ügyvéljük versenyképes bármelyik hazai burkolattal.

E. Z.

Pécsi Kesztyűgyár fejlesztése

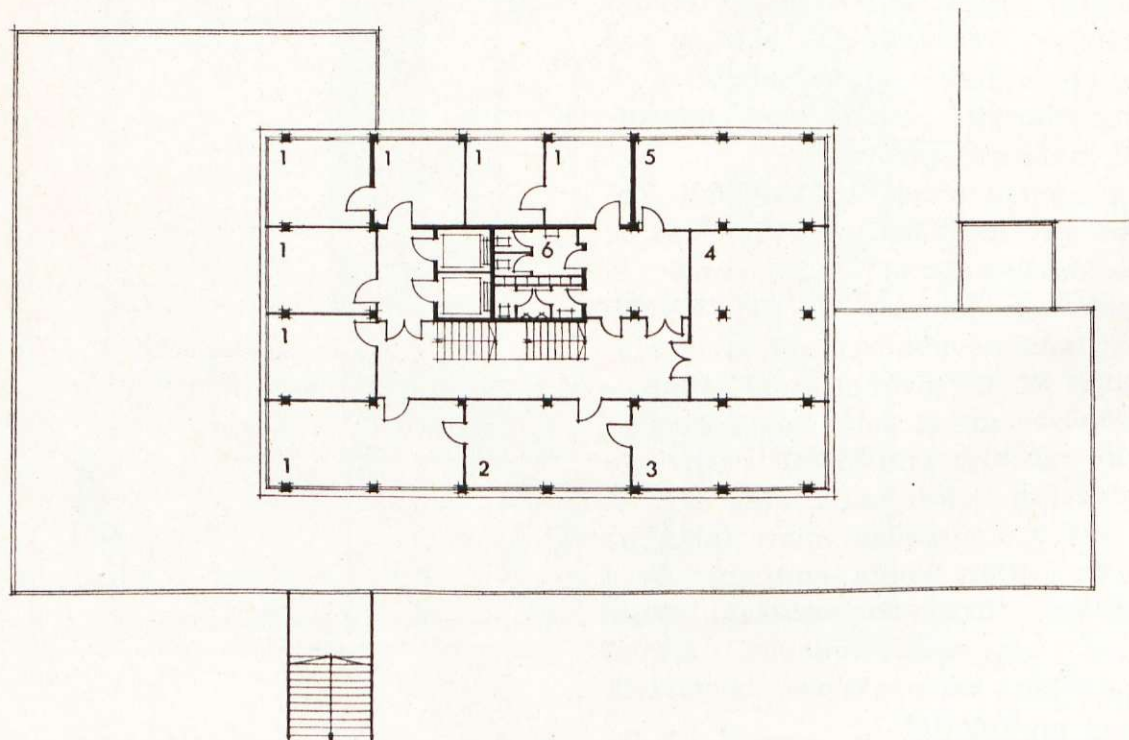

Helyszínrajz

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: KISS TIBOR
Statikus: TAKÁCS JÁNOS
Gépészek: MEGGYES JÓZSEF, MEGYERI ZOLTÁN, PITZ ANDRÁS
Mélyépítés: GONDA LÁSZLÓ
Organizátor: ÁRKI JENŐ
Kivitelező: BARANYA MEGYEI AÉV
Tervezés éve: 1967.
Kivitelezés: 1968–1971.
Beépített alapterület: 775 m²
A többszintes központi tömb: 351 m²
Összes légréteg: 12 990 m³
Az épület összköltsége: 18 450 000 Ft.

Pécs történelmi városmagját É-i oldalon a Mecsek hegységgel alacsonyabb, összefüggő domborzatok sora

V. 5. emeleti alaprajz: 1. Iroda 2. Titkárság 3. Igazgató 4. Tárgyaló 5. Főmérnök 6. WC

köti össze. Ezek a domborzatok „nyelvyszerűen” nyúlnak be a város központja felé. Köztük a völgyek évszázadok folyamán természetes rendszerét adták a Mecsekre vezető úthálózatnak. A mai felújításra váró Havi-hegy és az egykor Karmelita kolostor domborzata közt a Szent Vince utcai völgyben települt 110 évvel ezelőtt a Pécsi Kesztyűgyár, amely ma már könnyűiparunk jelentős hazai és export termelésének egyik központjává fejlődött. A régi épületekből az üzemi részek fokozatos fejlesztésével kiszorultak az igazgatás, ill. a szociális létesítmények egységei, amelyek egyébként is már rég fejlesztésre szorultak volna. Ezt az égető problémát kellett megoldani a vállalatnak fejlesztés keretein belül.

A kétemeletes irodaház telepítésére azonban csak minimális szanálással kerülhetett sor. Így a hajdani kolostor műemléki együttesétől D-re, a Mindszent, a Szent Vince és Ferenc utcák által határolt területen valósult meg a 300 fős irodaház, amelynek alagsora üzemszerű rendeltetéssel kapcsolódik a régi üzemi épülethez. Fenti létszám ennek az egységnek a dolgozóit is magába foglalja.

Földszintjén szociális és kulturális helyiségek létesültek. Az emeleti részekben pedig a vállalat igazgatási és egyéb adminisztratív egységei foglalnak helyet.

Az épület emeletes főtömegének külső traktusaiban változó méretű irodahelyiségek kaptak helyet. A belső központi magban 2 felvonó, WC csoport, egyenesvonalú lépcső és ezt „U” alakban körülvevő közlekedő létesült. Szerkezeti rendszere előregyártott (UNIVÁZ) pillérváz, stasa födém szerkezettel készült. Az előregyártott mellvédek külső burkolata a Pécsi Porcelángyár által készített grafit szürke pirogránit lapokkal készült, a panel üzemben. A szalagszerűen körülfutó mellvédek közt típus szerkezetű, függőleges tengely körül forgó fa ablaksor került alkalmazásra reluxával. Az irodai helyiségekbe részben beépített bútorok, részben pedig mobil bútorok kerültek.

A helyiségek belső padlóburkolatai PVC, parketta, ill. mozaik lapburkolat.

A földszinten elhelyezett étterem, konyha, kultúrterem Copilit üveggallal létesült, szellőztetésük fémszerkezetű szalag-ablaksorral történik.

K. T.

Pécsi Városi Tanács fogadási egység

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész és belsőépítés: VIDA GYULA
Beépített 1m^3 : 600 1m^3
Építési költség: 500 mFt.
1 1m^3 ára: 835,— Ft.

Pécs Városi Tanács épületének I. em. szintjén került kialakításra a létesítmény: tanácskozó-, társalgó és klubhelyiség csoportja.

A tanácsi intézmény üzemeltetésével kapcsolatos igény, saját épületen belül olyan funkciójú létesítmény létrehozása, mely házon belüli használata mellett — hivatalos tárgyalások és protokollaris fogadások lebonyolítását is biztosítja.

Belső társalgó

Tanácssterem

Klub és részlete

A létesítmény az épület I. em. Igazgatási szintjén került kialakításra, addig más szerepet betöltő irodák és egyéb helyiségek átalakításával.

Az új helyiségek kapcsolata építészeti nem túlzott épületszerkezeti módosításokkal oldódott meg.

Üzemeltetési igénye, hogy az egyes helyiségek egymás zavarása nélkül is megközelíthetők, de egybenyithatóan is használhatók legyenek.

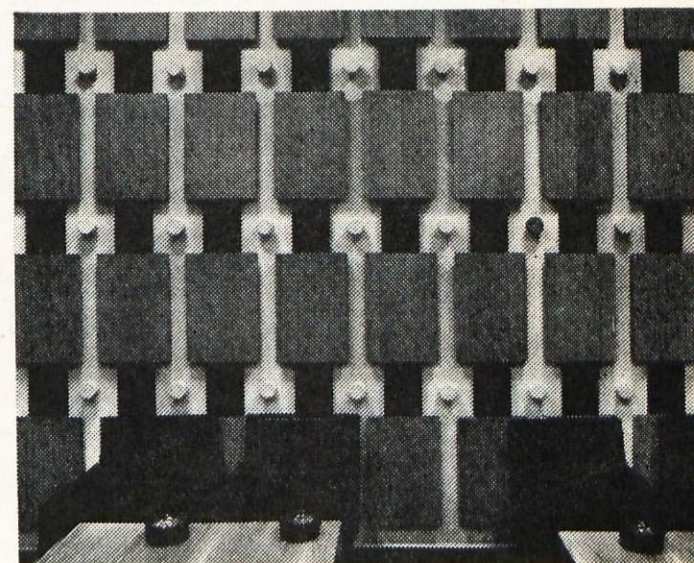
A helyiségek belső kialakítása, a szerepének megfelelő mértékű jellegzetes formai megoldások, melyek elsősorban a különböző építési anyagok együttélésében és összehangolásában jelentkeznek.

1. Bejárati és közlekedő tér

A tér uralkodó motívuma egy 800/300 cm méretű fapanelra tapétázott pécsi panoráma fotó, mely az idegen számára bemutatja a várost. A helyiség padozata vörösmárvány, mennyezete lakkozott deszkaborítás. Ebből a térből közelíthető meg a ruhaház, kézmosó, tanácssterem és társalgó.

2. Tanácssterem

45 m^2 alapterületű helyiség, berendezett férőhelye 30 fő. A felületek burkolata diófa, valamint fapanelra ragasztott textil. Alkalmas helyen diófa és textilburkolatú fa közé 4 db zománckép készült, mely szerves része a burkolati elemeknek. Mobil berendezése részben egyedi.

3. Klub

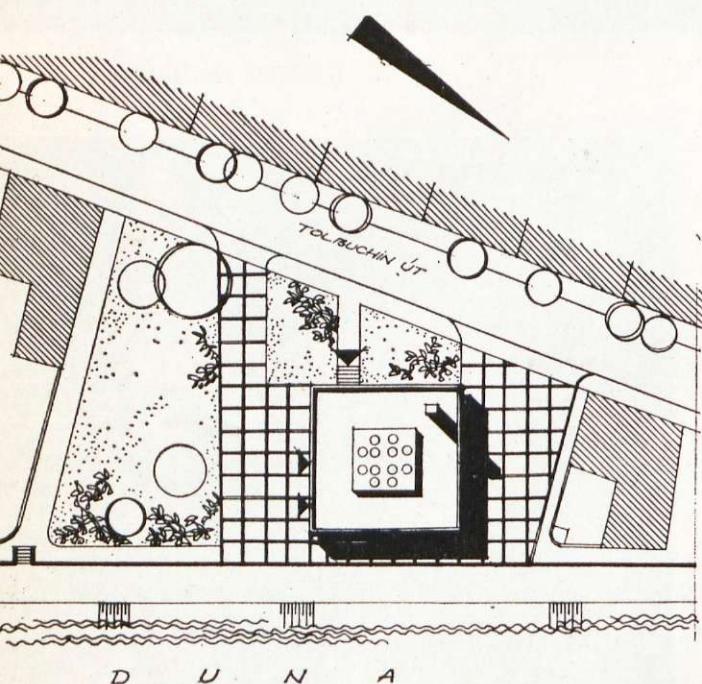
50 m^2 alapterületű helyiség, kialakítása a létesítmény középpontjában áll, és ennek megfelelő hangsúlyt kapott. Két oldalfala díszburkolattal készült, részben nyersen kezelt fa, dukkozott fa és műbőr. A tér túlzott belmagassági méreteit a díszburkolat anyagának megfelelő falapok és kétféle világítási mód csökkenti.

Padozata ragasztott szőnyegpadló sötétkék színben. Mobil berendezése részben egyedi.

4. Belső társalgó

Karcsú folyosó alakú helyiség, a klubhoz kapcsolódik — zsákszoba. Kialakításának lényege a többitől való jelentős eltérés. Használatával kapcsolatos önkiszolgáló jellegével a vendéglátás szokásaitól eltért és ezzel tesz különbséget a klubtól.

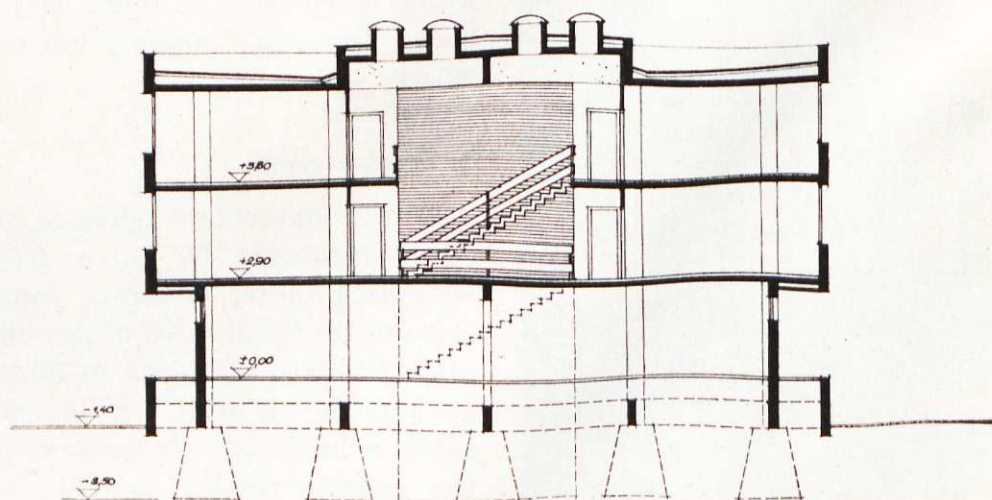
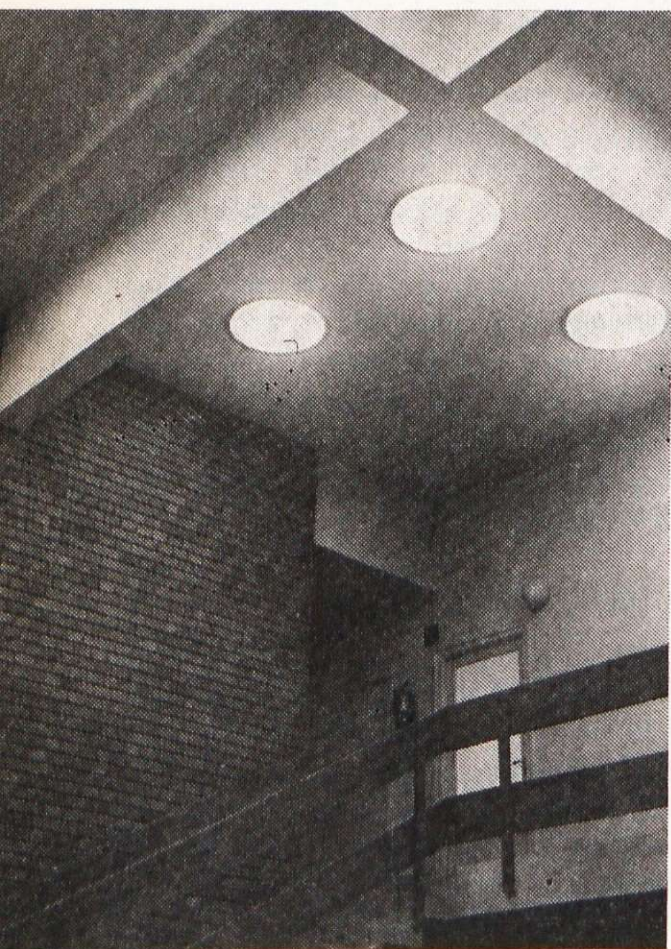
V. GY.

Árvízvédelmi Központ, Mohács

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: VÁRADY GÉZANÉ
Statikus: DULÁNSZKY JENŐ
Belsővíz: TÓTH JÁNOS
Fűtés: NAGY LÁSZLÓ
Elektromos: NAGY PERGE LAJOS

Közmű: BARTALOS LÁSZLÓ
Megbízó: DÉLDUNÁNTÚLI VÍZÜGYI
IGAZGATÓSÁG
Kivitelező: BARANYA MEGYEI ÁÉV
Építési összköltség: 4 543 000 Ft.
Beépített térfogat: 3890 lm³

A gyakran fenyegető dunai árvizek szükségessé tették az új szakasz-mérnöki székhely létesítését Mohácson.

A telek a Duna-parton — a Tolbucin út — Fazekas utca és Névtelen köz által határolt területén fekszik. A Tolbucin út a város központjából, nagyjából a Dunával párhuzamosan vezet észak felé. Kétoldalán régi földszintes családházak beépítés van, amelyet különösen a Duna felőli oldalon az elmúlt árvizek foghíjassá tettek. A beépítésre kiválasztott telken az árvíz következtében megrongálódott kis családi házakat szanálni kellett.

A telek alakja, az épület speciális funkciója, a Duna védőgátjainak közelsége, az épület tömegének kialakítására meghatározó jelentőséggel hatott.

Az épület négyzetes alaprajzú, 3 szintes, minden oldalról, gépkocsival megközelíthető.

A földszinti padlószint a terepszint fölött 1,10 méter magasan, a beton védőgátfal tetejével egy szinten van. A földszint a homlokzati sík mögé ugrik, így az épület körüli rámpa fedett. A földszinten raktárhelyiségek és a kazánház helyezkedik el. A bejárat kis előtérből lépcső vezet fel az I. emeleten levő tulajdonképpeni hallba, amely körül az I. és második emeleten helyezkednek el az irodák, vendégszobák és a mellékhelyiségek.

A hall légtére készíntes, a II. emeleti irodák a körbefutó galériából nyílnak. A hall megvilágítása a tetőfödémbe helyezett üvegkupolákon keresztül történik. Az épület szerkezete monolit vasbeton váz, fejnélküli gomba födémmel. Kitöltő falak és parapetek B30-as és 25 cm vastag ikersejt téglából készültek, perlit vakolattal. Válaszfalak falazottak.

A belső kialakítás közepesnél magasabb igényű. (Faburkolatok, hallban nemesvakolat és mezőtúri téglaburkolat, padlók mettlachi ill. műanyag burkolattal készültek).

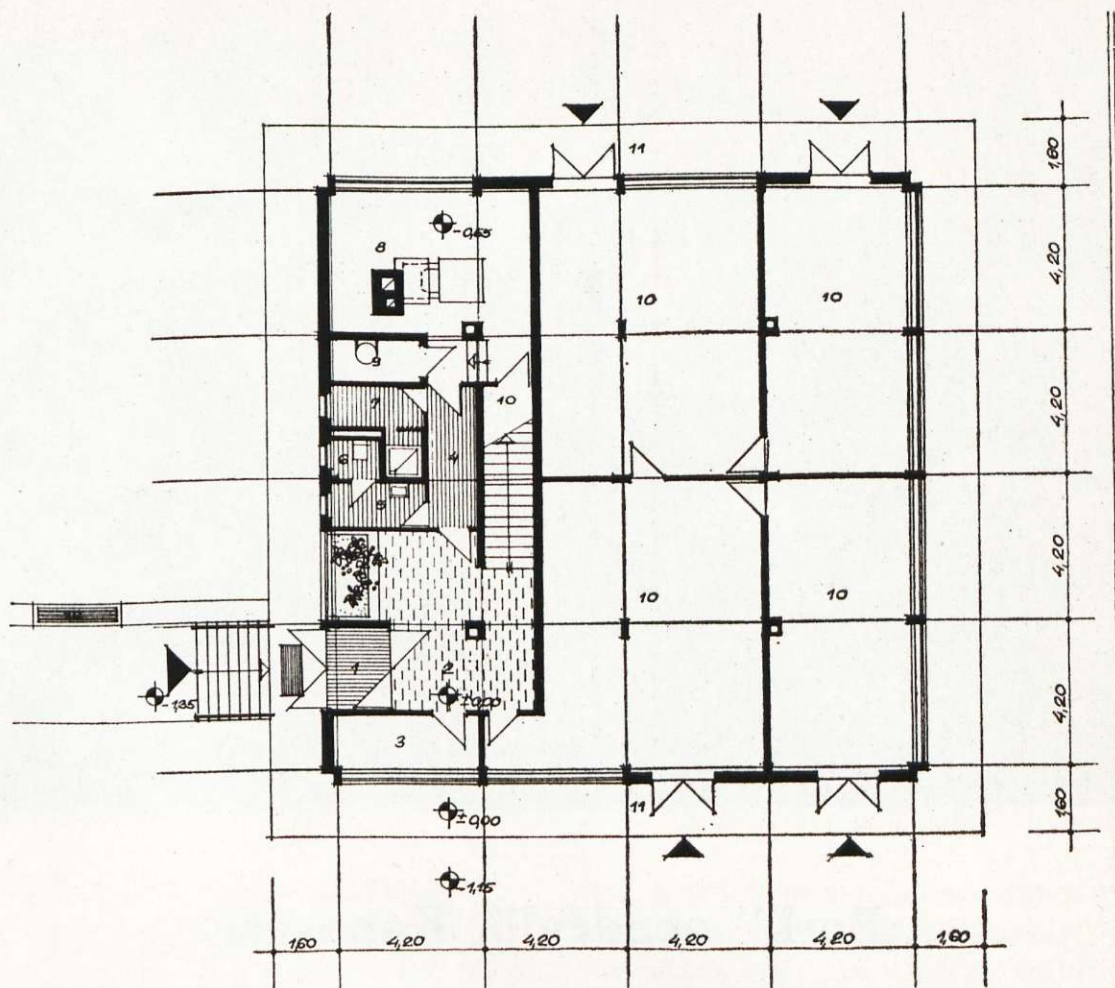
Homlokzatok burkolása szürkés fehér színű „vulcolor” lapokkal készült. A földszint függőlegesen tagolt mosott beton burkolást kapott.

A kivitelező igen szép munkát végzett.

A körbefutó ablakokból hosszú szakaszon belátható a Duna.

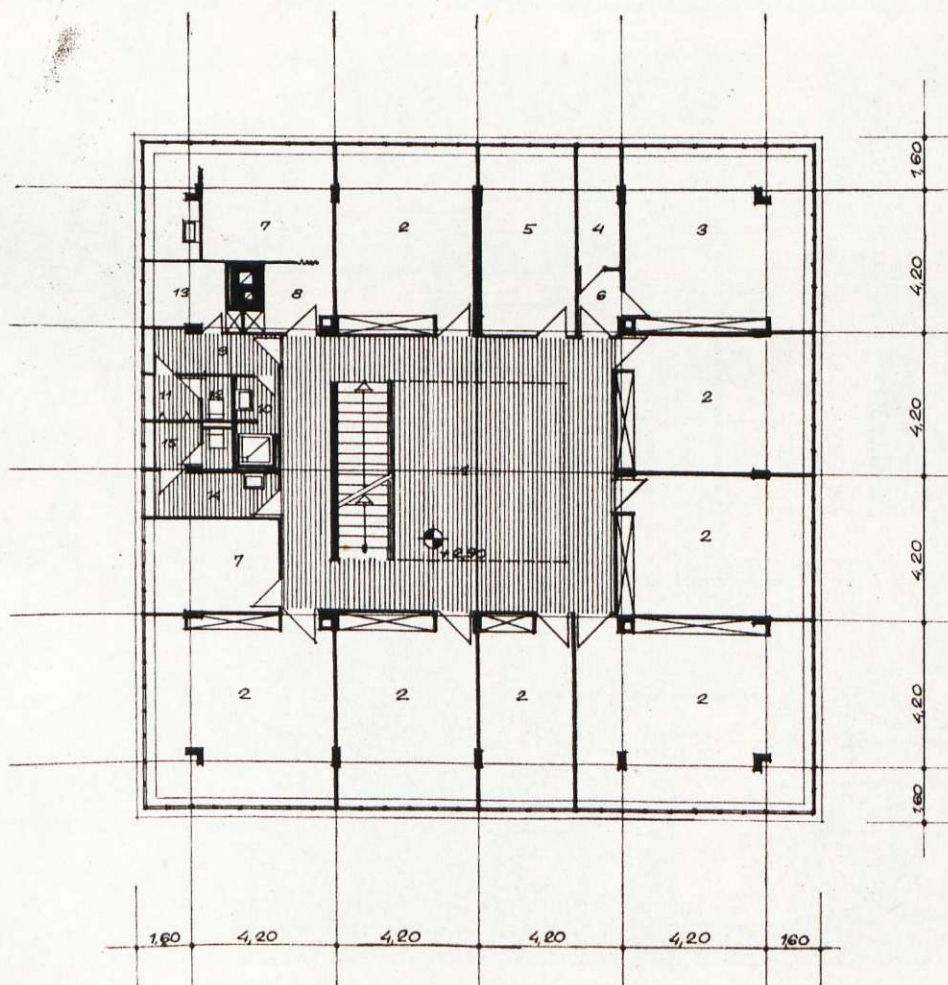
A homlokzatok minden égtáj felé egyformák, így a szabadon álló épület a város felől is és a Duna felől is kedvező képet nyújt.

V. G.-NE

Földszint. 1. Szélfogó 2. Előcsarnok 3. Porta 4. Közlekedő 5. WC Előtér 6. WC 7. Öltöző, zuhanyozó 8. Kazánház 9. Boyler 10. Raktár 11. Rakodórampa 12. Csizmamosó

I. Emelet. 1. Hall 2. Iroda 3. Árvédelmi készütség 4. Akku 5. Telefonközpont 6. Előtér 7. Vendégszoba 8. Előtér 10. Mosdó, zuhany 11. Pissoire 12. Ffi WC 13. Takarító kamra 14. Előtér 15. Női WC

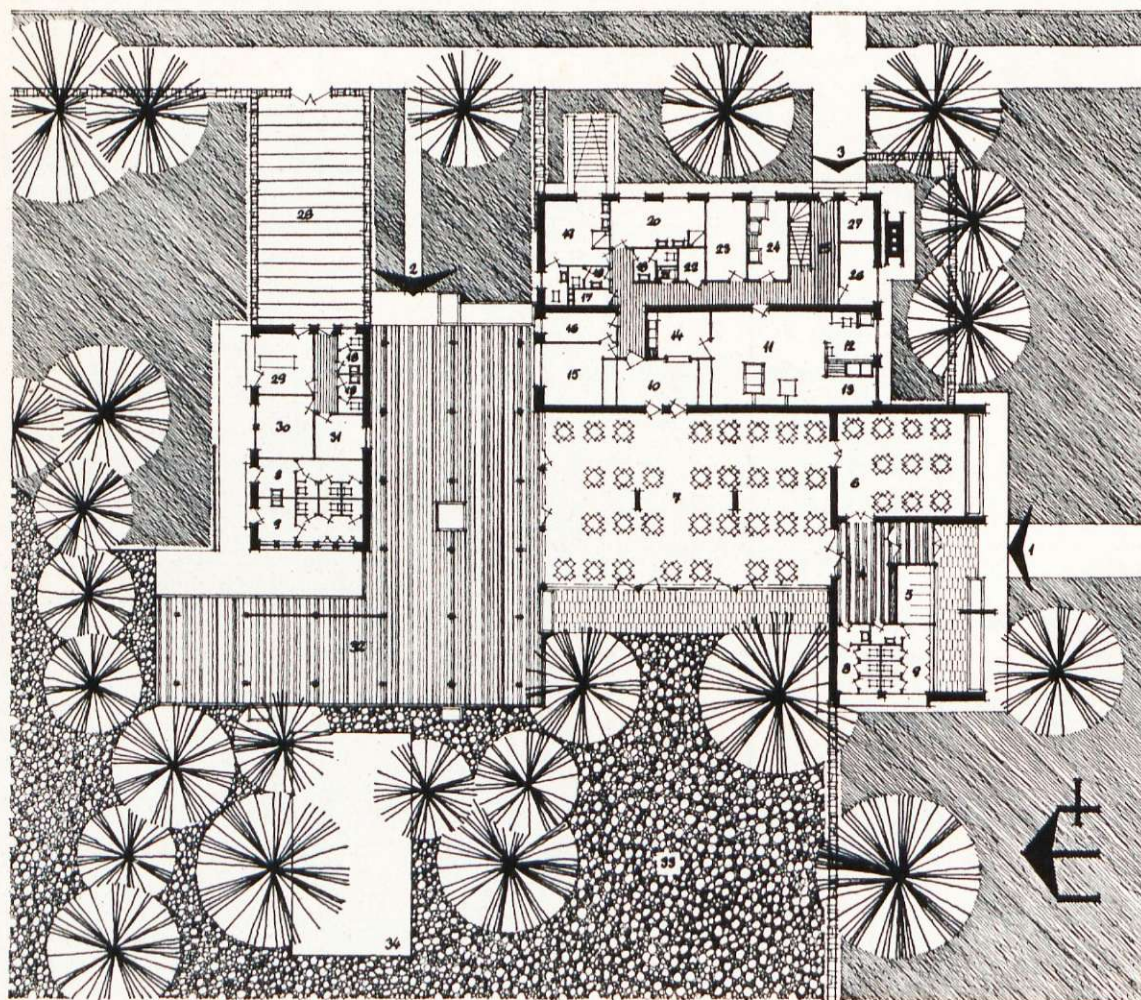
Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
 Építész: SZÓKE GYULA
 Statikus: TAKÁCS JÁNOS
 Belsőépítész: VIDA GYULA
 Belső gépészet: RÓNASZÉKI PÁL, TÓTH JÁNOS, NAGY LÁSZLÓ
 Közmű: GYIMESI JÓZSEF, SZÁNTÓ PÉTER
 Kerttervező: MÜLLER MÁRTA
 Kivitelező: SOMOGY MEGYEI TANÁCSI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
 A létesítmény költsége: 4 496 000,— Ft.
 Beépített térfogat: 3062 m³
 Légm³ ár: 1470 Ft/m³
 Beruházó: SOMOGY MEGYEI BERUHÁZÁSI VÁLLALAT
 Üzemeltető: SOMOGY MEGYEI VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT

„Park” vendéglő, Kaposvár

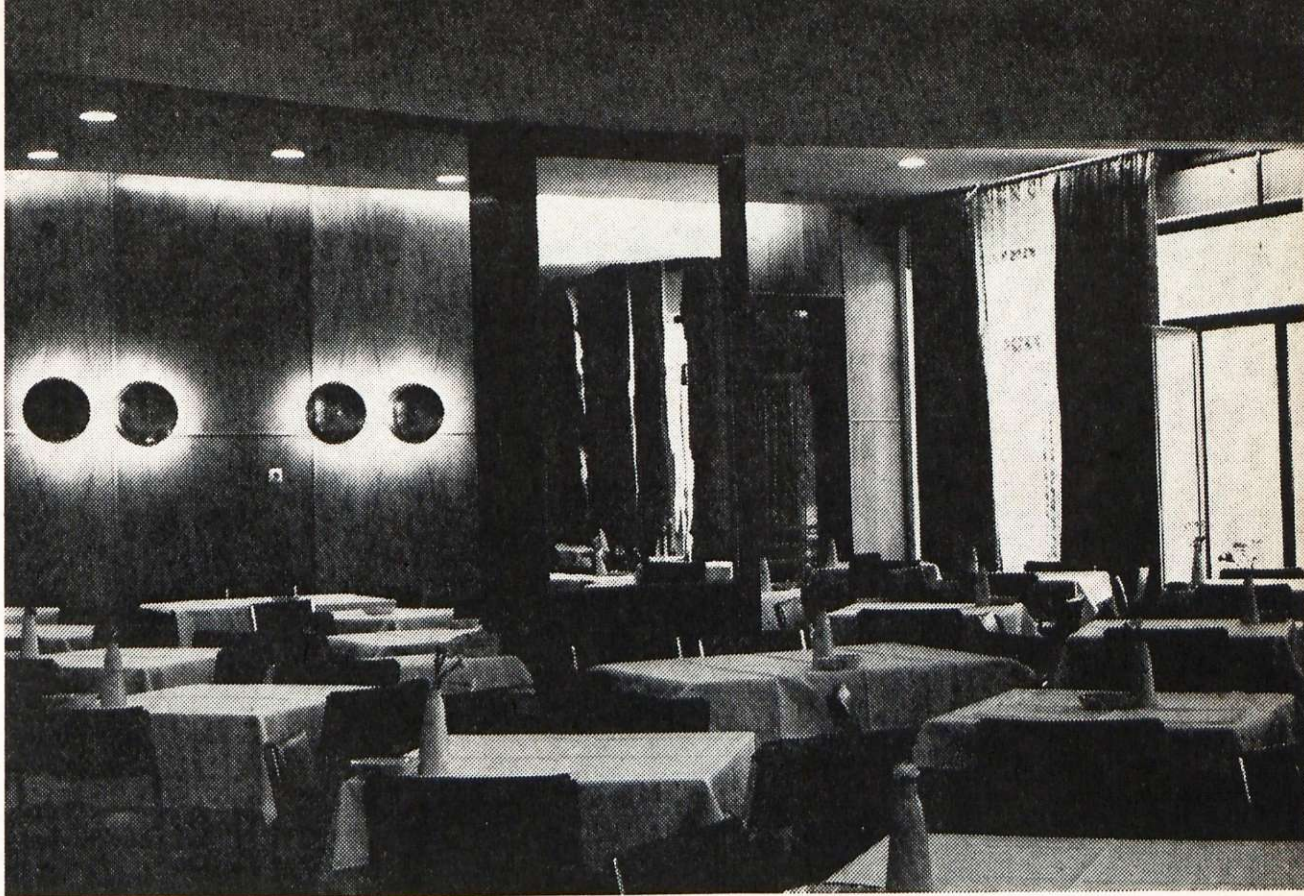
A város irigylésreméltóan szép parkjában, a Szabadság parkban valósult meg Kaposváron a „Park” vendéglő, kertvendéglőnek ideális környezetben. Helyén korábban is hasonló rendeltetésű létesítmény állt; avult állapota és kis kapacitása miatt került lebontásra.

Az üzemeltető programjának megfelelően a létesítmény a következő fő jellemzőkkel rendelkezik:

- a) Állandó üzemelő rész
- 300 adagos főzőkonyha
 - 160 férőhelyes étterem
 - 40 férőhelyes külön terem

1. Bejárat az étterembe
2. Bejárat a fedett teraszra és a kerthelyiségbe
3. Gazdasági bejárat
4. Előcsarnok
5. Ruhatár
6. Külön terem
7. Étterem
8. Női mosdó, WC
9. Férfi mosdó, WC
10. Tálaló
11. Főzőkonyha
12. Húselőkészítő
13. Fekete mosogató
14. Fehér mosogató
15. Söntés
16. Italraktár
17. Éttermi felszerelési raktár
18. Személyzeti WC
19. Női öltöző
20. Férfi öltöző
21. Teherfelvonó
22. Kézi kamra
23. Szárazáru raktár
24. Zöldség előkészítő
25. Átvevő
26. Iroda
27. Hulladékártoló
28. Zárt tárolóudvar
29. Nyári söntés
30. Női öltöző
31. Férfi öltöző
32. Fedett terasz
33. Kerthelyiség
34. Tánchely

- b) Csak nyáron üzemelő rész
250 férőhelyes fedett terasz
750 férőhelyes kerthelyiség tánc-
hellyel
Kisegítő söntés és szociális épü-
let.

A két épületrészt a fedett terasz választja el egymástól, ugyanakkor azonban, azonos párkányzatával a különálló épületrészeket össze is fogja. Az étterem a fedett teraszhoz padlótól mennyezetig érő üvegfallal csatlakozik, így teljes üzem esetén a kettő funkcionális egységet alkot.

Az éttermi rész megközelítése a park felől történik, a fedett terasz és a kerthelyiség azonban az utca felől közvetlenül is elérhető. A gazdasági bejárat ugyancsak az utca felé nyílik. A nyári üzemrész elé aránylag nagyméretű, magas terméskőfalakkal határolt zárt udvar került, így — az üzemeltetés eddigi tapasztalatai szerint — sikerült megoldani, hogy az időszakosan felhalmozódó göngyöleg, hordó, palack stb. ne a már megszokott módon, mindenki szeme láttára egymásra és az épületre halmozva jelenjék meg.

Az erősen tagolt alaprajzú földszintes épület hagyományos építési módszerrel épült, zömmel teherhordó főfalakkal, az étteremben vasbeton pengepillérekkel. A fedett terasz és az étterem határoló üvegfalainak függőleges tartószerkezetét 2—2 db 140-es U acélból összehegesztett acélpillérek alkotják. A pince feletti födém — pince csak a konyhaüzem alatt van — monolit vasbeton lemez. Az épületrészek felett a födémek 50 cm széles STASA elemekből készül-

tek. A fedett terasz födeme kétirányban teherviselő lemez, amely az acélpillérekre támaszkodó vasbeton bordákra terhel. A középső traktusban elhelyezkedő konyhai helyiségek, valamint a fedett terasz középrésze gömbhéjfelületű üvegekupolás felülvilágítókkal van ellátva.

Az épület központi fűtése alsó elosztású szivattyús melegvízfűtés, a hőszükséglet fedezésére 2 db VAWETI földgáztüzelésű kazán szolgál. A konyhai, valamint a melegvíztermelő berendezések ugyancsak földgáz üzeműek.

Az épület homlokzatainak kialakításánál domináns szerepet kapott — mint burkolóanyag — a szinte csak ujjnyi vastagságú lapos karmacsikő, az üveg és a meszelt nyersbeton. A betervezett kőanyagból a kivitelező követendően szép külső burkolatokat készített.

Külön említésreméltó, hogy a tervező törekvése a meglevő fák megtartására a kivitelező legnagyobb megértésével találkozott, és a kivitelezési nehézségek ellenére is csak az épület alapterületén belül eső fák kerültek kivágásra, így az épület ritkaság természetben kerülhetett átadásra.

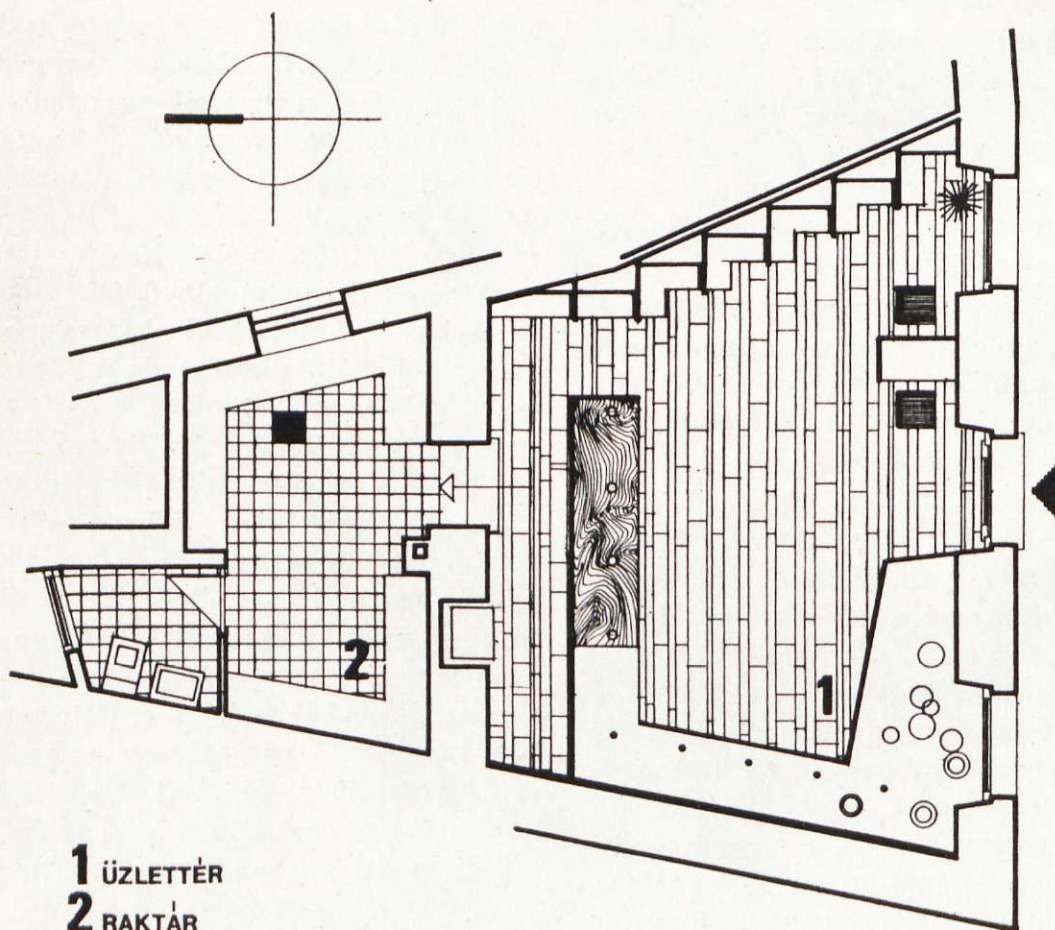
Ugyancsak külön kell megemlíteni — sajnos már nem a tervező öröme —, hogy az üzemeltető már a használat első évében az étteremhez kapcsolódó pergolára vasszerkezetű ferde üvegtetőt építtetett, aminek csak egy eredménye lett: az épület nyugodt összhangjának megbontása.

SZ. GY.

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
 Belsőépítész: MÁTHÉ ANDRÁS
 Gépész: RÓNASZÉKI PÁL
 Beruházó: FIM PÉCSI PORCELÁNGYÁRA
 Kivitelező: PÉCSI PORCELÁNGYÁR
 KIVITELEZŐ RÉSZLEGE
 Fotó: TILLAI ERNŐ
 Beépített 1m^3 : 160 m^3
 Építési költség: 90 mFt.
 1 m^3 ára: 560,— Ft.

EOZIN bolt, Pécs

1 ÜZLETTÉR
 2 RAKTÁR

Az átalakításra került helyiségek Pécs belvárosában, a Jókai téren, az ún. Elefántos tömb egyik műemlék jellegű épületének földszintjén helyezkednek el.

A tervezési munkát nehezítette az idők folyamán lezajlott sokszoros és szakszerűtlen átalakítás. A boltozatmezők hosszában válaszfallal való „alátámasztása” következtében a boltozatok részben megroggyantak. A főfalakon történt nyílás áthelyezések a főfal egyes szakaszainak vb. köpennyel való megerősítését tették szükségessé.

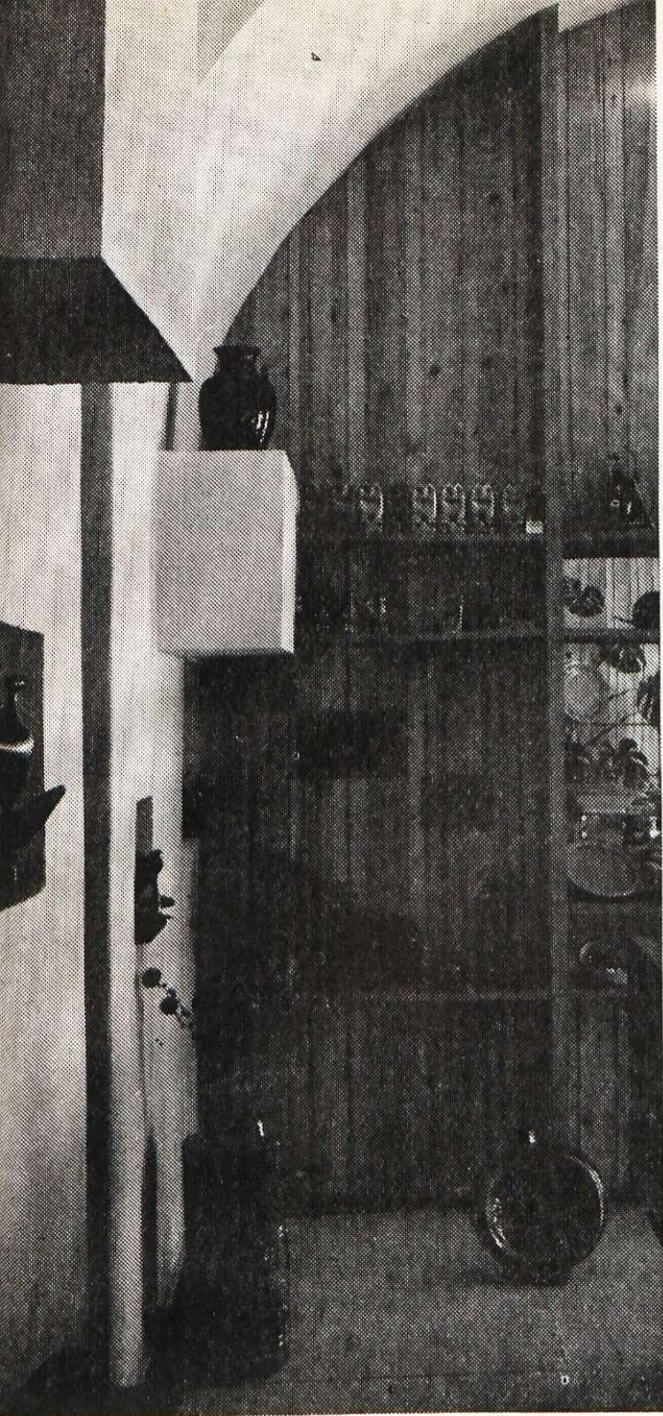
Az építészeti kialakításnál az eredeti állapot visszaállítását valósítottuk meg. A telekadottság miatt befelé keskenyedő, boltozatos üzlettér helyiség jellegét a berendezés kialakításával nem szándékoztuk elrejteni, az üzlettérből és az utcára egyaránt látható lépcsőző vitrinsor is ezt a célt szolgálja. A vitrinsor mögötti rejtett világítás a dísz tárgyaknak kontúrvilágítást ad.

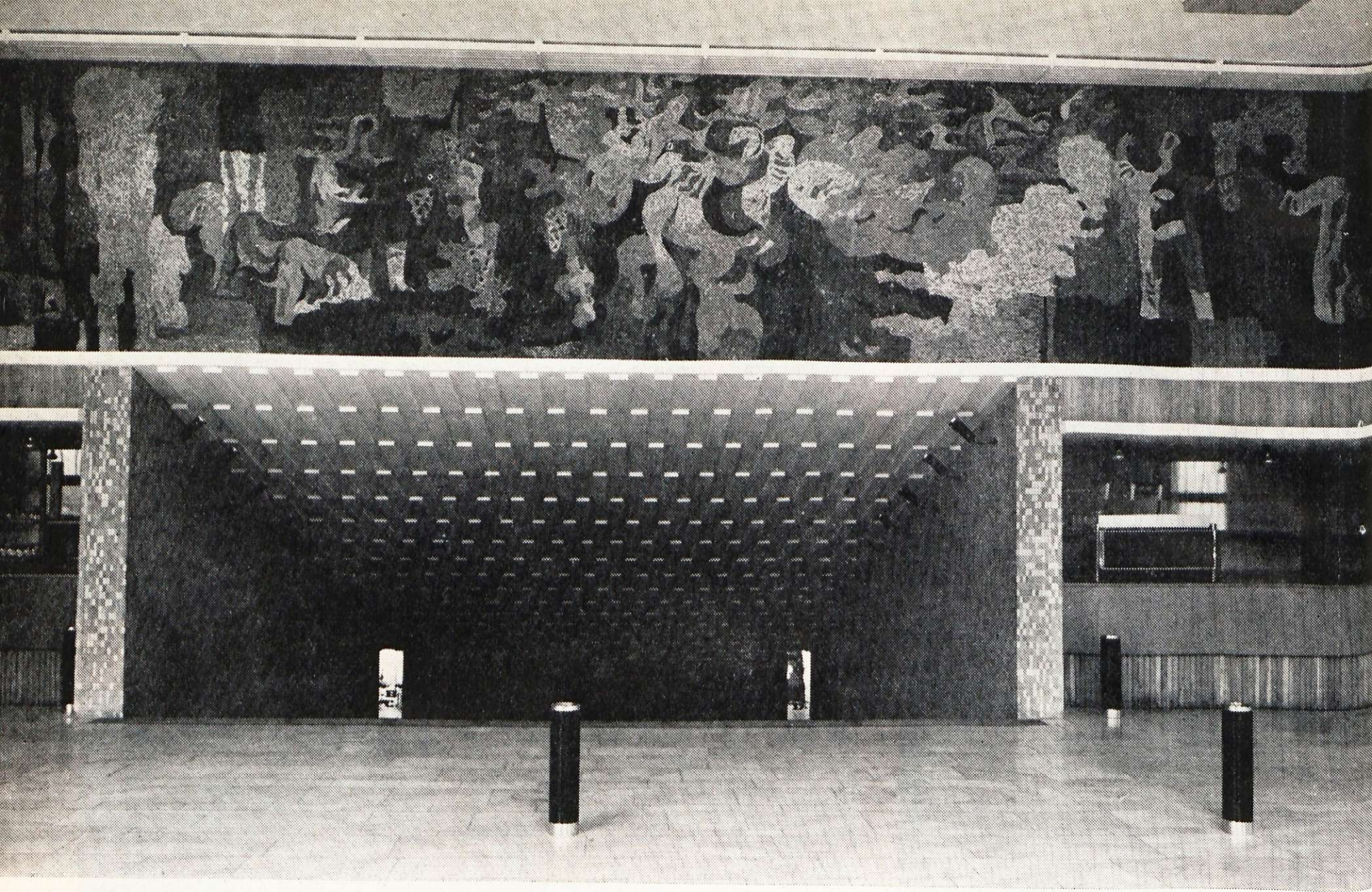
A vitrinsorral szemkötti boltozati végfalón faburkolattal, a boltív szép arányát szándékoztuk kihangsúlyozni. A faburkolat előtti árubemutató pódium átfordul a hosszanti falak elé, s a bejáratnál szemközt emelkedik ki belőle a pult formája.

A boltozat a két hosszfallal fehér meszelésű. A pult mögötti fal fülkéi és kiugró dobozai a legszebb egyedi darabok bemutatásának célját szolgálják.

A padlóburkolat terv szerint fehér márványból készül, ez azonban nem készült még el.

M. A.

Velencei üvegmozaik a „Babits Mihály” Művelődési Központban Szekszárd

TILLAI ERNŐ

A másfél évvel ezelőtt átadott Tolna megyei Művelődési Központ melletti foyer csarnokában elkészült a Képzőművészeti Alap megbízásából annak a hatalmas festményegyüttesnek első 40 m²-re, melyre korábban képzőművészeti pályázatot írtak ki.

A pályázat tárgya az ország legnagyobb művelődési központjának reprezentatív tereiben olyan üvegmozaik festmények elkészítése volt, amelyek megkötés nélkül, de kifejezésre juttatják a művelődési központ jelentőségét és funkcióját és Tolna megye művelődési igényességét.

A pályázat idején az épület épülőfélben volt és a képzőművészeti pályázatok jelenlegi gyakorlata nem volt elég ahhoz, hogy a meghívott 7 neves képzőművész egyértelműen és eredményesen tudta volna megoldani azt a viszonylag új és szokat-

lan feladatot, amely szerint a 33 × 33 m-es foyer helyiség tudatosan szolid architektúrájához képest végre és a szokástól eltérően egy képzőművészeti hangsúlyos műalkotás jöjjön létre. Ráadásul ez az alkotás kifejezetten uralkodjon a térben és alapvetően tér alakító legyen. A 7 pályázó közül első menetben 4 művész alkotása bizonyult arra érdekesnek, hogy újabb pályázatok révén a szerzők további építészeti instrukciók alapján újra összemérjék erejüket.

Sajnálatos, hogy az eredmény még mindig nem volt százszázalékos, amin elsősorban azt kell értenünk, hogy a bemutatott művek többsége széteső vagy túlságosan is monoton koncepciókat mutatott és nem érte el a művelődési ház akkor már elkészült reprezentatív keretéhez méltó szintet,

Végül is 2 szerző vetélkedésének eredményeképpen már a korábbi pályázatok stádiumában is kitűnő és végül is eredményes kompozíciónak *Tury Mária* festőművésznő műve lett az alapja.

Az elkészült mű nagy lélegzetű és egyetlen lendülettel magával ragadó kompozícióra épül, amelynek tárgya „Béke és Művészetek”. Csak részben figurális elemekből kialakított, ugyanakkor dekoratív bizonyos mértékig absztrakt, sőt sassziszta vonásokat is mutató, monumentális — „szőnyegként” — hat.

Az egyébként nem minden tekintetben a tervező szerint készült foyer visszatartott színeit (fehér márvány, padló és pillérek, vörösmárvány lépcsők, grafitszürke skay falburkolatok, fehér mennyezet, krémszínű függöny 100 m hosszú, profil üvegfalak) halatlan erővel, s legrafináltabb tech-

nikával ellenpontoszza a falikép mély fekete, vöröses barna, lángolóvörös, narancs és sárga, szürkészöld és tört lila színeivel. Építész véleménye szerint ha a festmény nem volna önmagában is remekmű, alapkoncepciója, ritmusa, színe és felületének mesteri kialakítása, térben való elhelyezése így is jelentős iparművészeti alkotássá tennék.

A melléklépcsőházak és előcsarnok dekoratív felületei még nem készültek el, minden bizonnyal határukban nem maradnak el a főmű mögött. Sajnálatos, hogy a festmény alatti falak tagolása és a mozaik színválaszték hiánya miatt kellemetlenebb (zöldeskék) mozaikfalburkolatok készültek, melyek módosítására beruházói ígéret van.

Ugyancsak rontja a hatást az utólag elhelyezett mennyezeti hangszórók meggondolatlanul kialakított díófa burkolata.

Végezetül idézzük a mozaikfestmény ünnepélyes átadásán elhangzott rövid tájékoztatást, melyet *Tury Mária*, az alkotó mondott el. Ebben igyekszik megfogalmazni a mű alapgondolatait.

„Még nincs egy éve, hogy résztvettem ennek a szép művelődési háznak az avatásán, s akkor ígéretet tettem, hogy ez év április negyedikére, felszabadulásunk ünnepére elkészül a mozaikom is. Nagy öröm számomra, hogy ebben a rohamosan fejlődő városban, ebben a nagyszerű funkciót betöltő intézményben ilyen szép feladatot oldhattam meg.

Ez a munkám, mindent beleértve két évig tartott. Megszámlálhatatlanul sok tervet készítettem, amíg kialakult a végleges, figurális-tematikus kompozíció, melynek címe: „*A béke és a művészetek*”. A kompozíciónál figyelembe vettem a terem építészeti tagolását, s ennek megfelelően hármast ritmust alakítottam ki. A kompozíció középpontja a békés termelést, a munkát, a termékenységet szimbolizáló nőalak, szőlőtőkékkel, — mint Szekszárdra oly jellemző motívummal, s az életet adó, lobogó nappal. Ehhez kapcsolódnak a békét szimbolizáló galambok és a jövőnk számára oly sokat jelentő anya-gyermekek motívum.

A kompozíció két oldalán a különböző művészeteket megjelenítő figurák helyezkednek el; balról jobbra haladva: a képzőművészet — a modell és szobrász, alakjával —, a

zene, az irodalom, a másik oldalon a színjátszást megjelenítő két figurával.

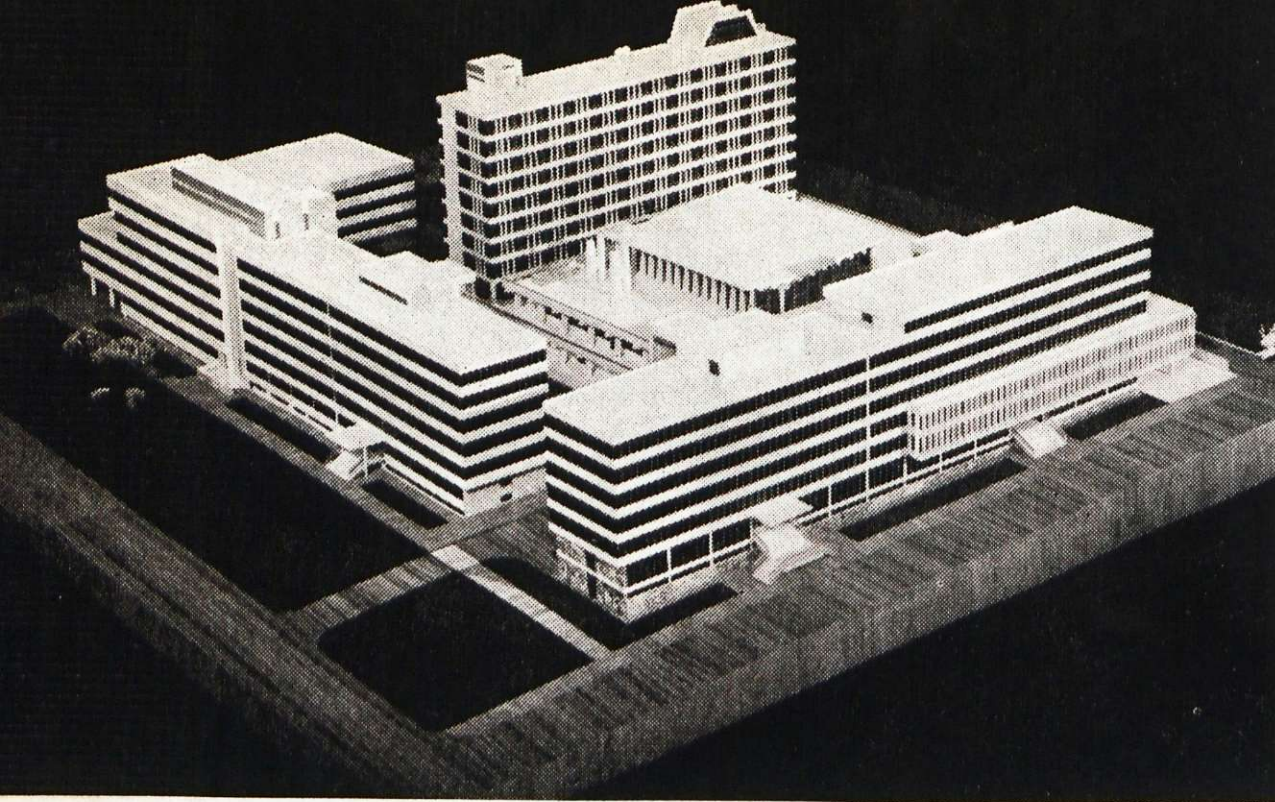
Színeken ugyancsak ezt a hármast tagolást tartottam szem előtt, a vörös-szürke-vörös ritmussal, melyet a fény-árnyék hullámozása köt össze. A kompozíció vízszintes áramlása és architektonikus, függőleges ritmusa az épület külső és belső osztását hozza vissza a kompozíción.

A mozaik anyaga velencei üveg, technikája a klasszikus mozaikoké; formaalakításban természetesen a mai ember gondolat- és érzélemvilágához, az épület modern formáihoz és funkciójához igyekeztem alkalmazkodni.

Ezúton köszönöm ezt a megtisztelő, szép feladatot és a bizalmat Tolna megyének és Szekszárd városának, Tillai Ernő építész-mérnöknek ezt az igazán ritka-szép, kifejezetten képzőművész számára teremtett felületet, s a nagy érdeklődést, jóindulatot és segítséget, melyet a Tanácstól, a Tolna megyei Beruházási Vállalattól, a Művelődési Ház igazgatójától és dolgozóitól és Képző- és Iparművészeti Lektorátustól kaptam munkám végzése közben.

Remélem, hogy munkám örömet fog jelenteni, azoknak, akiknek készítettem. Szekszárd város és környéke szorgalmas, teremtő dolgozó népének.”

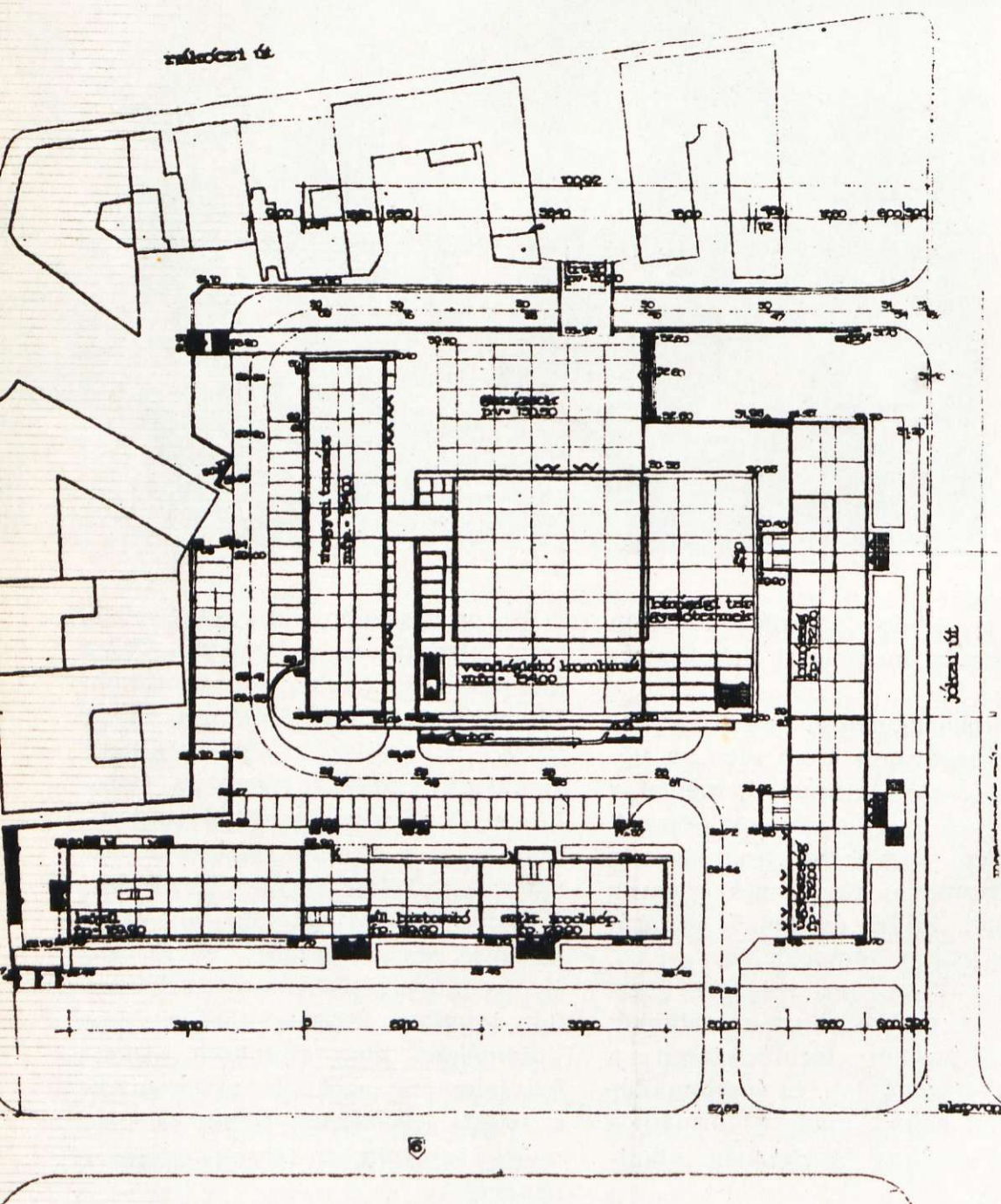

Pécs városközpont bővítése I/a ütem. modellfotó

Városrekonstrukció koordinált lebonyolítása a tapasztalatok tükrében

DR. KISS GYULA

A „Műszaki Tervezés” 1967. évi 12. számában beszámoltunk arról a nagy jelentőségű, és feifogásában, módszerében szokatlan és újszerű kezdeményezésről, melynek keretében „Pécs Városközpont rekonstrukciós bővítése” elindult.

A körülményeknél fogva vállaltunk nemcsak a generáltervezői, de a beruházás lebonyolítási feladatokat is vállalta az alábbi fő törekvések figyelembevételével:

- egységes területelőkészítéssel és tömbösített beépítéssel gazdaságos területfelhasználás,
- közösségi helyiségek összevonása,
- mélyépítés, közművesítés összefogott tervezése és a magasépítést megelőző kivitelezése,
- egységes és korszerű (előregyártott) építési technológia alkalmazása,
- időszerű közlekedési szempontok (gyalogos és járműforgalom különválasztása),
- mindezek eredményeként harmonikus és egységet alkotó városkép biztosítása.

Az eltelt időszak általánosságban igazolta az alapelvek és törekvések helyességét. Ugyanakkor jelentkeztek mindazok a problémák, akadályok is, melyeknek jórészt eleve lát-

tuk, de melyek egy része a vártnál súlyosabb mértékben gátolta a tervszerű megvalósítást.

Első helyen kell megemlíteni a kivitelezői kapacitáshelyzetet, (mely sajnos nemcsak Pécs városában okoz sok problémát). Az első létesítmények kezdése még a tervszerinti időpontokban megtörtént, de már a befejezési határidőknél alkalmazkodni kellett a változó körülményekhez.

Pécs, illetve Baranya megye az Építőipari Műszaki Főiskola és a Beremendi Cementművek kapcsán országos nagyberuházások megvalósítását kapta feladatul, s ez természetesen rányomta bélyegét az egyébként sem rózsás kivitelezői munkaerőellátottságra.

Törekvésünk, hogy az illetékes szervekkel a városközpont beruházását kiemelt, vagy legalább célcsoportos jellegű beruházásként minősítsék, nem járt eredménnyel. Így azután a társadalmi és tanácsi szervek maximális támogatása ellenére a kivitelezési ütem erősen lelassult, sőt a munka hosszú időre le is állt.

Ennek következményei a megvalósításban érdekelt összes szerv részére jelentős károkat okoztak:

- az elkészült dokumentációk egy része korszerűsítési felülvizsgálat alapján átdolgozásra kellett, hogy kerüljön,
- az idő múlásával az érvényes építőipari árak jelentősen emelkedtek, ami hitelbiztosítási problémákat jelent a beruházók részére,
- a kivitelező vállalatnak az átfutási idő növekedése, valamint a lerendelt anyagok, szerkezetek eszközlekötési járuléka, kamatterhek stb. érzékeny anyagi veszteséget jelentenek,
- nem jelentéktelen azonban ennek erkölcsi hatása sem, elsősorban a közvélemény tükrében.

A továbbiakban említést kell tennem a szükséges szanálások lebonyolításával kapcsolatos, előre nem látható mértékű nehézségekről. Az e célra előirányzott költségek megfeleltek a beruházási program készítésekor szokványos, gyakorlati tényadatokkal alátámasztott költségeknek. Néhány előzmény kapcsán a telekkisajátításokra még jelentős összegű tartalékot is képeztünk, miután a hivatalosan felajánlható érték a bírói gyakorlat szerint megítélt alatt maradt. Nem számoltunk azonban az alábbi tényezőkkel:

- a belterületi telekérték az előre

Készültségi állapot 1971 nyarán. Fotó: Dr. Szász János

várhatónál lényegesen nagyobb ütemben emelkedett,

- a lakóépület tulajdonosok szinte kivétel nélkül cserelakás biztosítását is kérték. Ennek értéke a vonatkozó rendelet szerinti 40%-os mértékű ingatlan árcsökkenés sokszorosát jelentette,
- a nem lakásjellegű szanálásoknál sok esetben az előzetes írásbeli megegyezés ellenére sem fogadták el a tulajdonosok vagy bérlők a készpénz kártalanítást, s az utólagos igazgatási eljárásoknál kénytelenek voltunk ezen igényeket kielégíteni. Ez természetesen költségben, de a lebonyolítás idejét tekintve is jelentősen túlhaladta az előirányzatot. Hozzásegített ehhez az a tény is, hogy a tanácsi szervek az előirányzott közületi elhelyezéseket az új gazdasági mechanizmus beindulása után kártérítés nélkül már nem tudták biztosítani.

Miután pedig a koordinált beruházásban résztvevő szervezetek a „közös költségeket” (területelőkészítés, közmű-mélyépítés, konyha-étterem, lakásújratermelés) alapberuházásuk arányában előre, vagy előre megállapított ütemben fizetik, felmerült a kérdés a már elkészült, pénzügyileg kényszerűen lezárt létesítmények költségviselését illetően, az előbbiekben említett áremelkedéseknél. Mivel pedig utólagos teljesítésre általában lehetőség nincs, a probléma jelenleg is rendezetlen, illetőleg ezen terhek is a Tanácsra hárulnak.

Nem volna azonban helyes az eddig megtett utat kizárólag a fenti, nem túl pozitív részletek alapján

megítélni. Szeretném ezért kihangsúlyozni, amit a mellékelt fénykép is bizonyít, hogy a komplexum megvalósítása folyamatban van, s minden reményünk megvan arra, hogy a megyei nagyberuházások teljesítése után a kivitelező vállalat is nagyobb kapacitást tud biztosítani a város ezen igen fontos és reprezentatív beruházására.

Nem dicsekvésként szánom, de az őszinte képhez tartozik annak megemlézése, hogy az elkészült létesítmények az átlagosat messze meghaladó jó minőségben készültek el, melyet az üzemeltetők ezirányú írásbeli elismerései is kifejeznek. Ezt az eredményt a tervező és kivitelező közötti igen jó kapcsolat kialakításával tudtuk elérni.

Hasonló kedvező eredményként kell elkönyvelnem az előközművesítés következetes végrehajtását is.

Néhány szót még a jövőről.

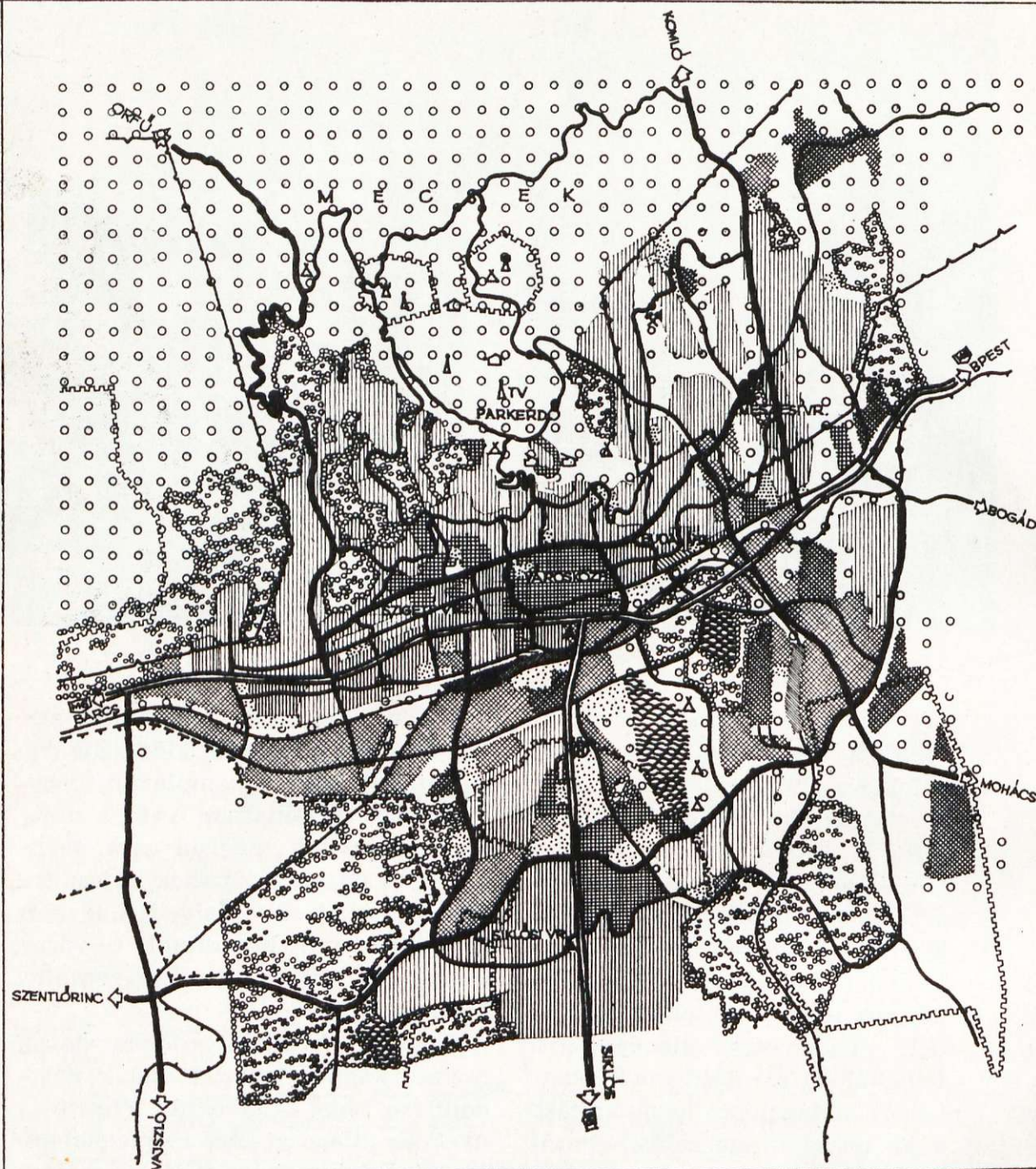
Az eddigi tapasztalatok tovább erősítették azt a kezdeti törekvésünket, mely szerint a jövő útja csak összefogott, nagyobb rekonstrukciós területegységek tanácsi kereten belül történő előszanálása, majd a legkedvezőbb feltételekkel rendelkező beruházók felé való értékesítése lehet. A beruházók megválasztásánál természetesen a funkcionális, várospolitikai és gazdasági tényezők elsőrangú szerepet kell, hogy élvezzenek. Ilyen úton a jelenlegi beruházási preferenciák is egyértelműbben és főleg kevesebb vitával intézhetők. Ez természetesen szükségessé teszi a Tanács részéről megfelelő alapok képzését, illetve a szükséges tevékenységek meghitelezését.

PÉCS

ÁLTALÁNOS REND. TERVE

TJELMAGYARÁZAT:

- INTENZÍV BÉER LAKÓTERÜLET
- KÖZEPES INTENZITÁSÚ LAKÓTER.
- ALACSONY INTENZITÁSÚ LAKÓTER.
- FONTOSABB INTÉZMÉNY, INTÉZM. EGYÜTES
- TERVEZETT TÓ, VÍZTÁROLÓ
- ERDŐ, VÉDERDŐ ÉS EGYÉB ZÖLDTERÜLET
- INTÉZMÉNY TELL. ZÖLDTER. PARK
- SZŐLŐ, KERT, VÁROSELLÁTÓ KERTÉSZET
- KÖRNYEZETÉRE ÁRTALMAS IPARFAJTÁK TERÜLETE
- IPAR ÉS RAKTÁRTERÜLET
- VASÚTI PÁLYAUDVAR TERÜLETE
- FONTOSABB AUTÓBUSZPÁLYAUDVAR
- BANYAÜZEM
- TELEVÍZIO ÉS RÁDIOÁLLOMÁS
- KILÁTÓ
- ÜDÜLŐSZÁLLÓ, TÜRISTAHÁZ, CAMPING
- HELIPORT
- ARCHEOLÓGIAI ZÓNA HATÁRA, RÉGÉSZETI LELET
- BANYÁSZATI TERÜLET /ALABANYÁSZÁS/ HATÁRA
- VÍZNYERŐHELY VÉDŐTER. HATÁRA
- AUTÓPÁLYA
- ORSZÁGOS ÉS VÁROSI FŐFORGALMI ÚT
- VÁROSI FŐHÁLÓZATI ÚT
- VASÚTVONAL

Általános városképf

Pécs általános rendezési terve

Tervezők: KISS DÉNES PTV,
PAPP JÓZSEF PTV, DÉNESI ÖDÖN
PTV, BICZÓ LÁSZLÓ PTV
Munkatársak: DR. KOVÁCS ATTILA
ÉGSZI, DR. ROMHAZI ENDRE ÉVM,
FEKETE GÉZA PTV, GERŐ BALÁZS
PTV

Pécs megyei Város Tanácsa, valamint az építésügyi és városfejlesztési miniszter együttes határozatával 1971. januárjában jóváhagyta Pécs város általános rendezési tervét.

Az általános rendezési terv az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium Területrendezési Főosztályának megbízásából a Pécsi Tervező Vállalatnál készült. A város általános rendezési terve 1968-ban készült el, az 1966-ban jóváhagyott tervezési program alapján. A tervezési program kidolgozása során figyelembe vettük az 1961-ben kiadott általános rendezési terv vizsgálati anyagát és fejlesztési koncepcióit, valamint ezek hatósági és társadalmi bírálatait, a város különböző területeire elkészített részletes rendezési tervek adatait.

Az általános rendezési terv kidolgozása módszerében is új tervezési program alapján történt.

Ennek lényegesebb jellemzői:

- a tervezési program időtávlatának lényeges megnövelése, hogy a város fejlődését meghatározó társadalmi gazdasági tényezők változását figyelembe lehessen venni,
- nyílt vázszerkezet kialakítása a nagytávlatú program alapján, hogy a város építése az egyes területfelhasználási elemek szakaszos fejlődését nehézségek nélkül követni tudja.

Pécs telepítő erői és tájszervező szerepe

A város fejlődését a múltban a termelőerők fejlődése következtében általában helyi tényezők határozták meg. A XIX. sz. második felében és a XX. században a szénbányászat az erre alapozott tőkés, majd szocialista iparosítás, végül az uránércbányászat Pécs lakosságát meghatszorozták.

A munka termelékenységének rohamos növekedése a szocialista iparban meggyorsította hazánkban is a népesség gazdasági és földrajzi átcsoportosulását. A következő évtizedekben az ennek következtében szükségszerűen korszerűsödő mezőgazdaságból felszabaduló munkaerő racionális foglalkoztatása csak nagyobb településekben valósítható meg.

Az általános városiasodás folyamata határozza meg elsősorban Pécs fejlődését is.

A tervezési program azzal számol, hogy a XXI. sz. első felében a város lélekszáma mintegy 260—270 ezer lehet. A lélekszám felső határa jelenleg nem állapítható meg. A tervezési programban becsült népesség viszonylag szerény nagysága abból ered, hogy a program feltételezi a szomszédos városok (Mohács, Baja, Szekszárd, Dombóvár, Kaposvár és Szigetvár) jelentős, Pécsnél erősebb ütemű fejlődését.

Az általános rendezési terv figyelembe veszi, hogy Dél-Dunántúl települései között Pécs egyre erősödő *központi szerepet* tölt be a jövőben is. A különféle központi funkciók hatása a város vonzáskörzetében 0,3—1,0 millió emberre terjedhet ki.

Pécs fejlesztésének alapelvei

a) Az általános rendezési terv első megvalósítási ütemében kb. 170 ezer lakos elhelyezését és foglalkoztatását a meglevő műszaki hálózatok felhasználásával kell megoldani. A 170 ezer fős nagyságrend elérése 1980—81-re várható.

A terv teljes időtávlatában kb. 210 ezer lakos számára kell lakóterületet biztosítani, elsősorban az avult városrészek újjáépítésével és a még beépíthető mecseki lejtők felhasználásával.

A második fejlesztési ütem megvalósulása az ezredforduló idejére várható.

A terv távlatán túli fejlődés számára kell, elsősorban a Pécsi víztől délre levő lejtőkön területi tartalékokat kijelölni, melyek igénybevételel a város lakossága a XXI. század első felében elérheti és meghaladhatja a 260—270 ezer főt.

b) Pécs összefüggő városi lakói, munkahelyi üdülő és egyéb területei 60 négyzetkilométert foglalnak el. A lazán települt város népsűrűségének kb. 40%-os növelésére kell törekedni, ennek következtében az általános rendezési terv távlatában a városi terület mintegy 66 négyzetkilométerre növekedhet.

A körülhatárolt fejlesztési tartalékterületek további, legalább 16 négyzetkilométernyi beépítésre alkalmas területet jelentenek, ezért nem szükséges a fejlődés korlátozása területi hiány miatt, vagy bolygótelepülések építése.

A városszerkezet fejlesztésének főbb alapelvei

A városszerkezet eddigi fejlődésében érvényesült a földrajzi adottsá-

gok hatása és ezért adottak egy hosszúra tagolt *szalagváros* lényeges övezeti és úthálózati elemei. Az általános rendezési tervben ezeket az adottságokat figyelembe véve fejlesztettük tovább a városszerkezetet. A területfelhasználás javasolt rendszerét a város földrajzi adottságai határozták meg.

A Pécsi víz árterülete és a Mecsek meredek lejtői közötti sávban, mely beépítésre a legalkalmasabb, nagy sűrűségű lakó- és munkahelyi területek csoportosulnak.

A római és középkori város helyén a városközpont tovább fejlődik és a történelmi tendenciát követve bővül dél felé.

A városközpontot keletről és nyugatról a Budai és a Szigeti városrész intenzív beépítésű lakóterületei fogják közre. Keleten a Diós dűlőtől a Mohácsi út mentén délre fejleszthető ipari területek kapcsolódnak a Budai városrészhez és a Megyeri városrészhez. A Komlói út menti lakóterületekről keletre helyezkednek el a szénbányák, nagyrészt már a belterületen kívül.

Nyugaton a Szigeti városrészhez észak-déli irányban kiterjeszkedő nagy intézményterületek csatlakoznak, melyeken Pécs regionális jelentőségű oktatási létesítményei fejleszthetők, kapcsolódva az Orvostudományi Egyetem, Tanárképző Főiskola, Pártiskola, kórházak és klinikák meglevő együtteséhez.

Az ürügi völgyig ismét intenzív lakóterületek terjednek ki, ahol az eredetileg bányászlakótelepnek szánt Uránváros fokozatosan városi lakóterületté válik és igényli a közeli ipari munkahelyeket, főleg női munkaerő részére. A város nyugati részén a vasútvonal mentén telepíthető ipar. A belterülettől nyugatra az ércbánya üzemi területei helyezkednek el.

A városközponton kívül a Diós dűlőben és a Szigeti városrészben alakulnak ki a városnegyed-központok. A terv távlatán túl a Siklósi út mellett, a postavölgyi lejtőkön jöhet létre a negyedik városnegyed-központ, közvetlen közlekedési és vizuális kapcsolatban a városközponttal.

A Mecsek lejtőin az erdőhatárig a legértékesebb szőlő- és gyümölcskultúrát is a településbe szervesen befoglaló, a magassággal csökkenő sűrűségű lakóterületek teszik teljessé az értékes terület kihasználását.

A Mecsek tömegétől a városba benyúló és egyedülálló látványosságot feltáró Havihegy (Tettye) és Kál-

vária-domb, ill. nyugaton a Makár-hegy és a Jakabhegy elsősorban üdülő és idegenforgalmi központokként fejleszthetők. A vasútvonaltól délre, a Pécsi víz völgyében különféle nagyterjedésű zöldterületek alakulnak ki, melyeket a Siklósi városrészből is könnyen el lehet érni. A tuskésréti tó körüli üdülők, ligetek és kertek, állandó kiállítási terület, sportterületek a szórakozás és pihenés új lehetőségeit tárják fel.

A közlekedéshálózat fejlesztési terve

A terv új metodikai eljárással készült, matematikai modellek és számítógép felhasználásával.

A tervezés során a gázműellátottság legnagyobb fokát, a telítettséget vettük figyelembe.

A közúti főhálózat méretezése a forgalmi körzetek közti várható áramlásmennyiségek alapján történt, az előtervezés során megállapított funkcionális férőhelyek és tehergépkocsi menetek összefüggései, valamint a munkahelyek munkaerővonzásainak jellegzetességei segítségével. A közúti főhálózat kialakítása során a településszerkezetből következő kelet-nyugati irányú úthálózati kapacitás növelése volt elsősorban a terv feladata. A kelet-nyugati irányú forgalom levezetésére ma lényegében egy útvonal, a 6. sz. országos közút átkelési szakasza szolgál. Ettől délre alakul ki az M6-os autópálya új nyomvonala, a Mártírok u. — Vasút utca vonala és az iparterületen vezetett forgalmi út. Északra pedig az Északi-érintő út és a Magaslatti út vonala. A város közúti főhálózatát az észak-déli irányú kapcsolatok teszik teljesé. Ezek közül a legfontosabbak: a 66. sz. Pécs—Kaposvári közút, az 57. sz. Pécs—Mohácsi közút, majd ennek északi meghosszabbításában tervezett kelet-mecseki út; a keleti érintő út a belváros keleti peremén az M6-os autópályát és a Tette között teremti kapcsolatot; az 58. sz. Pécs—Harkány—Drávaszabolcsi országos közút; a nyugati érintő út, a belváros nyugati peremén; az ún. nyugat-mecseki út, amely a nyugati városrészek kapcsolatát teremti meg a mecseki parkerdővel; déli irányban a Pécs—Vajszlói összekötő út; északi irányban pedig a Pécs—Abaligeti összekötő út.

A közúti közlekedés úthálózatát, üzemi létesítményeit és járműállomását a következő évtizedekben a

város fejlődésével és a műszaki-gazdasági előrehaladással lépést tartva kell fejleszteni. Az ehhez szükséges területeket az ált. rendezési terv biztosítja. A lakóterületeken meg kell oldani, a városfejlesztési szakaszokhoz igazodva mintegy 23 és 55, majd a tartalékütemben 76 ezer személygépkocsi, továbbá 6 és 4, majd 5 ezer motorkerékpár tárolását. Az üzemanyagárusítást és a karbantartó műhelyeket a lakóterületi kereskedelmi és szolgáltatási központokban terveztük kb. 2000 gépkocsit felölő körzetek szerint. Forgalmi telepeken kell elhelyezni kb. 2 és 3,5 majd kb. 4 ezer közületi és közhasználatú személygépkocsit.

A három tervezési ütemben a város területén legalább 250, 300, később 400 autóbusz üzemeltetésére lehet számítani. A teherforgalmat az egyes tervezési ütemekben kb. 5 és 9, majd 15 ezer járművel lehet számításba venni. A tehergépkocsiállomány egyharmadának elhelyezését terveztük önálló forgalmi telepeken. A tehergépkocsik önálló tároló-területigénye 60—80 ha, az autóbuszoké 8—10 ha, a közületi személygépkocsiké kb. 16 ha.

A területfelhasználási elemek méretezésének módszere

A szabályozási terv programjának kimunkálását megelőzte a népességszám demográfiai vizsgálata és a legfontosabb jellemzők (közös összetétel, nemek szerinti megoszlás, családösszetétel, aktív népesség stb.) előrebecslése.

Ezeknek az adatoknak birtokában határoztuk meg a várható családösszetételnek megfelelő lakásszükségletet.

A demográfiai vizsgálatból kiindulva határoztuk meg a szükséges munkahelyek számát is, a foglalkozási főcsoportoknak megfelelő bonthatásban (1—2. ábrák).

Az intézményméretezés elvi sémája a hármas rendszerű táblázat (3. ábra) melynek első grafikonján az ellátandó népesség ábrázolható, a második az ellátás mértéke, ill. a norma határozható meg, míg a harmadik grafikon a szükségletet mutatja, a megfelelő mértékegységben kifejezve. Az ellátandó népességet a demográfiai vizsgálatból kapjuk meg. Egyes intézmények esetében kiegészítve azt a város vonzáskörzetének hatásával.

Az ellátás mértéke, ill. a norma meghatározásánál az érvényben levő normákból, a jelenlegi ellátottságból kiindulva határozható meg az egyes intézmények esetében várható normanövekedés, ill. az ellátás mértékének változása. A norma meghatározásánál, vagy az ellátás mértékének tervezésénél figyelembe kell venni a rendelkezésre álló külföldi normákat, a társadalom fejlődéséből stb. várhatóan bekövetkező, a mai-tól eltérő körülményeket. Ennek figyelembevételével becsülhető az igények várható változása az egyes intézményekkel szemben.

Ilyen szemlélettel több mint harminc különböző intézmény méretezését végeztük el.

A méretezés eredményét, a lakások, a munkahelyek és az intézmények vonatkozásában könnyen áttekinthető táblázatokba foglaltuk, amelyek mind az összvárosi, mind az egyes szerkezeti egységek szükségleteit tartalmazzák. Így az egyes szerkezeti egységek konkrét tervezésénél a legfontosabb programadatok könnyen kigyűjthetők.

Közművek

A közművesítési igények és lehetőségek döntően befolyásolják a város szerkezeti fejlesztését és jórészt a terv ütemezését is meghatározzák.

A hálózati rekonstrukció a vízellátás, csatornázás és különösen a gázellátás vonatkozásában időszerű feladat. A terv mind a víz-, mind a gázellátás és távfűtés rendszereit magassági zónákhoz igazodva fejleszti és a zónák hangsúlyozott ábrázolása a területfelhasználás funkcionális jelzéseivel együttesen határozza meg a részletes tervezés térbeli kereteit.

A város más telepítő erőihez hasonlóan a lakosság víz- és energiaellátásának forrásai sem korlátozhatók helyi adottságokra. A terv számításba veszi a dunai víznyerés és a tározó tavak mellett az Alföld és Zala között földgátrendszerbe való bekapcsolás lehetőségét is.

A fejlesztési ütemnek megfelelő közmű ellátottság normái követik az igények várható időbeni fejlődését.

Városkörnyék

A városkörnyéki települések jellege igen sok változatot mutat, ezért ezúttal kizárólag a Péccsel való kapcsolatuk fő tényezőire terjedt ki a

tervezés. Jelenleg Pécshez tartozik már Vasa, mely a környéki népesség már Vasas, mely a környéki népesség

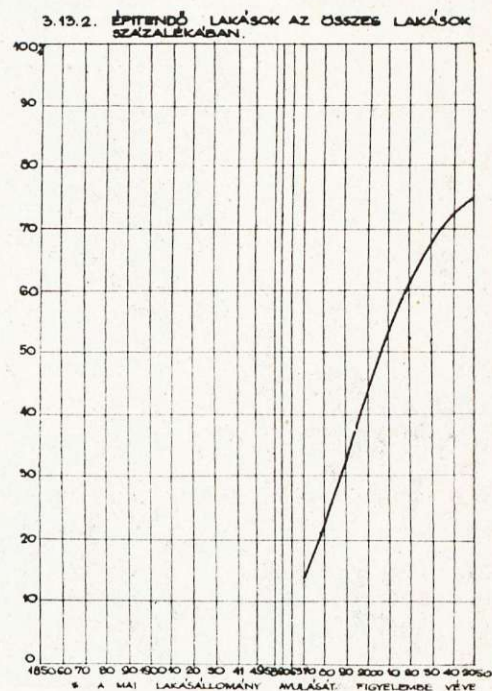
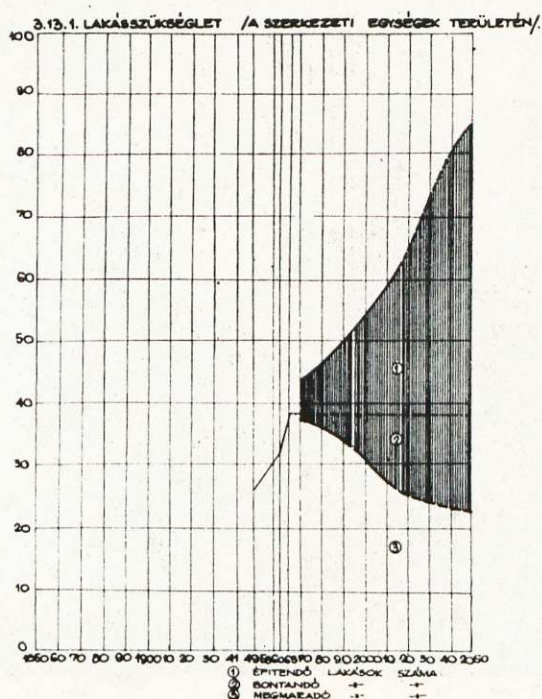
A többi városkörnyéki település kis lélekszámú, északon kb. 1000 ember él az abaligeti falucsoportban, nyugaton kb. 3000 az ércbányavidék falvaiban, a keleti dombok közötti 5 településben összesen 4200 fő lakik és 5000 alatt marad a déli falulánc 6 településének lakosszáma.

A helyi fejlesztés mértéke és jellege a törpefalvas városkörnyékén elsősorban a baranyai települési rend alakulásától fog függeni.

Lényeges vonása a környéktervnek az a törekvés, hogy a helyi szempontokon túlmenően a természet-földrajzi lehetőségek kihasználását szorgalmazza összefüggő szőlő-gyümölcs-, öntözött kert- és erdőterületek, víztározók kialakításával.

3 LAKÁSSZÜKSÉGLET

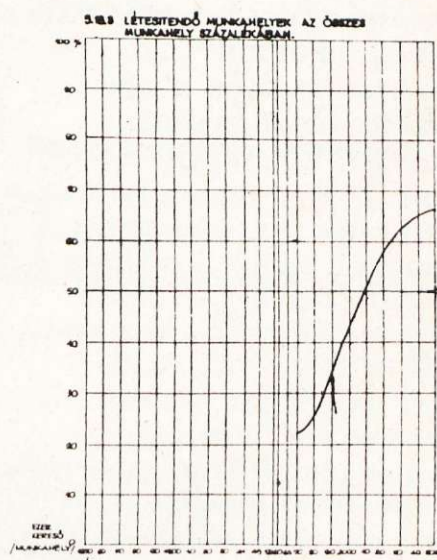
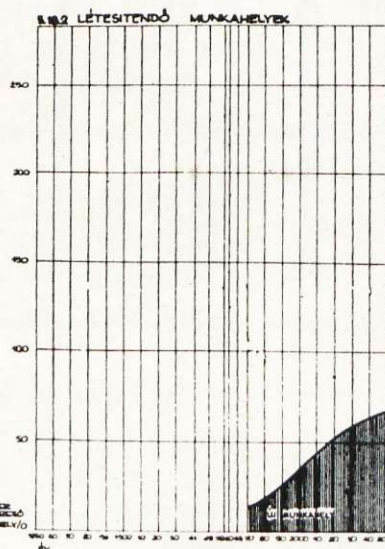
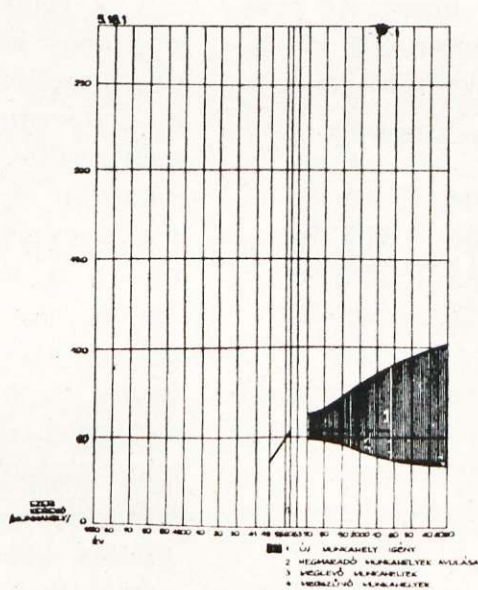

P. J.

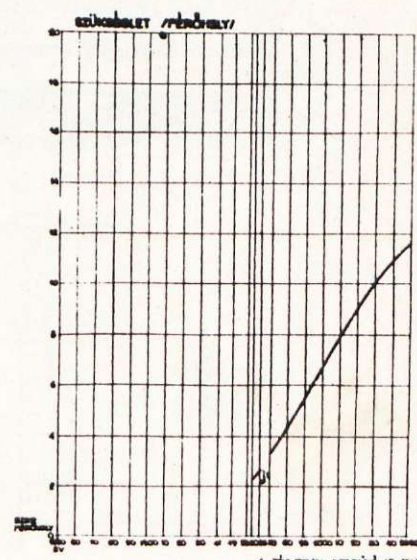
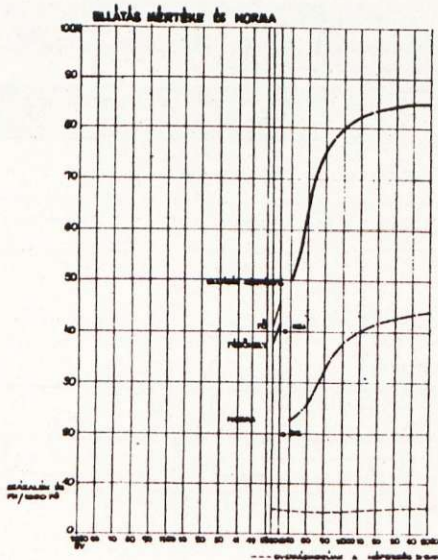
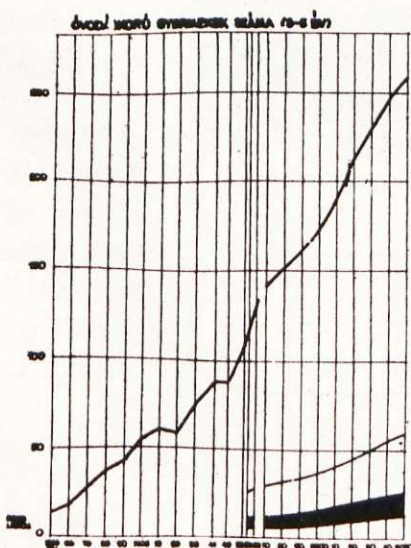
1-2. ábra

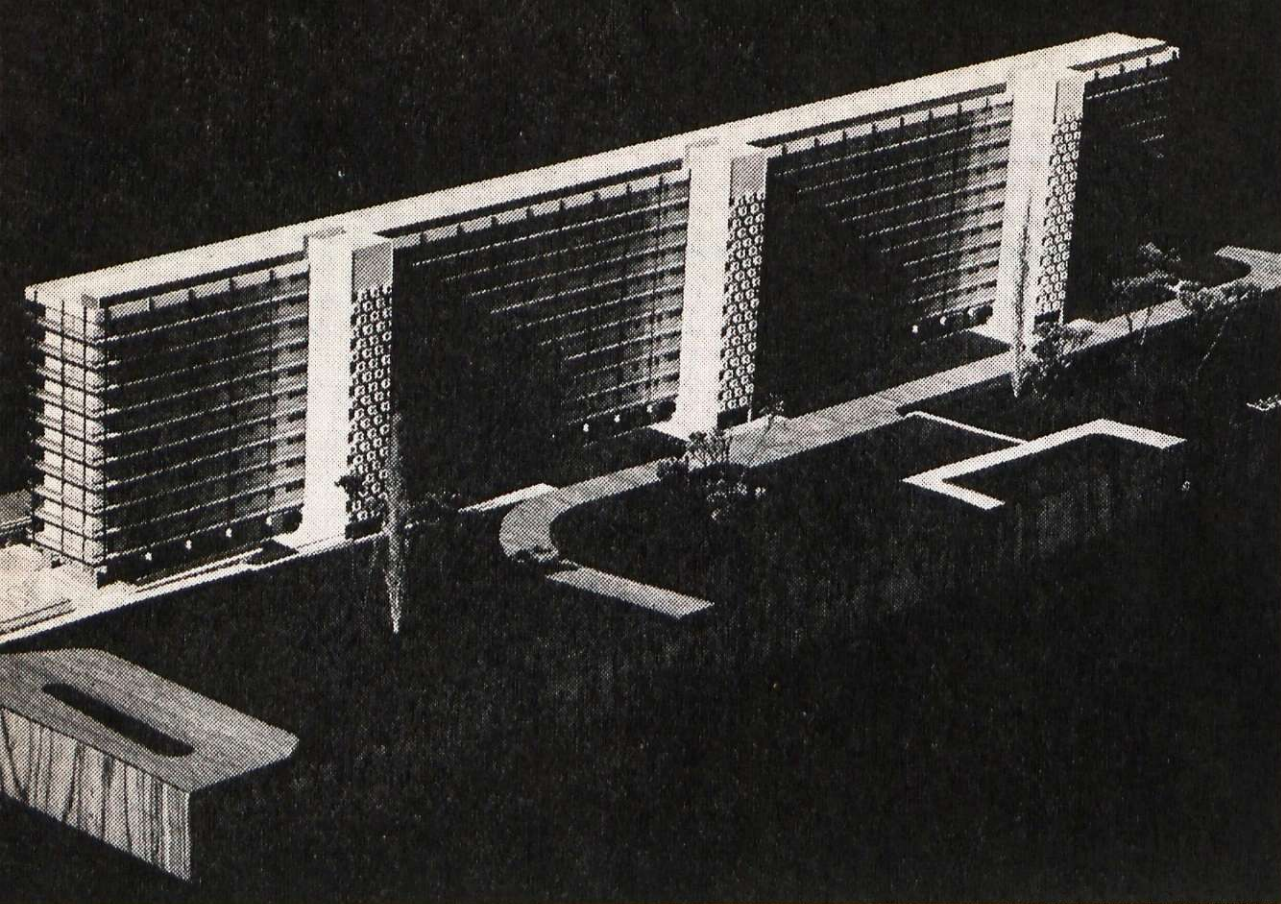
5 ÖSSZES MUNKAHELY-IGÉNY

4.7 ÓVODA

3. ábra

Középmagas sávház — Kaposvár, É-Ny-i városrész

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT

Építész: SZÓKE GYULA

Statikus: TAKÁCS JÁNOS

Gépész: TÓTH JÁNOS

Villamos: RÓNASZÉKI PÁL

Közp. fűtés: WIELAND JÁNOS

Mélyépítés: GYIMESI JÓZSEF

Beruházó: SOMOGY MEGYEI

BERUHÁZÁSI VÁLLALAT

Kivitelező: SOMOGY MEGYEI

ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

Fotó: DR. SZÁSZ JÁNOS

Beépített $1m^3$: 70 100 $1m^3$

Kiviteli költség: 67 337 000 Ft.

(1968. évi árszintű kv. sz.)

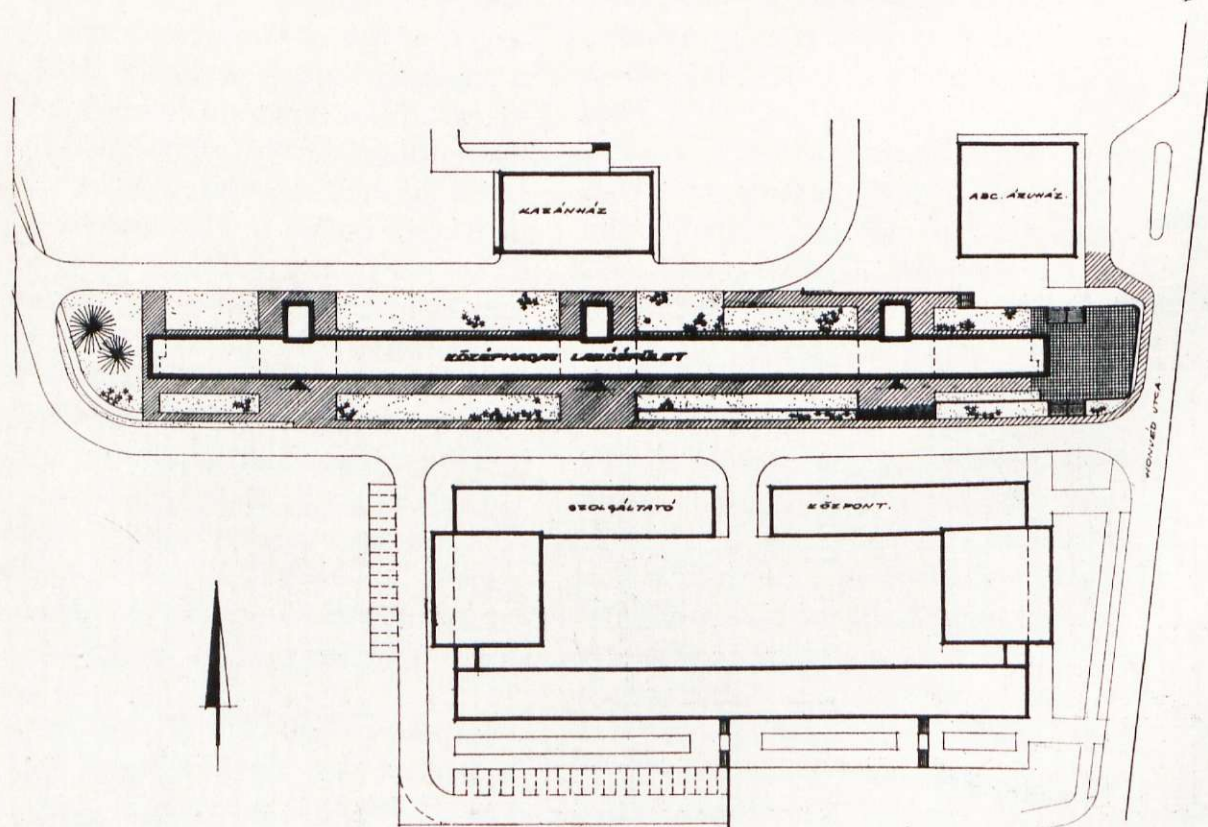
1 $1m^3$ ára: 960 Ft/ $1m^3$

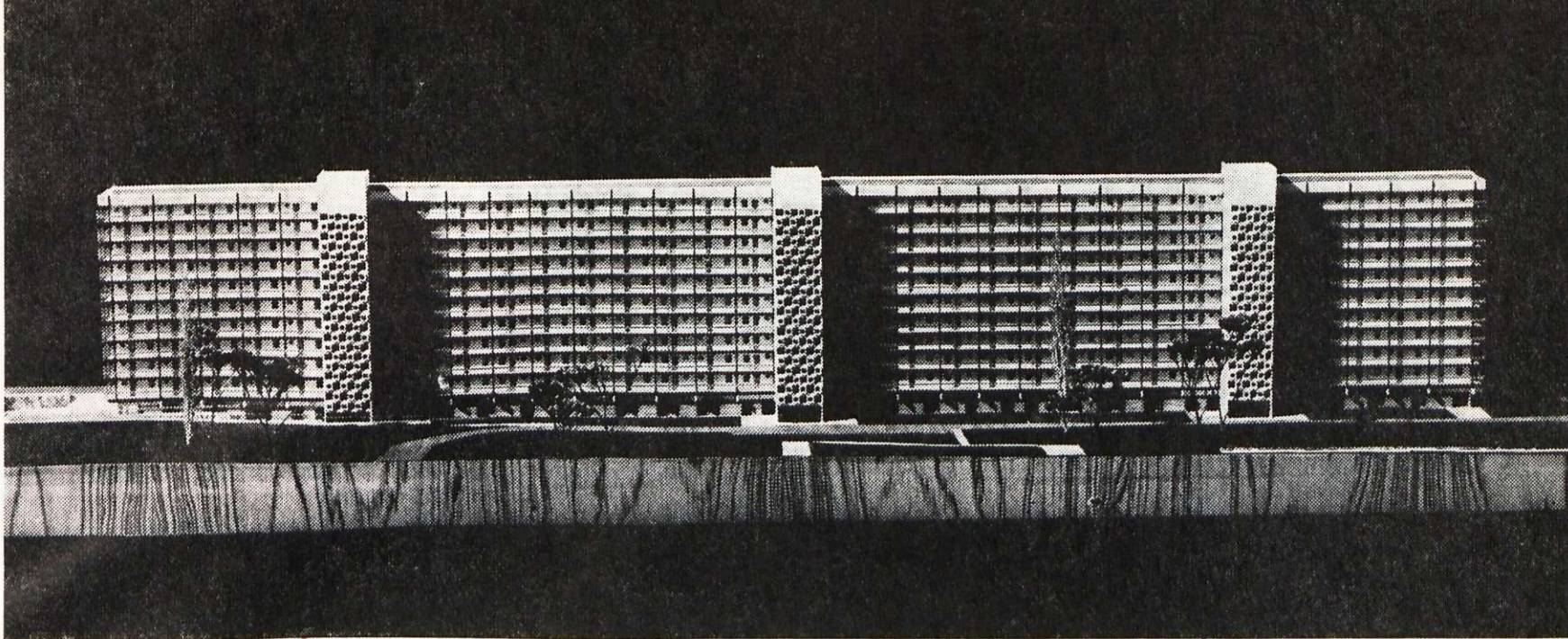
A közel 200 méter hosszú 10 emeletes lakóépület összesen 330 db lakást tartalmaz a következő megosztásban:

2 férőhelyes lakás	30 db
3 férőhelyes lakás	100 db
4 férőhelyes lakás	170 db
5 férőhelyes lakás	30 db.

A lakásfajták arányát a beruházó előre meghatározta. A lakások az 1–10. emeleten helyezkednek el, az egyes lakószintek alapterülete azo-

nos. A földszinten lakás nincs, itt — minthogy az épület nincs alapincézve — mellékhelyiségek helyezkednek el (lomkamrák, gépészeti helyiségek, gyermekocsi és kerékpártárolók valamint szárítóhelyiségek) továbbá a lépcsőházi bejáratok mellett kétoldalt, a lépcsőházak között és az épület végein a gyalogos közlekedés részére átjárók. A 3 db lépcsőház az épület tömbje alá állítva csatlakozik a függőfolyosókhoz. A lépcsőházakban egyenként 2 db 4 személyes felvonó áll a lakók rendelkezésére.

Lakások kapcsolási vázlata

Az épület földszintje igen alkalmas lett volna kisebb üzletek elhelyezésére, a javaslat azonban sajnos nem találkozott a kereskedelem részéről érdeklődéssel, így a gondolatból csak a bérbeadható kirakatszekrények valósulnak meg, melyek az utca felőli hosszoldalon kerülnek beépítésre.

Az épület Franki féle cölöplapokra épül.

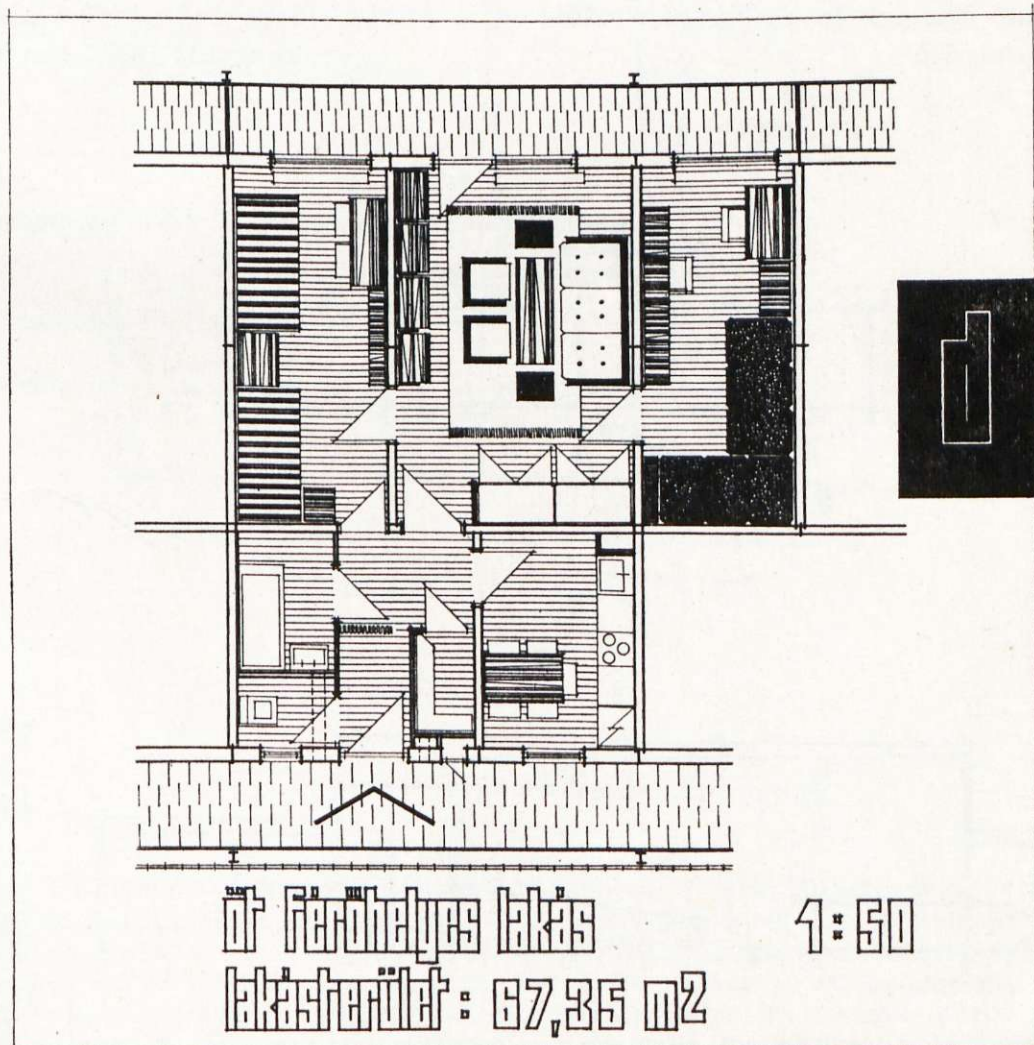
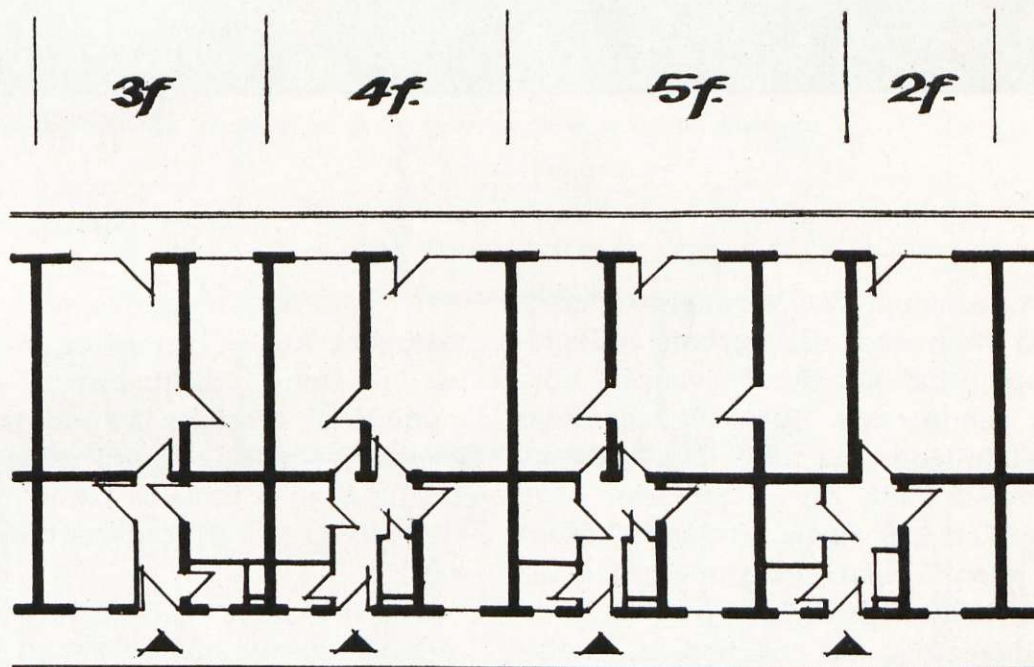
Földszintje, valamint a lépcsőházi falazatok táblás zsaluzattal készült monolit vasbeton szerkezetek. A lakószintek teherhordó falai, földemei panelszerkezetűek, (a külső falelemek közbenső Hungarocell hőszigeteléssel) a belső válaszfalak falazva készülnek. A lépcsőházak kazettás ablakrendszere előregyártott nyersfelületű vb. elemekből készül.

Gépészeti, fűtési vezetékek részére a földszint felett szerelőszint, a tetőszinten szerelőfolyosó készül. Az épület fűtése a szomszédos tömbkazanházról történik.

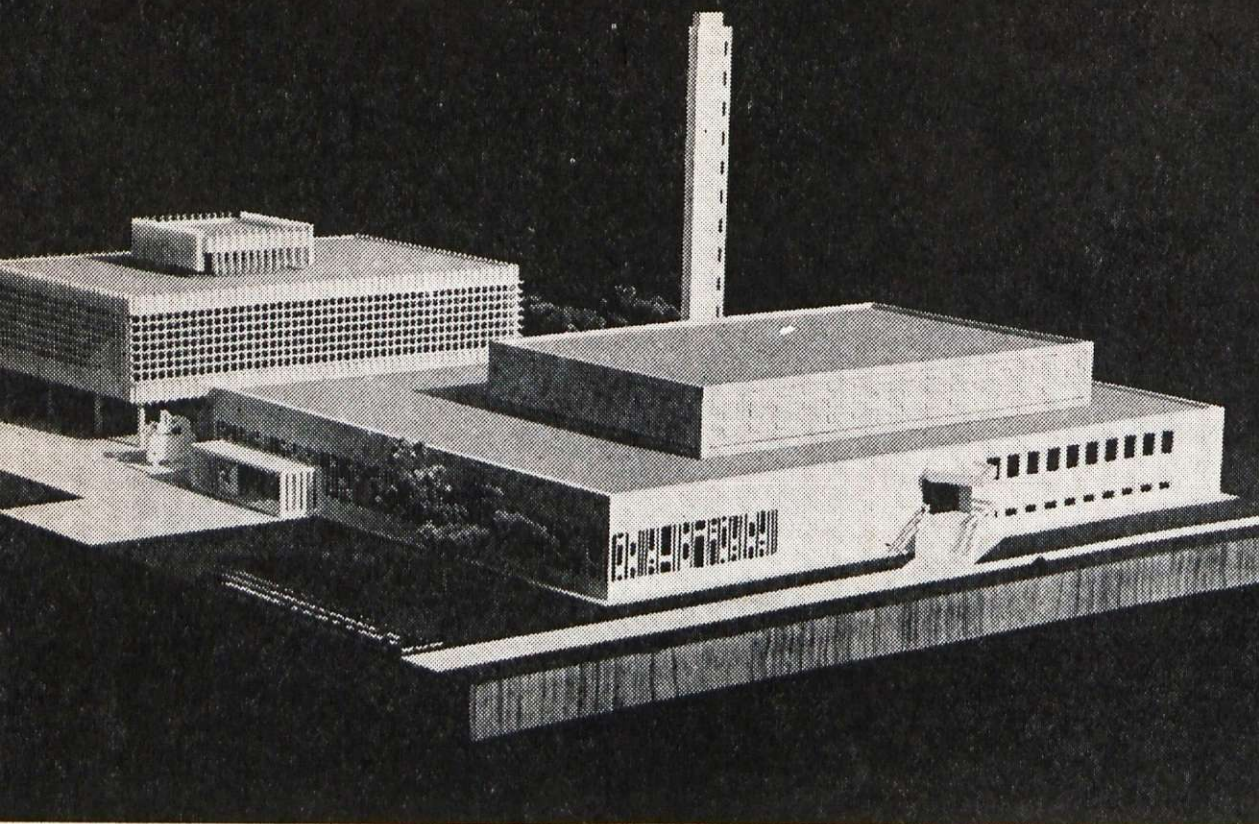
A homlokzaton az üveg alkalmazása dominál. A loggiák aransárga drótüveg mellvédet kapnak, felül fa kézfogóval, a függőfolyosók 2 m magas profilüveg falakkal vannak határolva. Mind a loggiák, mind a folyosók üvegfalait a homlokzaton motívumként megjelenő, függőleges I acéltartók hordják.

A falpanelek külső síkja műanyag festést kap, a felületeket festés előtt homokfúvással készítik elő. — A földszinti vb. falak és pillérek mezőtúri téglaburkolattal készülnek. Az átjárók és a lépcsőházi előcsarnokok földemei alatt lakkozott natúr fenyőfa álmennyezet lesz beépítve.

Az épület jelenleg kivitelezés alatt áll.

Művelődési ház, Nagyatád

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: FREIVOGEL MIHÁLY
Belsőépítész: VIDA GYULA
Statikus: BALLA JÓZSEF, BREZVAI
MARIANN
PÉTER PÁL, RÓNASZÉKI PÁL,
TÓTH JÁNOS
Mélyépítés tervező: FEKETE GÉZA,
SZÁNTÓ PÉTER
Kert-tervező: MÜLLER MÁRTA
Könyvtár homlokzati rács tervezője:
Pécsi Zsolnay Gyár keramikus
művésze: FÜRTÖS GYÖRGY
Beépített $1m^3$: 14 600 $1m^3$
Előirányzott építési költség: 20 987 mFt.
1 $1m^3$ ára: 1430,— Ft.

Az újonnan városi rangra emelkedett Nagyatád, Somogyban, művelődéspolitikailag jelentős vonzási körrel rendelkezik. Ipari és egészségügyi fejlődése az utóbbi időkben rohamossá vált, oly mértékben, hogy komplett 400 ágyas általános kórház és jelentős ipari létesítményei épülnek, lakótelepekkel.

Idegenforgalmi csomópont, melynek forgalmát a Jugoszlávia—Balogtoni útvonal és a thermálfürdője is befolyásol.

A város vezetősége további lehetőségeket kíván biztosítani a jelenleg mostoha körülmények között működő és országos hírnek örvendő fotószakkörnek, irodalmi színpadnak és általában a járás és város rendezvényeinek, a kultúrközpont építésével.

A beruházási költségek tagolása céljából kétütemű építést irányoztunk elő,

a) 400 fh-es művelődési ház, klubtermekkel, kiállítási teremmel,

b) járási szintű 30 000 kötetes könyvtár.

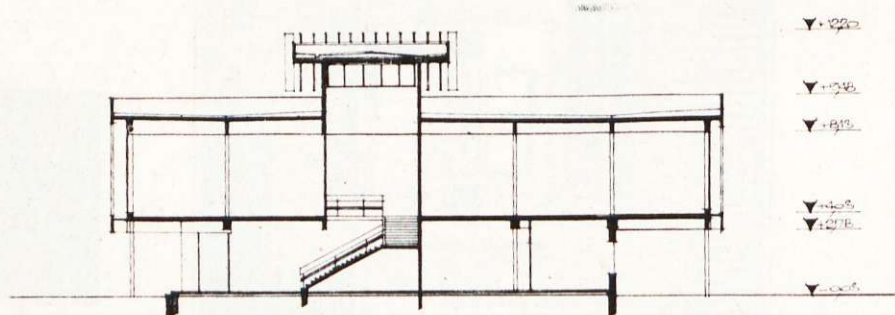
A létesítmény Nagyatád főutcájának egy térfalát képezi, főhomlokzata és megközelítése a főutóra szerveződik.

Felmenőfal szerkezete: téglafalás, előregyártott vb. vázas.

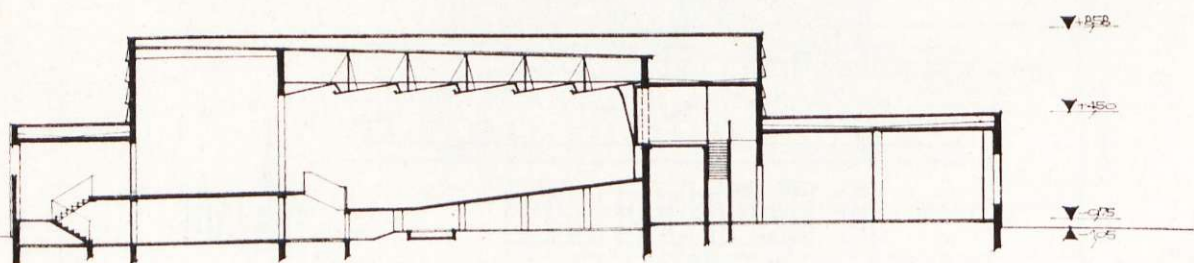
Födém: acélrácsostartó, előregyártott födémelem.

Homlokzatburkolat: előregyártott műkő és pirogránit terrácsozat.

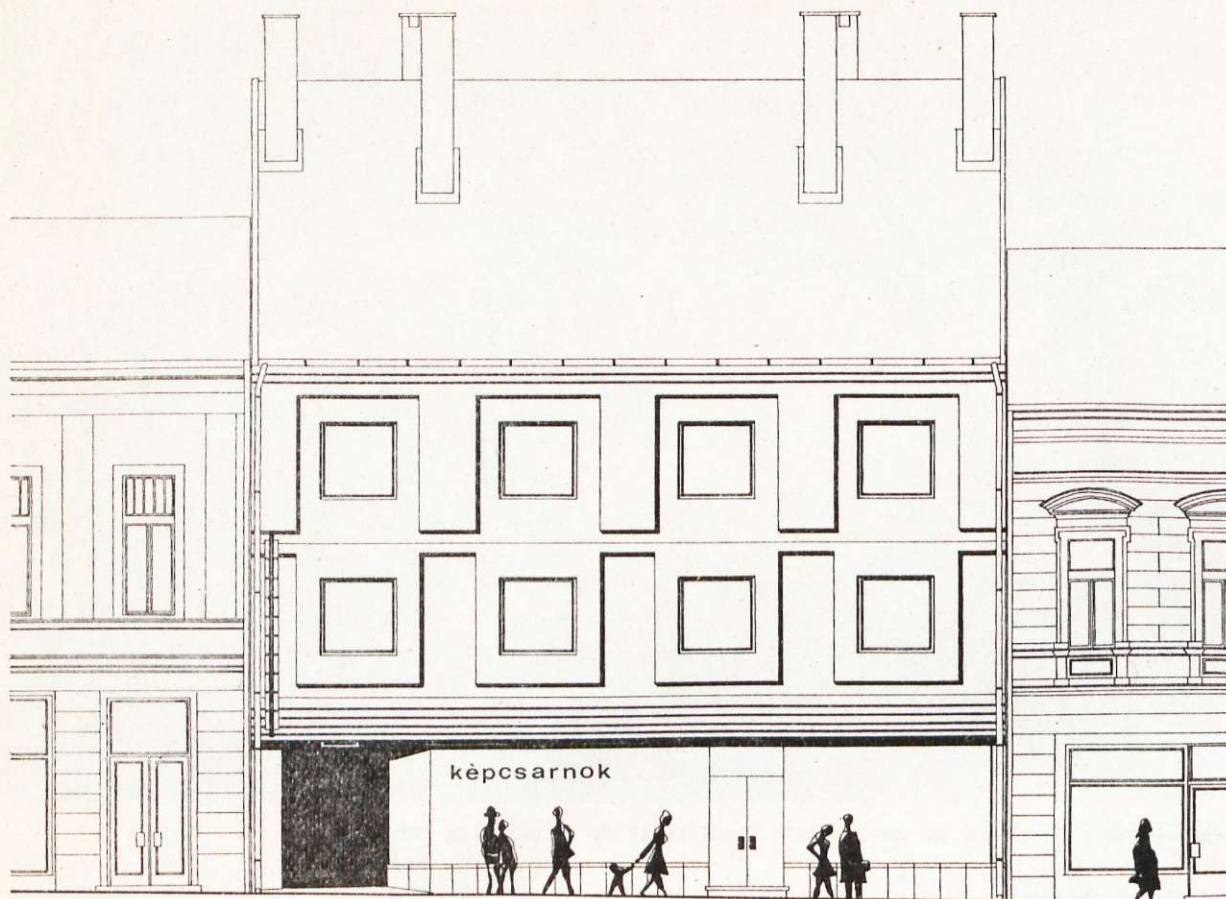
F. M.

A-A METSZET

B-B METSZET

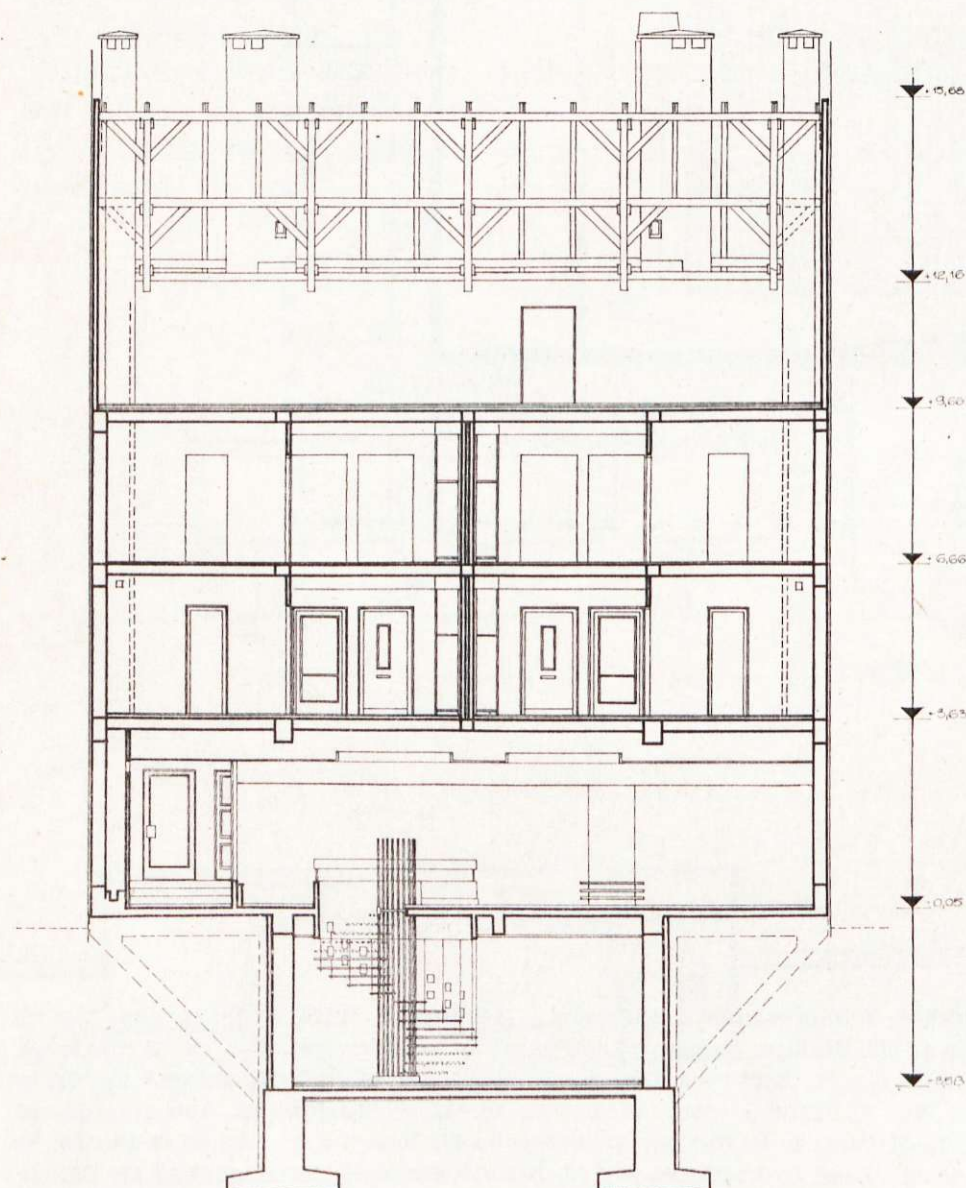

Utcái, déli homlokzat

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
 Építész, belsőépítész: MÁTHÉ ANDRÁS
 Statikus: VÁRNAGY PÉTER
 Gépész tervezők: MEISZNER JÓZSEF,
 KEMÉNY GYULA, BÁTORI BELÁNÉ
 Beruházó: KÉPCSARNOK VÁLLALAT
 VÁROSI TANÁCS V.B. TERVOSZTÁLY,
 PÉCS
 Beépített légköbméter: 3077 lm^3
 Bruttó beruházási költség: 4 284 000,— Ft.
 Egy beép. lm^3 -re eső költség: 1390,— Ft.

Képcsarnok bemutatóterem és lakások, Pécs

A-A metszet

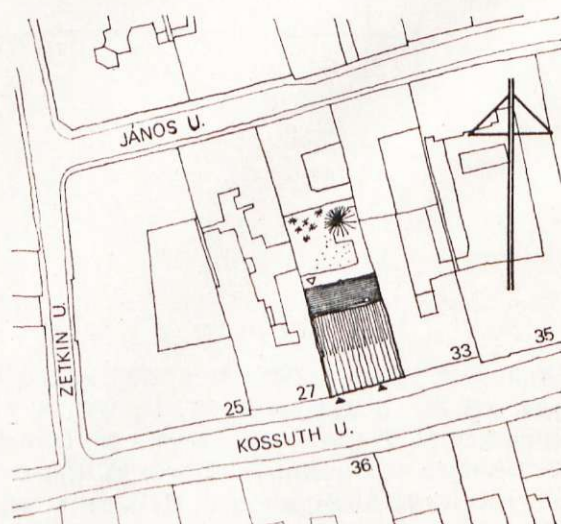

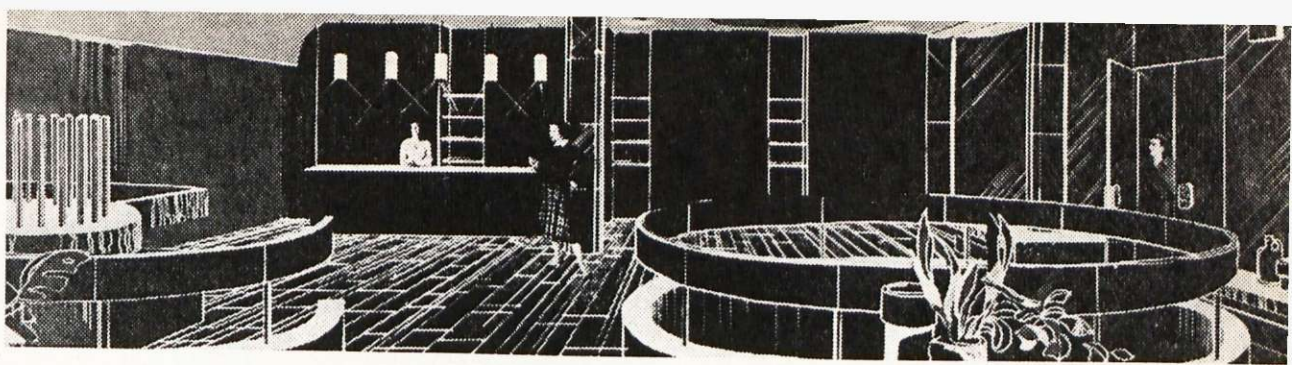
Az épület Pécs műemléki belvárosában a legnagyobb gyalogosforgalmú utcában, foghíj beépítésével valósul meg. A Kossuth Lajos utca — Pécs Váci utcája — északi oldalára, déli főhomlokzattal készül.

A telekadottságok a beépítési módot egyértelműen meghatározták. A tervek készítésénél a Kossuth Lajos utca műemléki jellegének figyelembevétele elsődleges szempont volt. A létesítmény belső funkciója három részre oszlik:

a Képcsarnok Vállalat helyiségeire a földszinten és alagsorban

Helyszínrajz

Földszint és II. emelet alaprajza

2 db lakásra az I. emeleten és
2 db műteremlakásra a II. emele-
ten.

Képcsarnok belső funkciója: a
közönségforgalmú helyeket — a
földszinti bemutatótermet és az
alagsori kiállítótermet — két 3,20 m
átmérőjű nyílás kapcsolja össze, az
egyikben igényes kialakítású kör-
lépcsővel.

A nyílásokat úgy helyeztük el,
hogy az utcáról az osztás nélküli
üvegfalon keresztül is bizonyos mér-
tékben le lehessen látni az alagsori
kiállítóhelyiségbe, érdeklődés ill. fi-
gyelemfelhívási szándékkal. A rak-
tári területek két szinten helyezked-
nek el, összekapcsolásukat kis te-
herfelvonó és lépcső biztosítja.

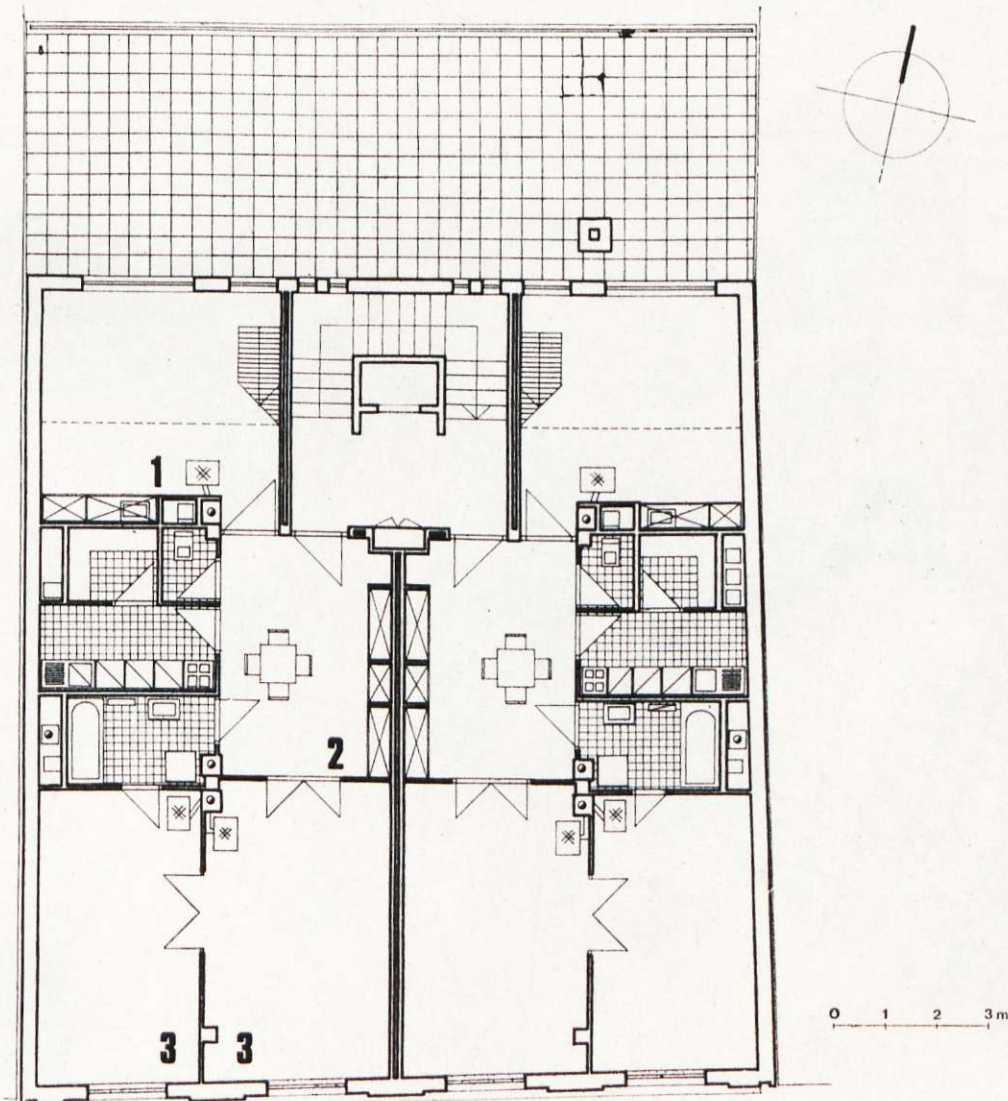
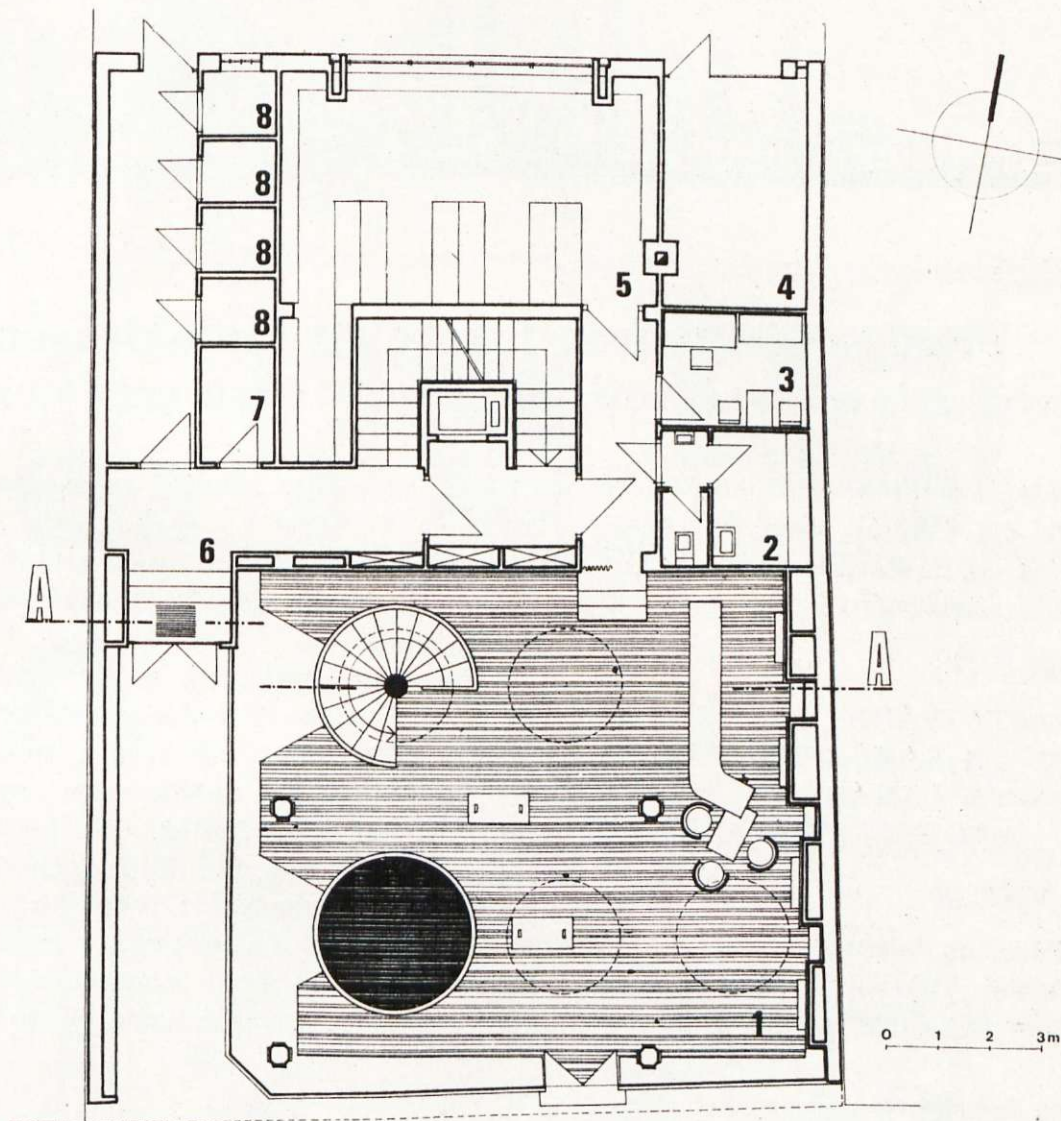
A lakások az adottságoknak meg-
felelően észak-déli tájolásúak, a
műtermes lakások északra néző mű-
termei galériás kialakításúak, mely
galériák a padlástér egy részét fog-
lalják el.

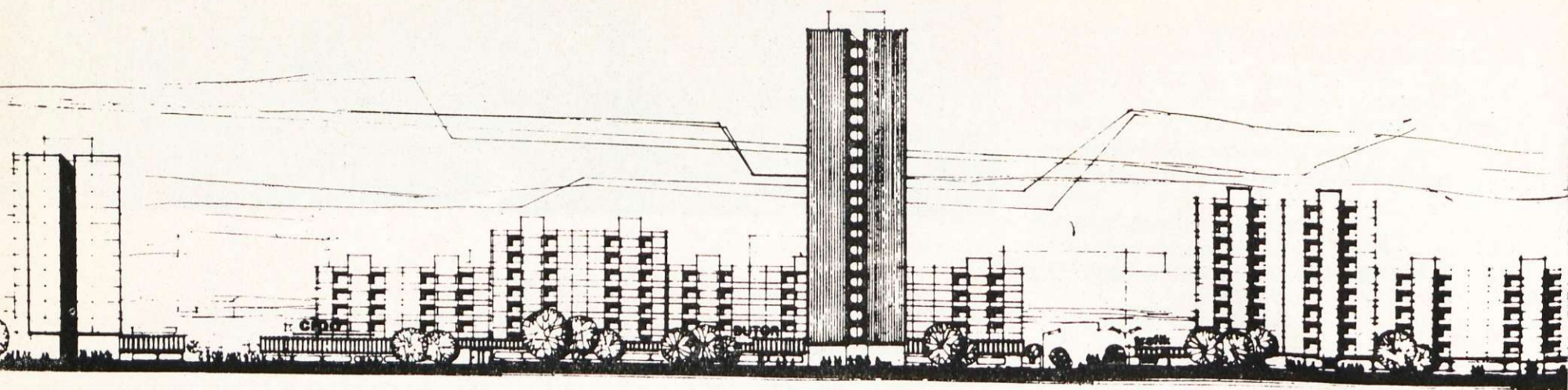
Szerkezetileg az épület monolit
pillérvázaz, sűrűbordás Bohn födém-
mel. Alapozásánál problémát jelen-
tett a terület tömedékelt pincerend-
szere és a szomszédos épületek alap-
falainak helye. Ez tette szükségessé
a vázszerkezet null szint alatti ki-
alakítását és az alapozásnak rugal-
masan ágyazott gerendával való
megoldását.

Az épület homlokzata plasztikusan
tagozott, vakolt, fehérre festett felü-
lettel készült. Ez a felület a föld-
szinti üvegfal előtt átfordulva csat-
lakozik a földszinti bemutatóterem
azonos felületű, áttört rabc álmeny-
nyezetéhez.

A helyiségek fűtését részben gáz-
központi fűtéssel (bemutatóterem)
részben olajkályha fűtéssel (laká-
sok) oldottuk meg. Az egész létesít-
mény gázzal való fűtésére energia-
felhasználási engedélyt nem kap-
tunk.

M. A.

Utcakép

Pécs — Kertváros lakótelep kialakításának fő szempontjai

(AZ ÉPÍTÉSZTERVEZŐ VÁZLATOS „PROGRAMJA” A TERVEZÉSI MUNKA MEGKEZDÉSE ELŐTT 1968-BAN)

A feladat komplex: 4600 lakás (cca. 16 000 fő), iskolák, óvodák, bölcsődék és egyéb kereskedelmi és kulturális létesítmények.

FŐ CÉLUNK:

ÚJFAJTA VÁROS
ÚJFAJTA LAKÓÉPÜLET és
ÚJFAJTA LAKÁS
MEGVALÓSÍTÁSA.

A) A VÁROS

1. Városias város:
egymáshoz kapcsolt épületegységek és épületcsoportok differenciált szö-

vedéke, az ember sokrétű funkcióját biztosító életkeret.

Az építészeti produktumok stabilitását a funkció tölti ki mozgással, dinamikával.

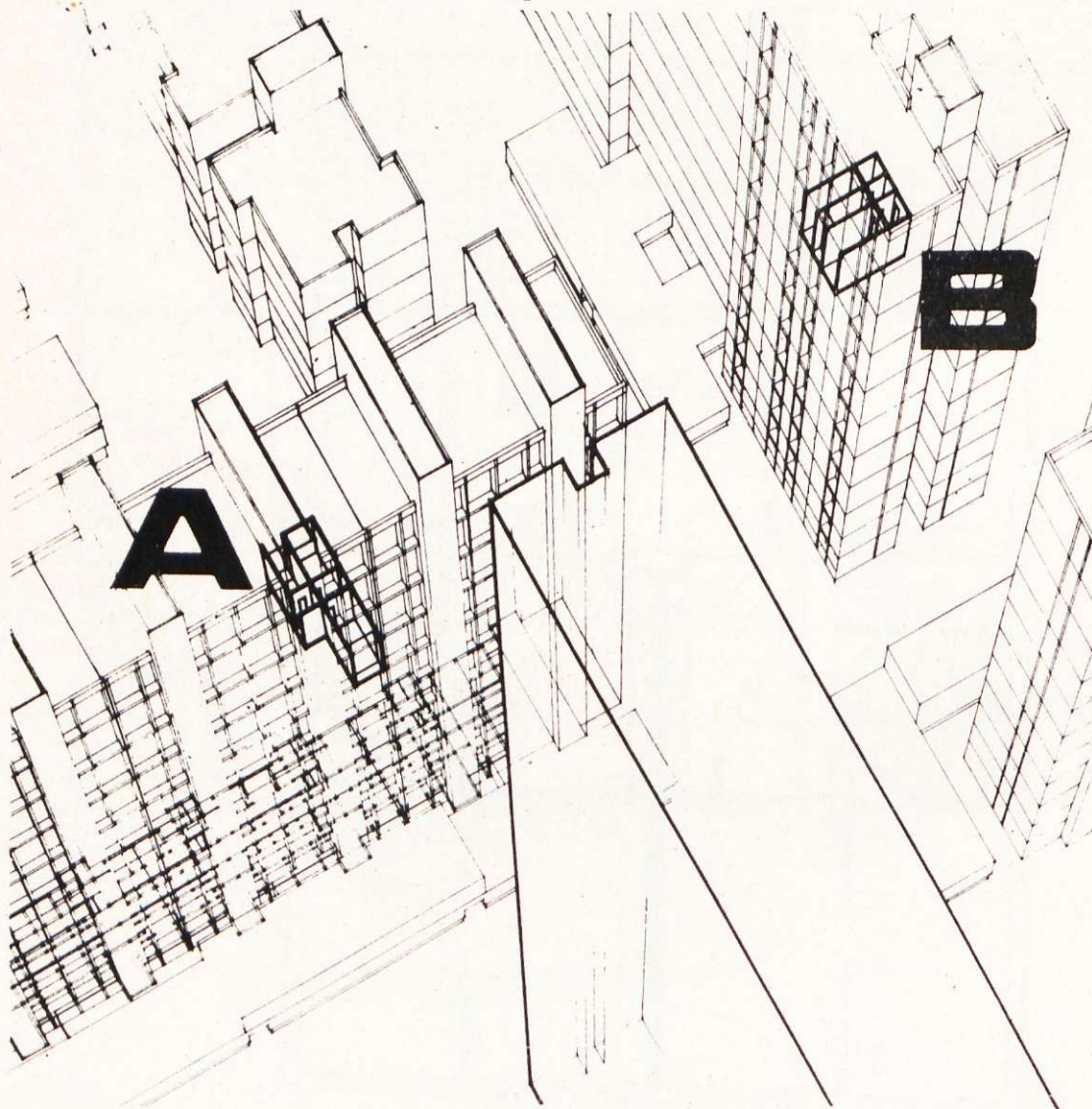
2. Nem vezethet célra a jövőben a steril lakóházak elhíntése a terepen. Steril épület alatt azt értjük, hogy a ház csakis és csökönyösen egy funkciót lát el jelenleg. Pl. lakóépület esetén számúzi földszintjéről vagy akár magasépület esetén köz-benső szintjéről az üzletet és a szinte óráról órára igényelt szolgáltatásokat (Patyolat, javító szolgálatok stb.).

Ezeket a szolgáltatásokat nevezi Corbusier a lakás meghosszabbításának.

3. Az egymástól akár törvénytörő távolságban állógáló önálló lakóépületek még bizonyos spekulatív beépítési rendszerek szerint telepítve sem produkálnak városias várost.

4. Ehelyett organikus, élő mozgalmasság életkeretét kell biztosítani. Az úgynevezett „alvó városok” helyett az esti és éjszakai kulturális és szórakozási funkciók, reklámok stb. bekapcsolásával a funkciók egymásba fonódnak és permanenssé válnak.

Utcakép és lakások axonometrikus képe

B) AZ ÉPÜLET

1. Az ipariális kivitelezési adottságok reális számbavétele: a teljes előregyártásra való törekvés (főként panelesítés és könnyűszerkezet).

Az eddigi paneles szerkezet felülvizsgálata az újabb technikai lehetőség számbavétele (10 szint feletti panelépületek, nagyfeszítáv bevezetése, a zárt szerkezeti rendszer mellett a nyitott rendszer bevezetése), a homlokzat variabilitása stb.

Mindezek alapja a technológia állandó fejlődése.

2. Kevesebb és egyszerűbb panel-elemmel megoldani a házakat. Így az építés felgyorsul és olcsóbb lesz.

3. Az épületelemek és épületszekciók változatos kapcsolatainak kialakításával változatosabb, építészeti-ileg jól fogalmazott épületek tervezése. (Lásd pl. bolgár paneltervezés: Albénai telep.)

4. A változó épületmélységek, épülethosszok és -magasságok szinte tetszés szerinti változtatásával változatos városkép és város-sziluett kialakítása.

5. Az épületek koncentrált telepítésével *megnő* az 1 ha-ra eső *laksűrűség*, *ugyanakkor több szabad zöldterület szabadul fel*. Ezzel az építés gazdaságosabb, mert az egy lakásra eső *út- és közműköltség csökken*.

6. A lakás alapsejtek kidolgozásával és a sejtek változataival nagy variációs lehetőség érhető el. Ezzel a módszerrel végre számúzható a mai új városoknál indokkal kifogásolt sablonosság, sivárság és a változtatás nélküli azonosság, végső fokon a falanszter szellemtelensége és embertelensége.

C) A LAKÁS

1. A lakást használók (család, egyén) életkörülményei a technikai, kulturális és általános társadalmi fejlődés folytán állandóan változnak, fejlődnek. Ezt a változást ha nem is ilyen rugalmasan és időben felgyorsultan, de követni kell az életkeretet biztosító lakásnak is. Ez az eddigiektől eltérően *rugalmasabb lakásalaprajzot* és a lakás alapvető fix, mozdíthatatlan részein kívül a mozgó, változó és cserélhető részek tervezését követeli meg. Ezeken kívül a család létszámváltozását is követheti a lakásalaprajz változása. (Szakipari elmozdítható válaszfalak stb.)

2. A lakásválasztékot (nagyság és felszerelési differenciáltság) növelni kell. Nagy variációs lehetőséget kell biztosítani kettőtől nyolc férőhelyes lakások, két- és egyszintes lakások választéka stb.

Összefoglalóan tehát *célunk*:

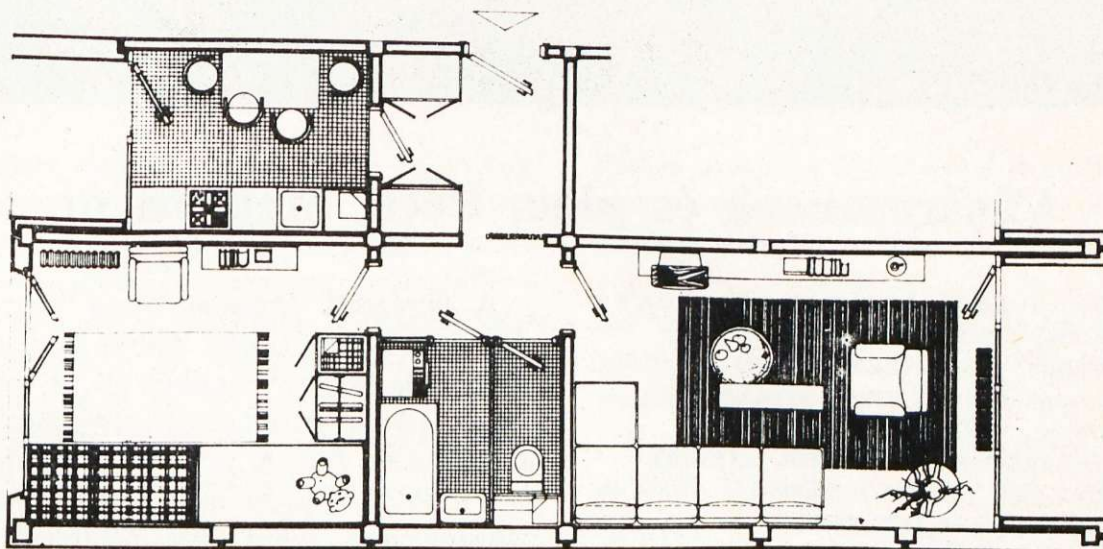
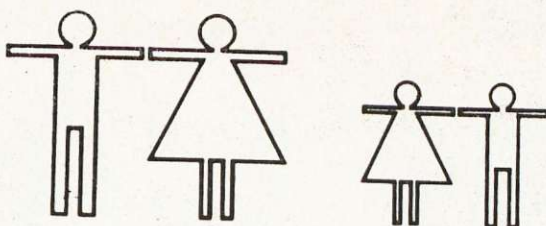
1. városias város
2. változatos, organikus épületek
3. jól használható, differenciált lakások
4. korszerű, gyors építés
5. gazdaságosság és
6. magasfokú esztétikai igény megvalósítása.

ERDÉLYI ZOLTÁN

Utólagos megjegyzés 1971-ben:

A bemutatott beépítési terv, lakóépülettervek és lakásalaprajzok a tervezői célkitűzéseket csak részben igazolják.

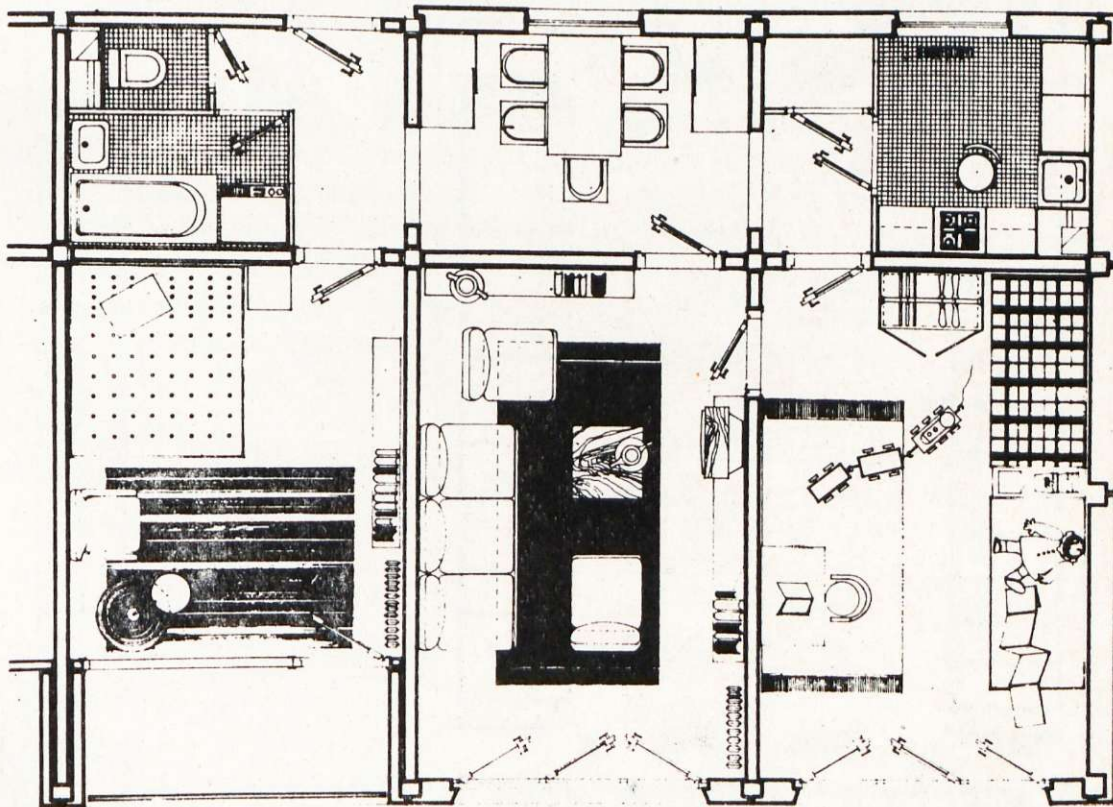
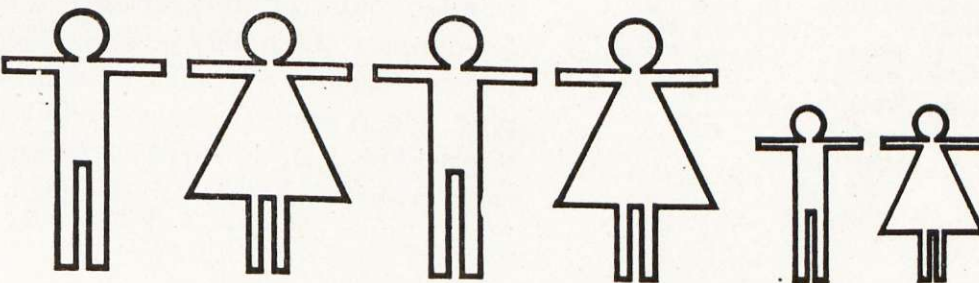
A mércét az első nekifutásnál meglehetősen magasra állítottuk (pl. kidolgoztuk 6 m fesztávra a nyitott lakássejtvariációs rendszert) de az eddigi ilyen irányú munkálkodásunkhoz képest úgy véljük az elért eredmények miatt sem kell túlzottan szégyenkeznünk.

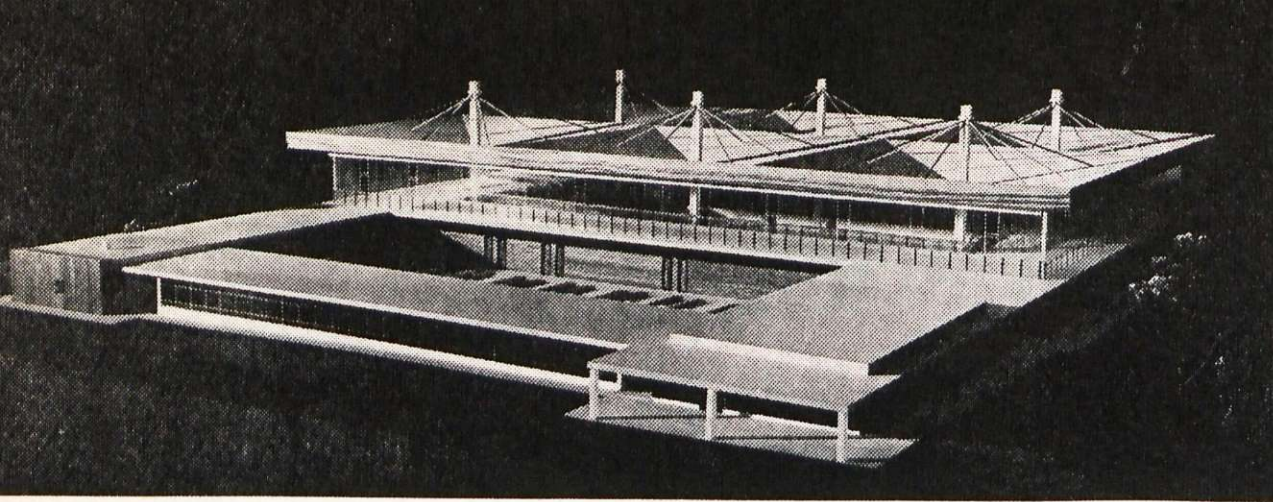
A

4 fh-es lakás alaprajza

6 fh-es lakás alaprajza

B

Vásárcsarnok és piac, Pécs, Megyeri út

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT

Építész: TILLAI ERNŐ

Statikus: DULÁNSZKY JENŐ

Víz-csat.-szell.: FITZ ANDRÁS

Villany: MEGGES JÓZSEF

Út-közmű-terepr.: GONDA LÁSZLÓ

Külső gáz: SZÁNTÓ PÉTER

Organizáció: ÁRKI JENŐ

Munkatársak: GOMBÁR KLÁRA,
MARNITZ PÉTER, TEPES GÉZÁNÉ,
SZALAI LÁSZLÓ, PÉTERSZ
MIHÁLYNÉ

Beépített alapterület:

a) Vásárcsarnok	2 721,2 m ²
b) Bisztró	284,64 m ²
c) Szolg. lakás	84,50 m ²
d) fedett piac	733,97 m ²

Beépített térfogat:

a) Vásárcsarnok	26 156,7 m ³
b) Bisztró	1 640,16 m ³
c) Szolg. lakás	288,60 m ³
d) fedett piac	1 368,90 m ³

Kiviteli költség (1968. évi ár):

a)	16,995 mFt
b)	2 841 mFt
c)	320 mFt
d)	460 mFt

A tervezett épületegyüttes vásárcsarnok, bisztró, piac, fedett piac és szolgálati lakás részekből áll. A tervezés idején ütemezett kivitelezést tételteztünk fel. A kivitelező ráadásul kikötötte, hogy a szerkezet csak előregyártott lehet. Így született a más-más igényeket kielégítő előregyártott „rejtett” vb. gombafödém szerkezet, illetőleg az acélszerkezetű 24 × 24 méter méretű rácsos „gomba”-födém a csarnoképület felett.

A főtömeget a vásárcsarnok jelenti, mely körben megközelíthető minden oldalról, a közönség a kelet-nyugati 2—2 főbejáraton léphet be, de északon is van 2 kijárat a piac felé. A piac 3 oldalról fedett pavilonokkal van körülvéve (ezeknek csak a közös teteje épül meg). A

tető kiszélesedés öleli magában nyugati oldalon a külön beruházásként kezelt bisztrót és ÉK-i sarkon a szolgálati lakást. A vásárcsarnok eladó helyei befelé fordulnak, a rak-tárak viszont kívülről tölthetők meg. Alapelv, hogy a magánosok eladó-helyeit körülvegye a tsz-, ill. állami eladás övezete. A déli oldalon nagyméretű tömegraktározás céljait szolgáló pince található, lejáró lépcsőkkel és felvonókkal, melyek az emeletre is felszállítják az árut.

Az emeleti eladóhelyek lépcsőkön közelíthetők meg, csak magáneladás céljaira létesített asztalokkal.

A piac körül fedett eladó rész létesül, pavilonjai viszonteladói helyiségek lesznek.

A bisztró bejárata a gyalogos főközlekedési útvonalhoz kapcsolódik nagy előtetővel, déli oldalon fedett, nyitott kiszolgáló felülettel, gazdasági bejárat a piaci, belső oldalon van.

A lakás és iroda ellenőrző funkció érdekében került a piac ÉK-i sarkára.

A nyilvános W.C. és a szeméttároló külső bejáratával közvetlenül a szabadba nyílik.

Szerkezetek

Alapozás: szalagalapozások ill. vb. pilléralapok

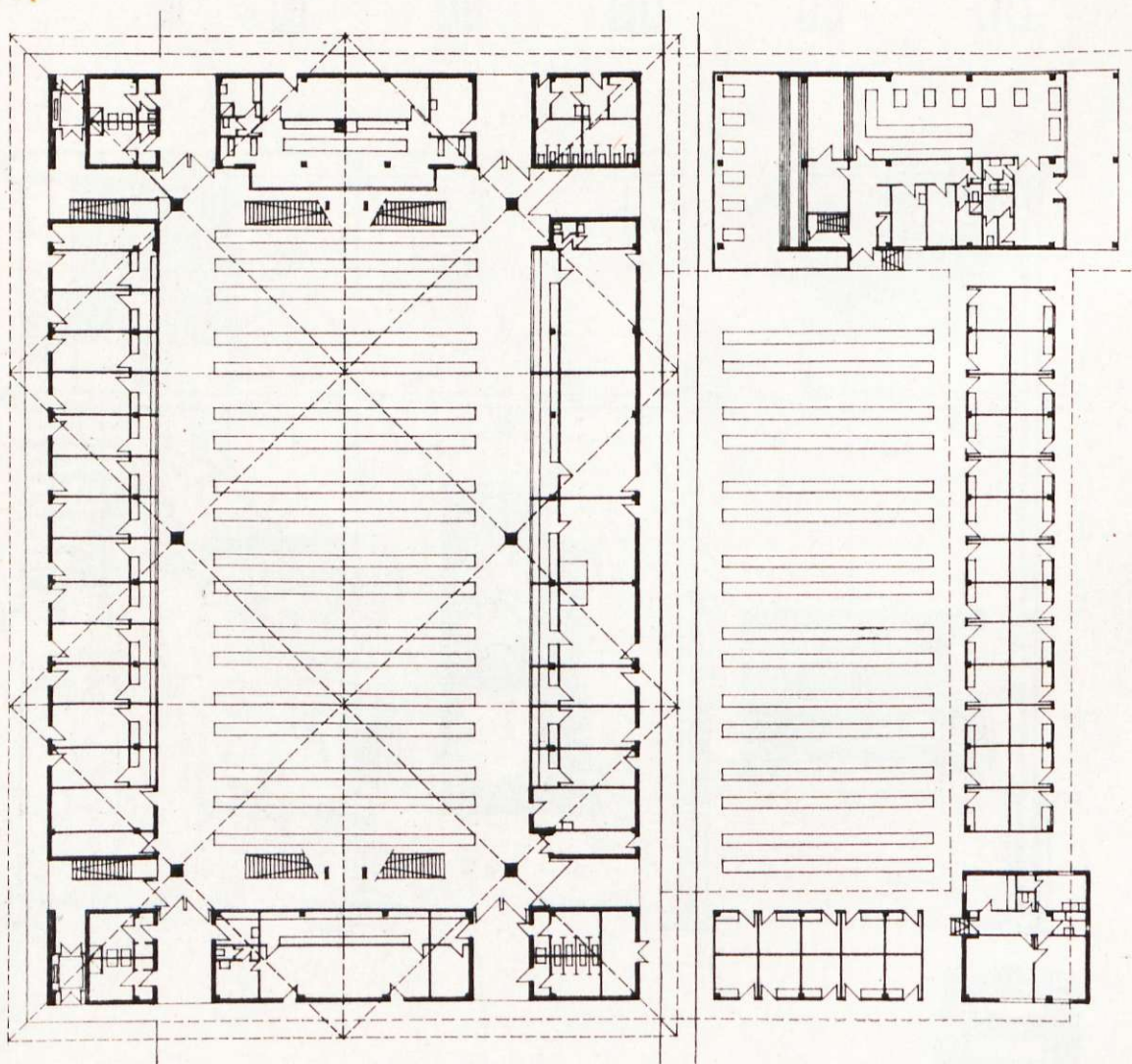
Felmenő szerkezetek: vb. pillérek, ill. 30 és 51 cm-es téglafalak, ill. acélpillérkötegek

Függőleges szerkezetek: Az alagsori falak építéskor kell elhelyezni a 3 db tetőszerkezetet tartó acéloszlop alagsorból a földszintre felnyúló részét. Az alapozás és alagsori födém elkészülte után, a tetőszerkezet összeállítása következik, a galéria előregyártott oszlopai és födeme a tetőszerkezet teljes elkészülte után kerül kivitelezésre.

A tetőszerkezet 3 db pinceoldali főpillére a kiálló csomókhoz hegesztéses toldással csatlakoznak, az alápincézetlen oldalon közvetlen a kehelyalapba állanak.

A főpillérek elhelyezésükre még rajtuk van az acélszerkezet csatlakoztatásához szükséges csúszó nyak és fejelem.

Az acéltető szerkezet 6 db 24 × 24 m-es alapterületű egységekből áll, sugárirányú 8 db rácsos acél főtartóra szerelt fiókrácsos tartóval. A főtartókat egyenként 2 db 36 betonacél függesztőrúd köti az oszlopfejhez.

A terv szerinti tetőszerkezet a földszinti padlósík közelében 24×24 m-es egységekben lesz összeszerelve egy-egy oszlop körül és a teljes héjazat és burkolat elkészülte után liftslab módszerrel egységenként sorban 4 db hidraulikus sajtó csúsztatja fel az oszlopokat végleges helyükre.

A felcsúsztatások után az acéloszlopok belső tárbán levő része vb. kiöntést és körülköpenyezést kapnak, hogy megfeleljenek a tűzrendészeti előírásoknak. Az egységek egymáshoz kapcsolása távolságtartó alátétes, csavaros megoldásúak.

A **galéria** a tetőszerkezet teljes elkészülte után kerül kivitelezésre. Pillérei előregyártott 25×25 cm-es km-űek, B200 betonból készülnek. Alsó csatlakozásukat az alappincézetlen részeken vb. alapkehelybe állítottan, az alappincézett résznél a földem felső síkján elhelyezett acéltalpához hegesztett módon oldottuk meg. A 6×6 m elhelyezett pillérek rejtett acélfejes 18 cm vtg. B200 betonból készülő gombafödémeket tartanak.

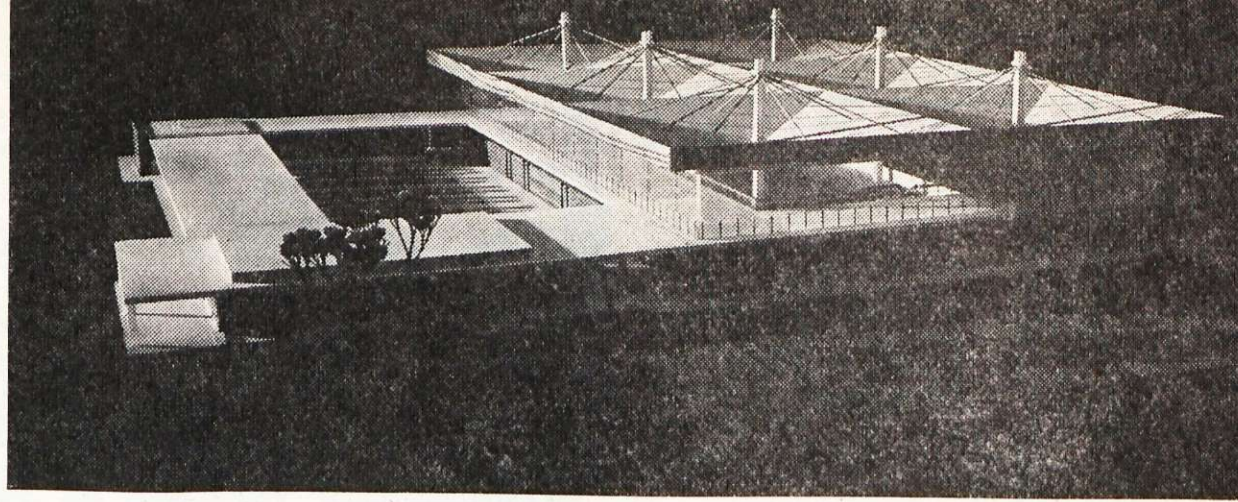
A rejtett acéllemezfejek révén a vb. lemez teljesen sík, táblás zsaluzással peijner tartókkal megoldható, technológiai és esztétikai szempontból előnyös. A galéria lemez dilatációs hézagai a nyomatéki nullpontnál csúszófelfekvéssel készülnek.

Lépcsőszerkezet: alagsori és galériára vezető lépcsők monolit vb. lemezlépcsőkarok a galerialépcsőnél oszlop és gerenda gyámolítással, galerialemezről eldilatálva készülnek.

Tetőhéjazatok: kavicsolt lemezfedés, a csarnok felett 20% hajlású kemény fém lemezfedés. Vízlevezetés általában belső levezetésű.

Válaszfalak: 6 ill. 10 cm válaszfallapok, ill. 12 cm km. téglafalak.

Burkolatok: az igényesebb helyiségek csempeburkolatot kapnak, egyes homlokzati szakaszok keresztmetszeti téglaburkolatúak, az igénybe vett helyeken műköburkolat. A padlóburkolat általában aszfalt, ki-

sebb mellékhelyiségekben márvány-mozaik vagy mettlachi lapburkolat, irodában műanyag burkolat. A bisztó mellékhelyiségeiben márvány-mozaik, az eladótérben mettlachi lapburkolat. A lépcsőburkolatok műkő, ill. bazaltbeton carborindum betéttel, a lakásban ragasztott parketta és márványmozaik.

Nyílászáró szerkezetek: vastokban idomacélprofil, ablakok, faajtók, ill. idomüvegfalak egyrétegű üvegezéssel. Az eladó fülkék fala felnyitható vasváz, üvegfal deszkaburkolatú parapettel. Külső nyílászárás helyenként Eiterrelé ill. detektívra.

Hőszigetelés: a csarnoknál deszkaburkolat és hungarocell réteg, bisztó és lakásnál bitumoperlit.

Homlokzat: a vásárcsarnoknál mosott kavics ill. műkőlabazat keresztmetszeti téglaburkolat, műkő párkány élek, cementtejtupfolású perontetősíkok, idomüvegfalak, deszkaburkolatú főpárkány acéllemez szellőzősávval, lakásnál kőporos vakolat, bisztónál egyezik a csarnokkal.

Mázolás: általában acélszürke olajmázolás, bádogtetők színe sárgászöld, mennyezeti faburkolat és acélrácsostartók PIREX-alapozás és kétszeri PIREX-mázolásúak.

A belső faburkolatok ötszöri VI-LUPÁL beeresztést kapnak. A bisztó és lakás ajtók tokja acélkék, szárnya fehér.

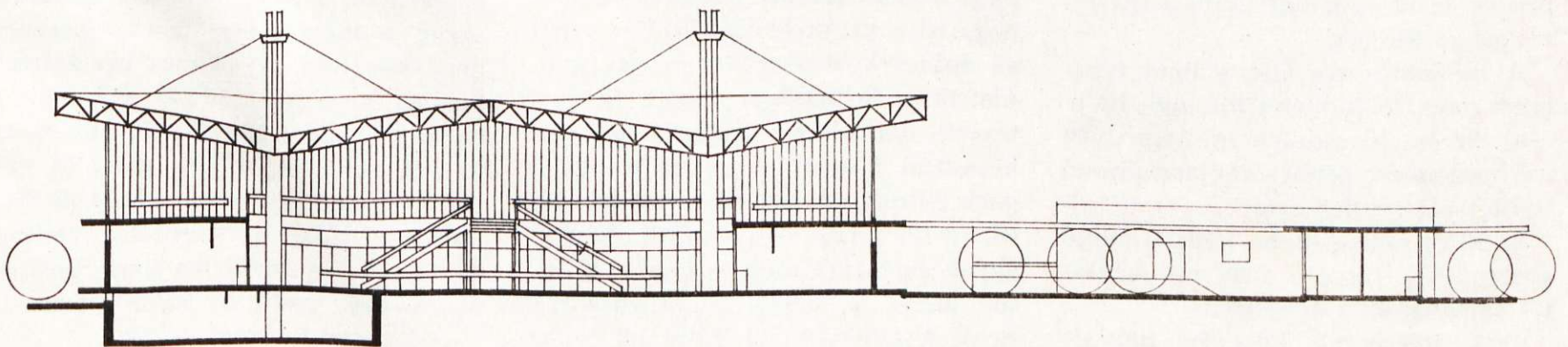
A gépészeti megoldások közül em-

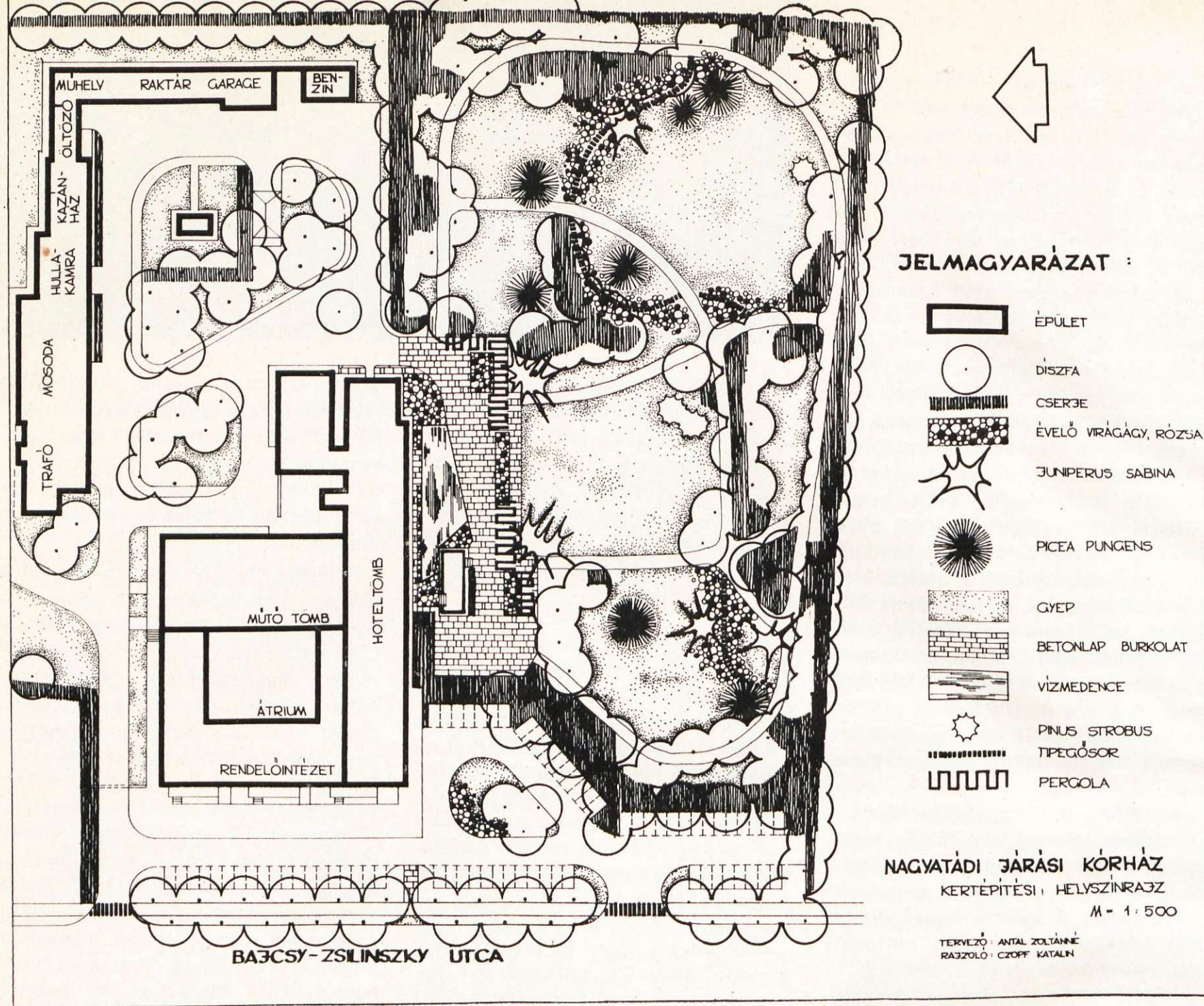
lítésre érdemes a teljes padlófelület felmosását biztosító víz- és csatornahálózat, a belső elvezetésű csapadékvízcsatorna, amely a 24×24 méteres kehely alakú tetőrészekről az acélpillérek belsejébe vezeti le a csapadékot.

A meleg vizet elektromos forróvítartólók biztosítják mind az eladóhelyek, mind a személyzet öltöző, fürdőhelyei számára. A kisebb, fűtendő helyiségekben gázparapet kályha készül. A csarnok acélrácsos szerkezetű „gombafödém” kétrétegű, közötté cca. 1,80 m magas légterrel, mely oldalt a párkányéleken végig kiszellőzik. Ezzel — reméljük — elvezethető lesz a földem vékony rétegén áthaladó és a térben felhalmozódó nyári hőmennyiség. A földem viszonylag nagy konzolos kinyúlása ugyancsak a nagy nyári melegben megelőzi árnyékhathatásával az „üvegházi-hatást”. Magát a csarnokteret 4 db tetőventillátor is kiszellőzteti. Az alagsori raktárakat ugyancsak 2 db exiálventillátor szellőzteti horizontális gyűjtőcsatorna segítségével. Az elektromos berendezések közül meg kell említeni a fordított gúla alakú mennyezetre szerelt fénycső-armatúra világítást, mely átlós vezetésével és élvilágítás jellegével kihangsúlyozza a statikailag meghatározott földem kerekteret felületeit.

A tereprendezés és kertészeti munkák — remélhetően — méltó és jól használható környezetet teremtenek majd az újszerű lakótelepi vásárcsarnok köré.

T. E.

Nagyatádi Járási Kórház kertépítési terve

Tervező: PÉCSI TERVEZŐ VÁLLALAT
Építész: KÖVES EMIL
Kerttervező: ANTAL ZOLTÁNNÉ
Tervezés éve: 1971.

A kórház telke négy utca által határolt tömbben fekszik, melyből három oldalon a gyalogjárók mentén húzódik a telekhatár, a negyedik oldalon magántelkekkel érintkezik. Emiatt az adottság miatt a kerítés mentén 3 m széles elválasztó cserjésáv és fasor szigeteli és teszi zárttá a kórház kertjét.

A rendelkezésre álló szabad területek négy fő funkciót töltenek be.

a) Az északi oldalon mintegy 1000 m² haszonkert céljára felhasználható terület áll rendelkezésre.

b) Ettől déli irányba később épülő sportpályák részére 3000 m² területet tartalékolt a tervező.

c) A telektömb közepén helyezkednek el az épületek: a tulajdon-

képpen kórház és a hozzátartozó gazdasági épületek közrefogják a részben ligetesen fásított, részben burkolt gazdasági udvart.

d) A hoteltömbtől délre eső területen van a kórházpark, 17 000 m² nagyságban. A hoteltömb épületéhez egy vízmedence csatlakozik. Az épület pillérei ebben a medencében állnak és a parkhoz vezető kijárat a terasz és a medence mellett van. A park kialakításának alapelve az volt, hogy itt a vízmedence körül — tehát az épület közelségében — egy geometrikus formákban fogott és építészeti elemekkel díszített kertrész képezzen átmenetet az épület és a park között: A betonlapos burkolatot évelő virág — polyantha rózsagyak szakítják meg és egy pergolasor zárja le délről a pihenőteret. Erről a pihenőtérrel indulnak ki az egész parkot feltáró, laza vonalveze-

tésű kerti utak. A belső téralakítás fa- és cserjecsoportokkal történik. A kerti utak mentén elhelyezett padokról mindenütt van rálátás a kapcsolódó terekre, ill. az épületre. Árnyékos és benapozott pihenőhelyek, összefüggő nagy gyepterületek, választékos növényanyag teszik egyidejűleg széppé és használhatóvá a parkot.

Termőföld rendelkezésre állt a helyszínen, a tereprendezési munkák pedig a mélyépítési tervek keretében készültek. Az összes kertépítési terület nagysága 33 350 m², ebből belterjes park 25 148 m², melynek 30%-a burkolat, 80%-a gyepterület és virág. Kiviteli költsége 1 522 000 Ft, mely a bruttó kertterületre vetítve 45 Ft/m²-t, a belterjes park területére vetítve pedig 57 Ft/m²-t tesz ki.

MÜLLER MÁRTA